

”Vi gør det her for børnenes skyld”

Citat: Pia Allerslev

Fremtidens Fritidstilbud

En kritisk analyse.....

Specialeafhandling
Læring og Forandrings-
processer
Aalborg Universitet
København
2015

STANDARD FORSIDE TIL EKSAMENSOPGAVER

Fortrolig
☐
Ikke fortrolig
☒

Prøvens form (sæt kryds)	Projekt	Synopsis	Portfolio	Speciale X	Skriftlig hjemmeopgave
-----------------------------	---------	----------	-----------	-------------------	---------------------------

Uddannelsens navn	Læring og Forandringsprocesser	
Semester	10. semester	
Prøvens navn/modul (i studieordningen)	Kandidatspeciale	
Gruppenummer	Studienummer	Underskrift
Navn Mia Hartrup	20104313	
Navn Linda Herskov	20137877	
Navn		
Navn		
Navn		
Navn		
Afleveringsdato	1. juni 2015	
Projekttitel/Synopsistitel/Speciale-titel	Vi gør det her for børnenes skyld – Fremtidens Fritidstilbud	
I henhold til studieordningen må opgaven i alt maks. fylde antal tegn	336000	
Den afleverede opgave fylder (antal tegn med mellemrum i den afleverede opgave) (indholdsfortegnelse, litteraturliste og bilag medregnes ikke)	333.211	
Vejleder (projekt/synopsis/speciale)	Ulla Højmark	
Jeg/vi bekræfter hermed, at dette er mit/vores originale arbejde, og at jeg/vi alene er ansvarlige for indholdet. Alle anvendte referencer er tydeligt anført. Jeg/vi er informeret om, at plagiering ikke er lovligt og medfører sanktioner. Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende ved Aalborg Universitet (plagiatregler): http://www.plagiat.aau.dk/regler/		

Forord

Dette speciale er udarbejdet i perioden februar – juni 2015 og tager udgangspunkt i et politisk tiltag, som omhandler en ny struktur på fritidsområdet i Københavns Kommune. Børne- og Ungdomsforvaltningen i København er initiativtagere til tiltaget - Fremtidens Fritidstilbud, som i skrivende stund fortsat er under udarbejdelse i forvaltningen.

Vores motivation for at beskæftige os med tiltaget udspringer af en interesse for det organisatoriske samspil i en forandringsproces. Fremtidens Fritidstilbud eksisterer i sin tidlige fase af forandringsprocessen, men det har ikke gjort arbejdet mindre interessant. Legitimeringen af et tiltag i en politisk styret organisation er en kompleks opgave, det har derfor været en spændende proces at få lov at undersøge. I den forbindelse vil vi gerne takke de deltagende respondenter, for at afsætte tid til os og vi vil gerne takke for den åbenhed i har bidraget med omkring jeres daglige praksis.

Vi vil også takke vores vejleder Ulla Højmark for motiverende og konstruktiv vejledning gennem specialeforløbet.

Sidst men ikke mindst vil vi gerne rette en stor tak til familie og venner for opbakning og støtte under udarbejdelsen af specialet og så en helt særlig tak til vores børn Isabella, Bastian og Misha. I fortjener det største tak af alle, fordi I, om nogen, har betalt prisen for dette speciale - i form af to fraværende forældre.

Tak ...

Indholdsfortegnelse

FORORD	3
INDLEDNING.....	5
PROBLEMFELT	7
PROBLEMFORMULERING	8
LÆSEVEJLEDNING.....	10
UNDERSØGELSENS FOKUS OG AFSÆT	13
PRAKSISTEORETISK AFSÆT - PIERRE BOURDIEU	15
VIDENSKABSTEORI	18
KVALITET SOM RELATIVT BEGREB	23
ANDEN FORSKNING PÅ OMRÅDET	26
FELT, FORANDRING OG NEW PUBLIC MANAGEMENT	29
BOURDIEU - KENDETEGNEDE VED EN PRAKSISTEORETISKE UNDERSØGELSE	40
METODE	46
MED BOURDIEU I FELTET	46
METODE OG METODISKE OVERVEJELSER TIL FØRSTE DEL AF ANALYSEN	48
METODE OG METODISKE OVERVEJELSER TIL ANDEN DEL AF ANALYSEN	58
ANALYSEDEL I.....	66
ANALYSEDEL 2.....	89
DISKUSSION	110
KONKLUSION.....	111
BIBLIOGRAFI.....	113
BILAG 1.....	117
BILAG 2.....	118
BILAG 3.....	119
BILAG 4.....	121
BILAG 5.....	122
BILAG 6.....	123
ARTIKEL.....	127
ENGLISH SUMMARY	130

Indledning

“Vi skriver som nervøse og frustrerede forældre til en datter på 7 år, der går på Saxogårdens Fritidshjem på Vesterbro. Vi er nervøse for, at få frataget en af de største kvaliteter ved at bo som børnefamilie på Vesterbro. Nervøse for, at vores datters eftermiddage nu skal tilbringes i en stor og uoverskuelig institution frem for på det trygge og overskuelige fritidshjem. Nervøse for, at miste nogle fantastiske pædagoger, som kan rumme det enkelte barn, og som altid favner børnene med nærvær og omsorg.

Vores frustration bunder i, at vi som forældre ikke føler, at vi bliver hørt og inddraget i en beslutning, som har enorm betydning for vores børns trivsel.

Hvorfor ikke lytte til dem, som har fingeren på pulsen, og som har den største viden om, hvad der er bedst for børnene – os forældre og pædagoger!

Kvalitet koster! Det er begrædeligt, at en sparerøvelse skal ødelægge noget, der er så vigtigt og godt. Børnenes fritid er i forvejen blevet beskåret med den nye skolereform, og der må derfor stilles øgede krav til kvaliteten af fritidshjemmet. Det er nødvendigt, at fritidshjemmet er et sted, der er geografisk adskilt fra skolen, så børnene kan skelne mellem skoletid og fritid, og hvor det er muligt for pædagogerne, at have fokus på det enkelte barnet.

Vi ber’ - hør nu på os! Bevar de små fritidshjem, og giv vores børn mulighed for udfoldelse og udvikling i trygge og nærværende rammer” (Høringssvar, forælder nr.1660).

Ovenstående citatet er fra et høringssvar, skrevet af forældre til en datter der er tilknyttet et af Københavns Kommunes fritidstilbud¹. Forældrene bruger høringsbrevet som talerør til at opponere mod de forandringer, deres datters fritidstilbud står overfor.

Indholdet af høringssvaret beskriver et forældrepar, der er stærkt bekymret for den hverdag deres barn kommer til at stå i, hvis fritidstilbuddet ændres. Et tilbud de er glade for og sætter pris på, men som ikke længere kan beholde i sin oprindelige struktur.

Den nye organiseringsform der ifølge Børne- og Ungeforvaltningen fremover skal tilgodese en sammenhæng mellem skole og fritid, kaldes Fremtidens Fritidstilbud (Københavns Kommune, 2015) Fremtidens Fritidstilbud er således en helhedsmodel for en fremadrettet strategi for, hvordan kommunens fritidstilbud tilrettelægges, administreres og drives. Fremtidens Fritidstilbud er bygget op omkring princippet 1:1 . Princippet en til en indebærer, at hver skole i fremtiden kun har tilknyttet ét fritidstilbud (BUU, 2015). Modellen gør derigennem op med fritidsinstitutioner, hvor børnene fra én skole fordeles ud på flere og mindre tilbud, skolerne imellem. Med den nye struktur lægges der op til, at en del fritidstilbud skal kunne rumme mellem 250 og 560 børn. Ved at sammenlægge de små fritidstilbud og samle dem under én ledelse og/eller matrikel, er det muligt at hente en økonomisk gevinst ved at formindske

¹ Et fritidstilbud er et institutionelt tilbud til børn og unge mellem 6 og 18 år, hvor de under opsyn af personale kan tilbringe eftermiddagen under opsyn af uddannet personale (<https://www.kk.dk/artikel/fremtidens-fritidstilbud>).

² Betegnelsen dækker over børn (med eller uden diagnoser), der har svært ved at navigere i situationer med mange

omkostninger til administration, ledelse og særligt drift af bygninger (BUF, 2015, s. Nyhedsbrev II)

Førnævnte forældre står ikke alene med deres forbehold i forhold til hvorvidt store institutioner er forlignelig med at drive fritidstilbud, der ifølge dem, har de rette rammer. Knap 700 høringsvar blev sendt fra forældre, pædagoger, bestyrelser, foreninger, politiske interessegrupper og enkelte børn, der i det store hele har det til fælles at de udtrykker bekymring over for hele, eller dele, af Fremtidens Fritidstilbud (Københavns Kommune, s. Bliv Hørt)

Omrisset af en konflikt

De kritiske røster skaber ligeledes grobund for en debat på flere medier, lokale såvel som landsdækkende, hvor kritikken af Fremtidens Fritidstilbud har fået spaltepads og opmærksomhed. Alle parter har derfor fået rum til at give deres mening til kende, og ligeledes været med til at trække grænserne op i forhold til parternes indbyrdes uenighederne.

Forældrene har, ud over et lokalt engagement i deres lokale fritidstilbud, fremstået som en substantiv gruppe, der har samlet trådene på diverse sociale fora, hvor reformen diskuteres. Facebookgrupper, kaldet 'Bevar de mangfoldige fritidstilbud i København' og 'Bevar de små Fritidstilbud', som tilsammen har over 2000 medlemmer, er en af de steder, hvor forældre på tværs af København er samlet (Bevar de små fritidshjem i København, 2015). Fælles for indlæggene er, at forældrene forholder sig kritisk til indholdet af Fremtidens Fritidstilbud, og bruger platformen til at arrangere happenings såsom demonstrationer og diverse underskriftsindsamlinger rettet mod BUF. Aktiviteten blandt forældre har blandt andet resulteret i flere demonstrationer under kritisk orienterede bannere, der har trukket overskrifter såsom "*Forældre raser over 'Børnefabrikker': De bliver burhøns*", hvor børnenes vilkår i store institutioner, sammenlignes med de forhold som burhøns lever under (Holst, 2015). Artiklerne tegner et billede af en forældregruppe, som oplever tiltaget som et indgreb i deres børns fritidsliv. Forældrene kan se idéen i, at store fritidstilbud er bedre, eller lige så gode tilbud, som det deres børn allerede er en del af. Tværtimod bliver de små tilbud fremhævet som det mest ideelle.

Med de mange kritiske stemmer i den offentlige debat, har BUF, med Pia Allerslev i spidsen som Børne og Unge Borgmester, været ude og forsvare tiltaget. I en artikel i Politiken, skriver hun således, at forældrene tegner et unfair skræmmebillede, når de omtaler de nye fritidstilbud som gigant-institutioner, mega-tilbud, børnefabrikker og lignede (Allerslev, Debat, 2015). Allerslev bruger spaltepadsen på at fremme sit synspunkt ved at vægte alle de fordele, der er ved at samle fritidstilbuddene omkring én skole. Hun skriver i artiklen at: "*Det ærgrer mig også, at de store fritidstilbud pr definition stemples som ringe fritidstilbud. I stedet for at tale om indhold og kvalitet, kredser diskussionen stadig om kvadratmeter*" (Allerslev, Debat, 2015). Hun ser således den nye struktur som den bedste mulighed for at reducere udgifterne, og for samtidig at kunne tilbyde fritidstilbud af god kvalitet.

BUF imødekommer kritikken i hele den indledende proces ved at arbejde på at informere de berørte parter om, hvor de er i processen, og indlægger forskellige muligheder for, at andre kan

give deres mening til kende. De har for eksempel arrangeret åbne dialogmøder, afholdt workshops for fritidstilbuddenes personale, samt indkaldt lederne fra fritidstilbuddene til diskussionsmøder (Allerslev, Bupl.dk, 2014). Målet er, at høre kommentarer til de forskellige modeller, der er udarbejdet, og samtidig give de fremmødte mulighed for at komme med forslag til ændringer. Forslag, idéer og oplæg som de tager til efterretning, og inddrager i den videre proces.

Debatten begrænser sig ikke til de to ovenstående parter. Andre har ligeledes bidraget med input til den samlede diskussion. BUPL har, som pædagogernes største fagforening, ageret talerør for de berørte pædagoger og udtrykt deres forbehold over for idéen med at nedlægge de små tilbud til fordel for store institutioner. Formanden (Brockendorff, 2015) skriver i et læserbrev, som opfølgning på en kampagne mod tankerne bag Fremtidens Fritidstilbud: *“Vi skal turde tilbyde forskellige tilbud, som passer til forskellige børneliv og familier. Det vil skabe dynamiske og trygge miljøer for børn, unge, forældre og pædagoger. Partnerskaber vil sikre høj kvalitet og bæredygtighed med en mangfoldighed af fritidsinstitutioner, hvor vi kan inspirere hinanden”* (Brockendorff, 2015). Brockendorff påpeger, at børn har forskellige behov, som forudsætter forskellige typer af fritidstilbud og stiller sig derfor ligeledes på den side af bordet, der forholder sig kritisk.

Problemfelt

Den ovenstående fremstilling af de problematikker der omkranser Fremtidens Fritidstilbud, tegner et noget forvirret billede af den samlede situation. Diskussionen synes at være centreret omkring strukturelle fordele og ulemper i store eller små fritidstilbud. Eller rettere, forskellige udlægninger af hvor mange børn der kan (og bør) samles på ét sted. Som situationen præsenteres nu, efterlader det et indtryk af, at hver gruppering placeres i hvert deres hjørne i debatten, og holder på hver deres forventning til det gode fritidstilbud. Måske er det grunden til, at der er flere der i debatten udråber sig som værende ambassadører for børnenes interesser. Eksempelvis samledes forældre, pædagoger og børn fra fritidstilbuddet Skrammellegepladsen til en demonstration under bannerne: *“Det handler om det gode børneliv”* (Lyngberg, 2015). At børnenes hverdag skal være i centrum, er det selvsamme incitament, som Allerslev tager afsæt i, når hun i en artikel i Politiken begrundet Fremtidens Fritidstilbuds nye struktur under overskriften: *“Vi gør det her for børnenes skyld”* (Allerslev, Debat, 2015).

Det er således et interessant aspekt, at debattens deltagere på hver deres måde og med hvert deres afsæt, bliver fortalere for lige netop det, de oplever som værende essentielt for kommunens fritidstilbud. Sagt med andre ord, alle parter holder på lige netop det, der ifølge deres optik skal til, for at et fritidstilbud har den rette ramme og indhold. Det sker på trods af, at der synes at være en bred konsensus omkring, at institutionel kvalitet er et ufravigeligt element i fritidstilbuddene.

Som vi læser den ovenstående konflikt, bliver det samlede billede uklart i og med, at begge parter taler om kvalitet, og udtrykker et ønske om kvalitet i fritidstilbud. Det interessante synes i stedet at omhandle hvor, hvorfor og hvordan denne uenighed kommer til at spille ind.

Udgangspunktet for en forståelse af dette, rejser således følgende spørgsmål.

Hvori ligger forskellen, hvis spørgsmålet om det gode fritidstilbud ikke er et spørgsmål om størrelsen på en institution, og hvordan retfærdiggør BUF Fremtidens Fritidstilbud, når

forældrene allerede i præsentationsfasen oplever tiltaget som et indgreb mod den tilbudsstruktur, de allerede er tilfredse med?

Det vi synes er spændende, er netop dette møde mellem BUF, forældre, pædagoger og andre, hvor Fremtidens Fritidstilbud præsenteres, debatteres og forhandles på plads for at kunne opnå det gode fritidstilbud. Det er dog ikke mødet i sig selv, vi vil beskæftige os med, vi vil i stedet sætte fokus på det som mediedebatten ikke får afdækket. Undersøgelsen bevæger sig væk fra en mediebåret diskussion, og tager i stedet afsæt i det, som parterne hver især forbinder med det gode fritidstilbud – det gør det når spørgsmålet frem for at være mediebåret i stedet bliver et spørgsmål om den praksisnære forventning. Dette særlige perspektiv vil bidrage til en anden vinkling på, hvad der kommer til udtryk og bliver styrende for de forskellige parter samling omkring Fremtidens Fritidstilbud.

Problemformulering

Ovenstående problematikker leder til specialets problemformulering:

Hvordan legitimerer Københavns Kommunes Børne- og Ungeforvaltning sit politiske tiltag 'Fremtidens Fritidstilbud', og hvordan definerer feltets aktører kvalitet i tiltaget i praksis

Arbejdsspørgsmål

1. Hvordan defineres og operationaliseres 'det gode fritidstilbud' i undersøgelsen i en praksisorienteret tilgang?
2. Hvordan skabes en teoretisk ramme for undersøgelsen, der både får greb om de styringsmekanismer der eksisterer i BUF i det organisatoriske arbejde med Fremtidens Fritidstilbud, og hvordan skabes en forståelse for hvordan grupperingernes relation til feltet danner udgangspunkt for deres praksis?
3. Hvordan konstrueres problemstillingen, når BUF søger legitimering af Fremtidens Fritidstilbud, og hvilken betydning har det for strukturerne i processen?
4. Hvornår oplever aktørerne kvalitet i fritidstilbud, og hvordan adskiller deres forståelse sig fra den kvalitetsforståelse som BUF strukturerer arbejdsprocessen ud fra?

Empirisk afgrænsning

Grundet Fremtidens Fritidstilbud omfangsrige størrelse, har vi følt os nødsaget til at afgrænse os fra dele af processen. Hvad vi udelader af undersøgelsen og hvilken betydning det har for den videre proces, redegøre vi for i dette afsnit.

Alder; Fremtidens Fritidstilbud operer med to aldersgrupper; 6-9 år & 10-12 år, og arbejdet med at oprette to forskellige typer af tilbud, fritidstilbud og fritidscentre, der har to forskellige former for struktur og indhold (BUF, 2014). Vi vælger afgrænse undersøgelsen til kun at omhandle

fritidstilbud, af to grunde. Den første grund er, at den store forskel mellem de to, vil nødvendiggøre separate undersøgelser, og det vil gå ud over tiden der er til at arbejde med det enkelte. Den anden grund er, at det især er de fritidstilbuddet der har fået spaltepads og opmærksomhed. Det betyder, at der findes mere materiale om netop dette område.

Proces; Fremtidens Fritidstilbud er en tiltag der strækker sig over lang periode, og skal gennem mange høringsrunder mm. Vi har valgt at afgrænse vores undersøgelse til den periode der omhandler planlægning af fritidshjemmenes struktur, der strækker sig fra december 2014, til marts 2015 (se bilag 1). Undersøgelsens materiale vil derfor primært knytte sig til den periode, men undtagelse af informationer der kan bidrage med viden om tiltagets oprindelse.

Fællesskabets bedste: en sideløbende diskussion i debatten er centreret omkring de børn der, af den ene eller anden årsag, kan have svært ved at navigere i et stort fritidstilbud. Eksempler på det er inklusionsbørn², der af den ene eller anden grund, kan have svære ved at begå sig i et stort tilbud. Det gør vi ikke, da vi i undersøgelsen forholder vi os til det samlede billede af fritidstilbud.

² Betegnelsen dækker over børn (med eller uden diagnoser), der har svært ved at navigere i situationer med mange mennesker.

Læsevejledning

Specialet er bygget op omkring 9 dele, der hver især bidrager med en del af den videre undersøgelse.

Første del er indledningen, som introducerer det problemfelt, vi skriver os ind i med denne opgave. Vi præsenterer den problemstilling, vi ønsker at undersøge og opstiller problemformuleringen, som vil være styrende for undersøgelsen.

Anden del indeholder undersøgelsens afsæt og fokus. Her præciseres undersøgelsens tilgang til kvalitet i fritidstilbud. I afsnittet folder vi problemstillingen ud ved at forstå, hvordan Dahler-Larsen (Dahler-Larsen, 2008) definerer kvalitet som et relativt begreb, der ydermere operationaliseres på forskellige måder, alt efter hvilket niveau kvalitetsoplevelsen opererer ud fra. Fremtidens Fritidstilbud opdeles i dette perspektiv i organisationers brug af kvalitet som organiseringsmåde, der i vores undersøgelse henviser til den måde tiltaget legitimeres, samt individers oplevelse af kvalitet.

En todeling, der bliver gennemgående for resten af specialets opbygning. Undersøgelsen af kvalitet i fritidstilbud tager afsæt i en praksisnær tilgang, da kvalitetsoplevelsen knyttes til den særlige relation og tilknytning, de implicerede parter har til tiltaget. Afsnittet indeholder således også en kort introduktion til Bourdieu og hans sociologiske position inden for den særlige praksisorienterede tilgang til forskning. Sidst i afsnittet præsenteres undersøgelsens videnskabsteoretiske afsnit, der i tråd med Bourdieus teoretiske position, ligger i et krydsningsfelt mellem en ontologisk kritisk strukturalisme og en epistemologisk kropslig konstruktion.

Tredje del er en gennemgang af det metateoretiske udgangspunkt. I afsnittet gennemgås sammenhængen mellem indholdet af Fremtidens Fritidstilbud, undersøgelsens feltbegreb, diskussion af kvalitet i offentlige tiltag, samt tidligere forskning på området. Denne del præsenterer således den overordnede viden, som resten af undersøgelsen bygger videre på. Afsættet her vil hjælpe undersøgelsen på vej ved at uddybe, hvad Børne- og Ungeforvaltningen har fremlagt som model for en ny struktur, samt hvilke dele af det, der indgår i vores videre undersøgelse. I forlængelse af dette diskuteres kvalitet som begreb, med henblik på at give en indsigt i, hvorfor kvalitet er svær at operationalisere i undersøgelsen. Afsnittet afrundes med en kort præsentation af de tidligere studier på området. Studier, som denne undersøgelse bygger videre på.

Fjerde del tegner et billede af det felt, vi bevæger os inden for på mesoniveau. Fremtidens Fritidstilbud er et politisk initiativ og tiltag, som Københavns Kommunes Børne og Ungdomsforvaltning har formuleret. Initiativet møder modstand blandt flere aktører, og der er mange bud på, hvilke incitamenter som ligger til grund for initiativet. I afsnittet vil vi først kridte banen op ved at beskrive den politiske aren. Dette vil vi gøre i et New Public Management perspektiv. Perspektivet vil bidrage med at tydeliggøre præmisser og tendenser inden for den offentlige forvaltning. Når banen er kridtet op, vil vi teoretisk forklare, hvordan tiltaget, som en organisatorisk forandring, vil påvirke det organisatoriske niveau. Først vil vi redegøre for

Leavitts systemmodel i teoretisk forstand. Modellen vil vi efterfølgende knytte til Københavns Kommunes Børne og Ungeområde, nærmere bestemt fritidshjemsområdet. Vi vil til sidst tydeliggøre den forandring, som forvaltningen initierer, ved at rette et blik på fritidsordningens historie.

Femte del redegør for det teoretiske afsæt i Bourdieus sociologiske begrebsapparat, der bruges til at skabe indsigt i sammenhængen mellem den subjektive kvalitetsvurdering, og den relation som aktørerne har til feltet. Ved at have særlig fokus på handlingerne som social praksis samt deres betydning og vilkår, skriver undersøgelsen sig ind i en praksisteoretisk ramme. Omdrejningspunktet i undersøgelsen er at forstå, hvorfor forskellige aktører handler forskelligt. Med Bourdieu, vil vi skabe et overblik over, hvordan genstandsfeltets strukturer regulerer og former handlingsmønstre. Vi vil undersøge, hvordan det stemmer overens med den navigation og intentionaltet, som processen omkring Fremtidens Fritidstilbud er bygget op omkring

I **Sjette del** gennemgås de tanker, overvejelser, valg og fravalg, der er foretaget i forbindelse med indhentning og bearbejdning af undersøgelsens empiriske materiale. Afsnittet indledes med en kort opsummering af implikationerne mellem den praksis- teoretiske tilgang og den form for viden, der genereres. Dette gør vi for at tydeliggøre sammenhængen mellem teori, empiri, undersøgelsen tilgang samt det resultat der fremlægges til slut. Derefter redegøres der for processen med at opstille en ramme for empirigenerering, som deles op i to. Den første del beskriver, hvordan dokumenter vedrørende Fremtidens Fritidstilbud vælges ud og hvordan et interview med en medarbejder fra BUF kommer på plads. Interviewet suppleret de udvalgte dokumenter i form af en uddybning af baggrunden for tiltagets udformning. Den anden del beskriver, hvordan vi anvender en SMART-inspireret model ved fire interviewworkshops. Modellen bidrager ved at operationalisere og specificere, hvordan de primære aktører i feltet oplever kvalitet i fritidstilbuddet. Dette gøres i undersøgelsen ved at stille de samme spørgsmål om, hvad der skal til i praksis, før et fritidstilbud lever op til forventningerne om 'det gode fritidstilbud'. På denne måde opnås et komparativt grundlag for at forstå forskelle, og det flytter samtidig spørgsmålet om kvalitet fra at være et abstrakt og ideologisk begreb, til at blive et empirisk spørgsmål om graden af tilfredshed.

Syvende del er den første analysedel. Analysen hænger sammen med opgavens fjerde del, som omhandler feltets mesoniveau. I analysen vil vi, med inspiration fra Carol Bacchis 'What's the problem represented to be' tage fat på det politiske tiltag 'Fremtidens Fritidstilbud', som vi med en kritisk og dekonstruktivistisk tilgang vil problematisere ved at undersøge selve tiltagets antagede problemstilling. Vi vil undersøge relaterede dokumenter og udtalelser, som giver et billede af, hvordan forvaltningen søger at legitimere tiltaget. Analysen har til formål at stille skarpt på hvilket rationale, som ligger til grund for tiltaget, som ifølge forvaltningen er en nødvendighed for at skulle kunne opretholde Københavns Kommunes fritidstilbud som et 'godt' fritidstilbud.

Ottende del af undersøgelsen er anden analysedel, der undersøger, hvordan aktørerne på et praksisnært niveau, oplever kvalitet i fritidstilbud. Analysen har sit teoretiske afsæt i Bourdieus begrebsapparat samt det billede, der i analysens første del, tegner sig af de strukturelle præmisser og principper. Tilsammen giver det udgangspunktet for at skabe et overblik over problematikken omkring kvalitet i fritidstilbud. Afsnittet har således til formål at give en (empirisk) forståelse af, hvordan processens strukturelle betingelser og aktørernes baggrund kommer til udtryk i forskellige optikker og perspektiver på Fremtidens Fritidstilbud.

Niende del indeholder de afrundende dele af undersøgelsen. Afsnittet indeholder en kort diskussion og en konklusion, hvor de væsentligste pointer udledes af analysen, og anvendes til at besvare problemformuleringens spørgsmål.

Undersøgelsens fokus og afsæt

Kvalitet er en betegnelse uden særlige iboende egenskaber, hvilket gør det svært både at definere og undersøge. Afsnittet indledes derfor med at operationalisere begrebet kvalitet i specialets øjemed for derigennem at præcisere, hvilket fokus vi anlægger på Fremtidens Fritidstilbud. Problematikken med hensyn til at definere kvalitetsbegrebet besværliggøres af, at diskussionen har et forskelligt fokus alt efter hvilket niveau eller kvalitetsoplevelse der relateres til. Det der særligt har vores interesse, er den måde hvorpå kvalitet kommer i spil, når alle de involverede parter i Fremtidens Fritidstilbud i praksis mødes i og omkring processen. Ved at have et særligt fokus på handlingerne, deres betydning og vilkår, skriver undersøgelsen sig ind i en praksisteoretisk ramme - med udgangspunkt i Pierre Bourdieu. Det er således Bourdieus interesse at forstå, hvordan individers handling og muligheder betinges (og begrænses) af den baggrund og position, som deler fællesskaber. Bourdieus praktiske teoretiske ramme anvendes således til at forstå aktørernes navigation i genstandsfeltets strukturer, der regulerer og former handlingsmønstre. Afsnittet afsluttes med en redegørelse af undersøgelsens videnskabsteoretiske afsæt.

Kvalitet som genstand for undersøgelse

Uddrag af bogen 'Kvalitetens beskaffenhed'

"Ethvert initiativ, der vifter med ordet kvalitet på banneret, kan håbe på en generel kulturel medvind, fordi kvalitet er et plusord. Men samme initiativ må leve med, at mange andre initiativer i en helt anden retning prøver det samme. Der er med andre ord ingen garanti for, at man bliver fri for at diskutere kvalitet. Tilsvarende kan vi også have lov til at diskutere, om kvalitet nu også er den bedste måde at give disse forskellige samfundsmæssige initiativer en overskrift på.

Ligesom vi alle gerne vil have penge, har penge som social organiseringsmåde implikationer, som vi ikke nødvendigvis ønsker. Ligesom der er forskel på hvert individs forhold til penge og sociologiens analyse af penge, må vi sondre mellem kvalitet som en subjektiv oplevelse og som en social organiseringsmåde." (Dahler-Larsen, 2008, s. 14)

Citatet er hentet fra Peter Dahler-Larsen bog 'Kvalitetens beskaffenhed', hvori han fremskriver et særligt perspektiv på kvalitetsbegrebets anvendelse og betydning i den offentlige sektors brug af begrebet i et reformerings-øjemed. Han er således fortaler for, at der stilles spørgsmål ved kvalitet som begreb. I særdeleshed ved kvalitet som en form for særlig positiv form for styringsprincip med en indbygget garant for at alle får det, de gerne vil have. Selv om de samstemmigt arbejder for at opnå kvalitet. Den måde hvorpå Fremtidens Fritidstilbud bliver præsenteret, diskuteret og oplevet af aktører, møder i mange henseender de samme problemstillinger som citatets eksempel med penge. Der er ikke nogen af de involverede parter i debatten, der *ikke* ønsker 'gode' fritidstilbud, eller som ikke fremsætter et ønske om, at kvalitet er en central del af den nye model for organisering. Uenigheden synes at centrere sig omkring

implikationerne i kvalitetens betydning for den sociale organiseringsmåden, på samme måde som Dahler-Larsen beskriver det i det indledende citat (ibid).

I Dahler-Larsens optik er det ikke nok at undersøge kvalitetsinitiativer, hvor kvalitet blot undersøges som et relativt oplevet begreb. Kvalitet er derimod noget der *“(...) tilrettelægges, måles, forvaltes og produceres”* (Dahler-Larsen, 2008, s. 15). En undersøgelse af kvalitet kan ikke simplificeres til spørgsmålet om, hvorvidt det forventede er til stede eller ej, da kvalitet ikke er transcendent i dens indhold. Initiativets anvendelse af kvalitet skal derimod ses som et produkt, der skabes uden nogen iboende former for sammenhæng mellem dem der sætter det som overskrift på initiativernes bannere, og de borgere der til dagligt benytter sig af dette i praksis. En pointe, der bliver central i dette speciales undersøgelse.

Undersøgelsens to niveauer

Dahler-Larsen understreger i det indledende citat, at kvalitetsinitiativer kan undersøges som en social organiseringsmåde eller en subjektiv oplevelse. En undersøgelse af kvalitet må i den henseende opdeles i to niveauer; et organisatorisk og et individ-orienteret. En metodisk implikation som videreføres til vores undersøgelse af Fremtidens Fritidstilbud, og en todeling der ligeledes går igen i problemformuleringens tilgang til at få greb om den proces, Fremtidens Fritidstilbud repræsenterer.

Det organisatoriske undersøgelsesniveau tager fat på at rammesætte Fremtidens Fritidstilbud som en organiseringsmåde ud fra BUF's arbejde med tiltagets indhold. Dahler-Larsen påpeger påpeger, at *“Kvalitetskoncepter beskriver ikke blot en given realitet mere eller mindre godt, men er også med til at definere og strukturere det, som kvalitetsvurderes. Med andre ord kan kvalitetsvurderinger være med til at konstituere de offentlige instanser”* (Dahler-Larsen, 2008, s. 16). I den indledende del af specialet undersøger vi derfor de spilleregler, begrænsninger og problematikker, BUF står over for, at arbejdsprocesserne på den ene side skal balancere mellem nedskæringer på området og samtidig må varetage borgernes interesse. Den del af undersøgelsen har så at sige til formål at kridte banen op på den proces omkring BUF's arbejde med tiltaget, der således bliver genstandsfeltet.

Det individuelle undersøgelsesniveau tager i anden del af specialet fat på den polarisering omkring de forskellige gruppers subjektive definition af kvalitet i fritidstilbud, der kommer til udtryk i både høringsbreve og mediedækningen. En fundamental forskel som Dahler-Larsen tilskriver parternes forskellige positioner og relationer til initiativet på følgende vis: *“Mellem politikere, ledere, fagprofessionelle og brugere (hvoraf sidstnævnte jo spiller en vigtig rolle i fuldførelsen af mange offentlige politikker) (...) vedbliver der forskellige fortolkningsmæssige rammer, som disponerer forskellige aktører for ganske forskellige handlingslogikker”* (Dahler-Larsen, 2008, s. 46).

Denne del af undersøgelsen tager fat på at forstå de implementeringsproblemer og fortolkningsforskelle, der er afbilledet i indledningen ved at forstå det kontekstuelle afsæt som parterne møder Fremtidens Fritidstilbud med. Undersøgelsen tager fat på at forstå de forskellige perspektiver i denne debat, ved at flytte fokus fra det diskursive niveau, til i stedet at binde opfattelsen af det gode fritidstilbud til et spørgsmål om kvalitet i praksis.

De to tilgange i fremstår i denne sammenhæng som en dikotomisk del af en undersøgelse af initiativers kvalitet, men kan i praksis ikke skilles ad. De to niveauer samles omkring en gensidighed og fælles påvirkning, da begge dele indgår i en fælles proces. Dahler-Larsen forklarer: *“Hvis vi blot i almenhed går ud fra, at kvalitet er godt, ser vi ikke, hvad der sker, når det sociale spil om kvalitet udmøntes i praksis”* (Dahler-Larsen, 2008, s. 14). Det han peger på her er, at kvalitet forstås og formes omkring den proces, der danner rammerne for initiativet. Fremtidens Fritidstilbud er et spil med mange spillere, der gensidigt påvirker og påvirkes af den måde med- og modspillere tilrettelægger, måler, forvalter og producerer kvalitet. Sagt med andre ord, kan kvalitet ikke undersøges løst fra den sociale kontekst, som omgærdet kvalitetsundersøgelsen.

Praksisteoretisk afsæt - Pierre Bourdieu

Til at skabe forståelse af dimensioner for menneskeligt samvær, forankret i omverdenens indvirkning på handlingsmønstre, tager undersøgelsen afsæt i Bourdieus greb til analyser af praksis.

Introduktion til Bourdieus forfatterskab

Pierre Bourdieu³ som oprindeligt er uddannet filosof, opnåede sin store anerkendelse gennem sit bidrag til udviklingen af et analytisk begrebsapparat *som forklaring på social praksis* i blandt andet antropologien og sociologien (Wilken, 2010, s. 211).

Denne teoretiske tilgang vil i undersøgelsen tilføje indsigt i omdrejningspunktet for at forstå, hvorfor forskellige aktører handler forskelligt i mødet med Fremtidens Fritidstilbud som tiltag.

For at få et overblik over Bourdieus praksisteoretiske udgangspunkt, må den teoretiske indsigt ses som et produkt af et samlet og omfattende forfatterskab. Et sådan oversigtsperspektiv findes, hvis blikket rettes mod de mange forfattere, der også i dag anvender, omtaler og diskuterer hans arbejde. Bourdieu fremhæves her for sin fremtrædende rolle inden for det samfundsvidenskabelige felt, hvor hans begrebsapparat anvendes inden for analyseområder såsom betingelsen for social handling, reproduktion social ulighed og statslige magtudøvelser (Järvinen, 2005). En af grundene til, at Bourdieus mange tekster har opnået en så stor tilslutning blandt samfundsvidenskabernes læserskare, skyldes at han ikke søger at opstille en egentlig social teori. Han peger i stedet mod opstilling af en række begreber, der anvendes som forståelsesapparat for samfundsrelaterede undersøgelser (Järvinen, 2005). Begreberne bruges til at få indblik i, hvordan man kan få indsigt i sociale forhold ved at undersøge, hvorledes de forskellige strukturer påvirker de mennesker som interagerer inden for strukturerne.

Nanna Mik Myers indleder eksempelvis afsnittet i sin bog om ‘Magtens Former’ med at opsummere en fællesnævner for hans forfatterskab, for at forstå hvordan mennesker deler fællesskaber, samt hvordan individers handling og muligheder betinges (og begrænses) af den

³ Bourdieu er franskkødt og oprindeligt uddannet filosof, men ændrede sit forskningsfokus til at dreje sig ind i krydsningsfeltet mellem sociologi, etnologi og etnografi, i både Algeriet og senere Frankrig igen. Hans forskningsområder spænder så vidt, Denne interesse kommer til syne i de mange empiriske studier Bourdieu fortager sig spænder så vidt som antropologiske studier i Nordafrika, kulturstudier af uddannelsessystemets sammenhængen mellem magt og opvækst, og forskerens refleksivitet (Prieur, Forord til udkast., s. 12-13).

baggrund og position som gruppen har (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 68). Med andre ord, er omdrejningspunktet for Bourdieus forfatterskab forståelsen i dimensioner for menneskeligt samvær, forankret i empiriske studier af omverdenens indvirkning på handlingsmønstre.

Empirisk forankret viden

Det er netop Bourdieus ubrydelige forbindelse mellem teori-generering og empirisk forskning samt forankring, der fremstår som et centralt element i hans tilgang til praksisteori. En tilgang til forskning og teoriudvikling, der sker gennem en sammensmeltning af empirisk baserede feltanalyser og produktion af teoretiske analysebegreber. For at tydeliggøre forskellen mellem et praksisnært og teoretisk blik på forskning af slægtsbånd i Kabylske landsbyer, sammenligner Bourdieu den viden der produceres, med et landkort, på følgende måde:

“(...) praktiske relationer (i ordets dobbelte forstand - fordi de konstant anvendes og, som man siger, plejes og vedligeholdes), ligesom et landkorts geometriske rum forstået som en imaginær repræsentation af veje og teoretiske mulige ruter forholder sig til et netværk af veje, der reelt bruges, tilbagelægges, holdes åbne og altså er lette og slå ind på. De officielle relationer, der ikke konstant vedligeholdes, er netop, fordi de kun anvendes med meget ujævne mellemrum, tilbøjelige til at blive det, som de er for slægtsforskeren: dvs. teoretiske relationer, der er analoge med de lukkede veje, som stadig optræder på et gammelt landkort” (Bourdieu, 2005, s. 98). (Järvinen, 2005)

Bourdieu tager med sit praksisteoretiske forskningstilgang udgangspunkt i, hvordan aktører *gør* sociale praksisser, frem for at undersøge traditionsbundne, teoretiserede eller officielle forklaringer om adfærd. At undersøge praksisser handler i denne forstand om empirisk at indfange, hvilke handlingsmønstre der rent faktisk praktiseres, og hvilke strukturer handlingerne praktiseres under. Strukturer der således er en påvirkende faktor i det samlede billede. Det er en medvirkende grund til, at Bourdieu med sin praksisteoretiske tilgang er fortaler for at undersøge *“de mest nedtrådte stier”*, frem for teoretisk opstillede modeller, da de ikke beskriver de reelle fremtrædelsesformer i adfærd - som derfor ikke har nogen form for empirisk gyldighed (Bourdieu, 2005, s. 99). Forklaringen på, hvorfor Bourdieu er fortaler for, at et praksisteoretisk forskningsafsæt er retningsangivende for produktionen af gyldig viden om adfærdsmønstre, kan i denne optik føres sammen med ovenstående citat, med eksemplificering af landkortet.

I citatet redegør Bourdieu for, at en rendyrket teoretisk undersøgelse vil forholde sig til de veje, der er tegnet ind på et kort over området, og som derfor kun producerer viden om de ruter, det er muligt at benytte sig af. Fokus på strukturelle betingelser alene ville undersøge hvilke veje, der er tradition for at benytte, samt hvilke færdselsregler der påvirker valget af ruten, vil bidrage med viden om principper og konventioner, der knytter sig til valg af rute. Praksisteorien vil derimod undersøge, hvilke stier i landskabet der udgør de mest befærdede ruter, og deraf udlede den adfærd, der udgør basis for at sikre hverdagslivets kontinuitet. Det er derfor gennem dette perspektiv, at Bourdieu henviser til, at praksisteoretisk forskning producerer viden, der er empirisk gyldigt.

Ved at anlægge et praksisteoretisk blik på undersøgelsen af Fremtidens Fritidstilbud, håber vi at imødekomme problemstillingen som beskrevet i indledningen på to måder; Først og

fremmest vil en undersøgelse af de implicerede parter handlingsmønstre i deres søgen på fremover at imødekomme deres definition af kvalitet i fritidstilbud, tydeliggøre den reelle konflikt, frem for at gå ind i de rent diskursive fremstillinger af uenigheden. Den anden målsætning ved at anvende Bourdieu er, at de resultater, der produceres gennem empiriske undersøgelser af anvendte handlingsretninger, -strategier og anvisninger, tilsammen giver et forståelse af hvad parterne gør, og hvordan. Vi tager på den måde afstand fra at gå videre ind i diskussionen af imaginære forventninger eller forestillinger om andres bevæggrunde, men forankrer i stedet viden af en praksisnære karakter.

Handling som produkt af regler

En sociologisk inspireret undersøgelse af empirisk genereret viden om handling og handlingsmønstre, må inden påbegyndelsen forholde sig til relationen mellem det sociale livs handlingsmønstre og produktionen af regelsæt.

Forbindelsen mellem handling og præ-eksisterende regelsæt som præmis for social praksis, er et grundelement for det afsæt, som Bourdieus bygger sin praksisteoretiske tilgang op omkring. *“Jeg kan sige, at al min tænkning har dette udgangspunkt: Hvordan kan adfærd være reguleret uden at være et produkt af regler”* (Bourdieu, 1990, s 50). Med denne kommentar skriver Bourdieu sig ind i den del af sociologien, der sætter regler som præmis for handling, og ikke omvendt, at regler skabes som et produkt af handlinger i sociale situationer - en debat der på mange måder kan siges at være studiet af menneskers adfærdsmønstres svar på hønen-og-ægget diskussionen. Dette praksisteoretiske perspektiv vil i undersøgelsen betyde, at vi undersøgelser forskelle i aktørernes sociale handlinger, mønstre, sammenhænge og forklaringer i relation til processen, der omgærder implementeringen af Fremtidens Fritidstilbud, som en difference der skyldes forskellige positionelle udgangspunkter. På den måde bliver Bourdieus begreber det teoretiske bindeled i at forstå, hvordan de berørte parter forståelse af kvalitet i fritidstilbud bliver organiseret på grund af det net af strukturer, der findes i den sociale praksis.

Den aktive deltager i praksis

Ved at anlægge et praktiskteoretisk vinkel med henblik på at få indblik i, hvordan mennesker udfører praksis, fremhæves de som værende deltagere i samfundet. Deltagere, der aktivt navigerer mellem strukturer og indgår i forskellige sociale praksisser. Bourdieu betegner indledningsvis menneskelig handling som individer, grupper og institutioner, der har et *dispositionelt* anlæg. Han overfører denne forudsætning i sine analyser på følgende måde: (...) *de potentielle muligheder der er indskrevet dels i agenternes kroppe, og dels i strukturerne i de situationer de handler inden for, eller rettere sagt: de potentielle muligheder der er indskrevet i relationerne mellem disse to ting*” (Bourdieu, 1994, s. 11). I Bourdieus terminologi bliver handlende mennesker, konsekvent omtalt som agenter, da de på den måde ophøjes det at være en aktiv (omend prædisponeret) del af et socialt situation, frem for et passivt medlem af en social verden. Ved at omtale mennesket som en agent, fremmer han sine egne principper for, at mennesket hverken er rationelt, autonomt eller fuldt bevidst om sit virke, men i stedet er prædisponeret i henhold til valg og fravalg af handlinger. Ydermere tydeliggøres anvendelsen af agent, frem for eksempelvis subjekt og individ, at Bourdieu bryder med andre videnskabelige diskursers indlejrede forståelse af mennesket som handlingskraftig, rationelt og løsrevet fra

konteksten (Bourdieu, 1994, s. 12). En afstandstagen, der kan ses som et forsøg på at imødegå en sammenblanding eller siddestillinger af andre videnskabelige retningers syn på motivationsgrundlaget for menneskelig adfærd, med principper, som Bourdieu selv sætter op.

Videnskabsteori

Ved at anvende Bourdieus særlige tilgang til at analysere praksis i undersøgelsen, tager vi udgangspunkt i den videnskabsteoretiske retning, som han placerer sit arbejde inden for. Bourdieus videnskabsteoretiske afsæt tager udgangspunkt i et format han betegner 'prakseologisk erkendelse'. Retningen er:

"(...) ikke blot et system af objektive relationer, som den objektivistiske erkendelsesform opbygger, men også de dialektiske relationer mellem disse objektive strukturer og de strukturerende dispositioner (anlæg), hvori de aktualiseres, og som har tendens til at reproducere dem. Den interesserer sig altså for den dobbelte proces, i løbet af hvilken ydre forhold inderliggøres, og de indre yderliggøres" (Bourdieu, 2005, s. 179).

Denne sammensatte tilgang indikerer, at der er tale om to discipliner. Her ligger undersøgelsens afsæt et sted midt mellem objektivisme og subjektivisme. På den ene side fremhæver Bourdieu tilstedeværelsen af objektive strukturer, der eksisterer uafhængigt af den aktør, der anskuer dem. På den anden side henviser han også til den erkendelsesproces, der dialektisk skaber en forståelse mellem strukturens betydning og de handlingsmuligheder aktørerne opfatter som liggende lige for. Handlingsmuligheder er i princippet uendelige, men udøves og gen-udøves i praksis, da dispositionerne stabiliserer ændringer ved at foreskrive, at alle handlinger er konstrueret omkring principperne fra den forudgående handling.

Det dobbelte videnskabsteoretiske fokus som Bourdieu har i sin undersøgelsestilgang gør, at han af blandt andet Wilken refereres til som en 'strukturel konstruktivist' (Wilken, 2012, s. 43). En prædikat der kun er med til at understrege, at Bourdieus videnskabsteoretiske perspektiv er en sammensmeltning af forskellige forskningstraditioner i undersøgelsen af den verden der træder frem for forskeren, og den måde den forstås.

For at få bedre greb om hvordan specialet placerer sit perspektiv på Fremtidens Fritidstilbud, uddybes Bourdieus praksislogiske tilgang med pointer fra kritisk teori og inspiration fra en kropsfænomenologisk erkendelsesproces.

Kritisk strukturalistisk ontologi

En anvendelse af et Bourdieuinspireret perspektiv, indledes ved at forstå hvordan de strukturelle vilkår i samfundet er afgørende for aktørers handlinger. Strukturforståelsens betydning for en praksisorienteret tilgang, beskriver Bourdieu som følger:

"Man har kort sagt god grund til at nægte at indskrænke socialvidenskaben til den opgave at afdække de objektive strukturer. Men kun hvis man aldrig glemmer, at sandheden om erfaringer ikke desto mindre beror på de strukturer som er determinerende for dem. Rent faktisk er det rekonstruktionen af de objektive strukturer (priskurver, chancerne for at få en højere uddannelse eller ægteskabsmarkedets love), der gør det muligt at stille spørgsmål om, hvilke mekanismer der etablerer relationerne mellem strukturerne og praksisformerne eller de dertil hørende repræsentationer" (Bourdieu, 2005, s. 181).

Strukturer har således to implikationer for det videnskabsteoretiske afsæt. Det første er, at strukturerne kommer før handling, og derfor har en afgrænsende og determinerende betydning for handlingsmuligheder. Det andet er, at strukturer eksisterer uafhængigt af den der anskuer, hvilket betyder at strukturer er af objektiv karakter, hvilket gør det muligt at se hvilke systemer, der er til stede i sociale sammenhænge. Målet for en undersøgelse af en aktørs placering og relation strukturer, koncentrerer derfor ikke at forstå hvordan objektive strukturers egenskaber, såsom regler, præferencer og symboler, forankrer strukturer. Det handler derimod om at se hvordan strukturerne betydning for aktøren, tager sig ud i praksis.

Det afgørende fokuspunkt i en analytisk tilgang af Fremtidens Fritidstilbud vil således have fokus på de strukturer der er en del af undersøgelsens genstandsfelt. Det gælder både strukturerne bag de politiske systemer der omkranser tiltagets implementeringsproces, og de strukturelle ophav som på en og samme tid (i et determinerende øjemed) ordener, organiserer og positionerer udgangspunktet for de involverede parter syn på kvalitet i fritidstilbud.

Ved at forstå aktørenes handling som værende en form for produkt af strukturelle vilkår, giver Bourdieu samtidig et særligt analytisk greb om, at de selvsamme strukturer og systemer som er del af et samfund, fastholder mennesker i en den sociale orden som de kommer fra. Denne relation mellem aktørenes sociale interaktion og strukturerne, gør det muligt at forstå i hvor høj grad, der er tale om beherskelse i praksis. En forståelse, som Bourdieu beskriver således:

“Dette afkodningsarbejde gør det muligt at placere de andre i alders-, rigdoms-, magt-, eller kulturhierarkier og orienterer derved agenterne uden deres bevidste viden i retning af den form for udveksling, der, både hvad angår form og indhold, passer bedst til det objektive forhold mellem de interagerende individer” (Bourdieu, 2005, s. 176).

Bourdieu's strukturalistiske afsæt tager ligeledes udgangspunkt i det indbyrdes magt- og dominansforhold, der angiver niveauforholdet mellem strukturerne. Denne forskel i værdsættelsen af de systemer, der eksisterer på en og samme tid, og som giver magt til grupper, mens den undertrykker andre ved at fastholde dem i strukturer og positioner, som de selv er med til at reproducere. Denne ulighed og uligevægt i privilegier kommer til udtryk i et socialt underlegenhedsforhold i strukturerne og er en styrende faktor for handling. En sådan negativ social skævvridning i samfundet, og det gennemgående fokus på, at strukturelle vilkår påvirker muligheder og råderummet, betyder at Bourdieu skriver sin strukturforståelse ind på en kritisk teoretisk felt.

I den kritiske teori forstås samfundet således som en relation mellem strukturer og samfundets medlemmer, fordi der er særlige undertrykkende mekanismer og sammenhænge tilstede i de sociale processer, som er styrende for handlinger.

Det kritisk teoretiske afsæt fordrer, at den der undersøger distancerer sig fra de værdier, der fremhæves som de herskende, og i stedet søger at *“afdække og analysere uligheder, konflikter, magtforhold og undertrykkelse i samfundet”* (Andersen H., 2011, s. 191). Det der karakteriserer kritisk teori som videnskabeligt afsæt, er fravælgelsen af et neutralt værdiafsæt, men i stedet opererer med ideen om, at nogen former for samfund er bedre end andre. En analytisk indenfor denne retning forudsætter, at den videnskabelige undersøgelse forholder sig kritisk til de samfundsstrukturer der undersøges, og at der samtidig er et implicit ønske om at beskrive hvor og hvordan undertrykkende mekanismer finder sted.

Vi vil i undersøgelse anvende dette kritiske perspektiv til at forstå, hvordan strukturerne omkring Fremtidens Fritidstilbud danner et komplekst netværk af forskellige grundlæggende bevægelsesmønstre - alt efter aktørernes placering inden for magt- og dominansforhold.

Epistemologi som kropslig erkendelse

Aktørens interaktion med andre aktører og de strukturer, der er en del af de situationer og steder, som tilsammen udgør aktørens verden, er også den proces, hvor erfaringer omdannes til viden. I et eksempel om tilegnelsen af sprog og den rette formulering, fremhæver Bourdieu erkendelse som en proces: *“Således er strukturerne i givne fonologiske systemer kun virksomme (...), for såvidt de inkorporeres i en kompetence, der er blevet tilegnet i løbet af en specifik livshistorie, som medfører en selektiv døvhed og visse systematiske rekonstruktioner”* (Bourdieu, 2005, s. 214). I citatet skildrer Bourdieu, hvordan sprog tillæres som et produkt af de erfaringer der gøres gennem interaktion mellem aktørerne og strukturerne. En viden, der gensidigt former og formes af strukturerne, og som indlejres som fremadrettede mønstre i skemaer for mulig praksis, hvis funktion og regler tilegnes og vægtes, alt efter den værdi som kompetencen har i systemet.

Den måde hvorpå Bourdieu fremstiller erkendelsesprocessen, peger på produktionen af ny viden i retning af, at praksis er en ubevidst proces, frem for et autonomt valg, da der er tale om forankrede kropsliggjorte handlingsmønstre. Denne inkorporerede disposition, betegner han som en kropslig hexis. Hexis er den varige måde hvorpå: *“Den kropslige hexis taler umiddelbart til motorikkens i sin egenskab af posturalt skema, der er både unikt og systematisk, eftersom det er solidarisk med et helt system af krops- og redskabsteknikker”* (Bourdieu, 2005, s. 223). Viden og valg af handling er således hinsides logik og refleksion, en intensionsløs intentionalitet, der konstruerer praksis som meningsfuldt, uden at aktøren behøver at bearbejde situationen først.

I undersøgelsen af Fremtidens Fritidstilbud, vil vi forstå aktørernes viden omkring tiltaget som en produkt af de erfaringer, de hver især har indlejret i deres kroppe. Viden og dispositioner, der er opnået gennem tidligere interaktion med strukturer, systemer og andre aktører.

Undersøgelsens felt

Arenaer som kampplads for aktører

Det efterfølgende afsnit tager fat på at redegøre for det område, der er specialet genstandsfelt derefter konkretisere hvordan kvalitet operationaliseres i et undersøgelses øjemed. Afsnittet tager således fat på at forstå Fremtidens Fritidstilbud som felt, bliver en arena for den interaktion og handling, som aktørerne samles omkring. Herefter præsenteres de væsentligste pointer, idéer og strukturelle ændringer som tiltaget lægger op til. Fremtidens Fritidstilbud er et omfattende politisk udspil, som derfor følges op af en empirisk afgrænsning til det der bliver genstand for vores videre undersøgelse. Dernæst følger diskussionen af begrebet kvalitet, og hvorfor det er et udtryk der er vanskeligt at få greb om og operationalisere. Grunden til at

kvalitet er så svær at få greb om, kan bedst forklares når forståelsen drejes væk fra spørgsmålet om tilstedeværelsen af kvalitet og drejes hen mod spørgsmålet om, hvad der sættes i forbindelse med kvalitet. Sidst, men ikke mindst, afsluttes 3 del med en review af anden relevant forskning på området, og angiver i den forbindelse den vidensplatform, som denne undersøgelse bygger videre på.

Hvad er et felt

Undersøgelsens genstandsfelt er afgrænset til at omhandle den proces der omkranser Fremtidens Fritidstilbud, hvor aktørerne mødes og interagerer med hinanden. For at forstå hvordan aktørernes praksis tager sig ud i på en særlig måde et sted, men følger en andet handlingsmønster i en anden kontekst, har Bourdieu udviklet begrebet felt: *“Et felt bliver så at sige en arena, hvor aktører positionerer sig selv og andre omkring det, der anses som havende en særlig betydning og/eller relevans* (Bourdieu, 2004, s. 104). Et felt er så at sige et sted, rum eller område der er afgrænset fra andre felter, af de særlige struktur og logik, der er herskende for de praksisformer der vægtes lige netop der. Felt danner så at sige en analytisk ramme for et socialt rum, hvori selvstændige logikker og værdier befinder sig. Bourdieu definere felt som: *“Dette rum af muligheder har en tendens til at orientere agenterne i deres søgen, i og med at det definerer et univers af problemer, referencer, intellektuelle holdepunkter (som ofte består af navne på ledende personligheder), ismer, kort sagt: et helt system af koordinater som man må have i hovedet - hvilket ikke er det samme som bevidstheden - for at være med i spillet”* (Bourdieu, 2004, s. 57) (Andersen H. , 2011).

Et felt kan i den optik forstås som et afgrænset univers, hvor den enkelte aktør må forholde sig til et netværk af strukturer, værdier med særlig egenskaber og andres position i dette felt. Det gælder alle felter, da deres autonomi gør, at det der har særlig kostbare egenskaber i et felt, ikke nødvendigvis har en værdi i et andet felt. Sagt på en anden måde: felt er i denne optik et selvstændigt mikrokosmos, mellem andre mikrokosmoser, hvis grænser bliver sat i forhold til andres afgrænsninger, og hvor indhold bliver og struktur bliver en magtkamp for retten til at definere regelsæt, værdier og interesser.

Der er derfor en kamp i feltet for at fastsætte præferencerne, og dermed blive den dominerende klasse. Bourdieu forklarer, at feltets aktører, enten her er en ortodokse og/eller heterodokse positioner. Ortodokse aktører arbejder på at fastholde deres magt til at have herredømmet over deres særlige disposition over fænomeners værdi, mens de heterodokse aktører søger indflydelse ved at reetablere og forhandle nye strukturer der sætter dem i en anden (og bedre) position (Bourdieu, 2001, s. 151). Det er denne ageren der bringer feltet i spil, ved at trække grænserne op, hver gang de genforhandles, og samtidig gør, at de dominerende grupper bevarer deres position.

Når vi i undersøgelsen forstår Fremtidens Fritidstilbud som et felt, er det for at forstå hvilke logikker og principper der er herskende i den sociale rum, og hvordan de forskellige aktører placerer og positionerer sig. Fordi felt og praksis produceres uafhængigt af hinanden, kan analyser ikke undersøges uafhængigt af det felt de udspiller sig i.

For at forstå Fremtidens Fritidstilbud som felt, vil vi nu gennemgå de vigtigste pointer i tiltaget, for på den måde, at præsentere de problemer, referencer, intellektuelle holdepunkter, som BUF ser som særlige værdifuld praksis i fritidstilbud.

Essensen i Fremtidens Fritidstilbud

Fremtidens Fritidstilbud er et tiltag der sammenfatter en ny organiseringsform der ifølge BUF bedre end nu tilgodeser en sammenhæng mellem skole og fritid.

Fremtidens Fritidstilbud forankres på to områder, hvoraf nogle dele knytter sig til fritidstilbuddenes fysiske opbygning, mens andre omhandler ledelsesstrukturen (BUU, 2015). Det er især den fysiske opbygnings konkrete sammensætning og fordeling af børn, der er fundamentet for BUF's vision. De andre dele af Fremtidens Fritidstilbud sammenfatter en række mulige ledelsesløsninger og forskellige tilgange til at strukturere fritidstilbuddenes enheder, men disse områder afhænger af, hvordan resten af organisationsstrukturen kommer til at tage sig ud.

De mest fysiske organiseringsprincipper er følgende:

1 : 1	1 :1 betyder at hver skole i fremtiden kun er tilknyttet et fritidstilbud (Høringssvar om FF? BUU, s 1-2). Med den nye struktur lægges der op til, at 34 fritidstilbud skal kunne rumme mellem 250 og 560 børn (Ritzau, 2015) Ved at nedlægge en del af de mindre institutioner og sammenlægge fritidstilbuddene, kan hver enhed rumme flere børn. Det gør det også muligt at hente en økonomisk gevinst ved at formindske omkostninger til administration, ledelse og særligt drift af bygninger (BUF, 2015). Den nye organisering vil nogle steder medføre et behov for at opføre nye anlæg eller på anden måde omlægge allerede eksisterende matrikler, så de tilgodeser en ny normering af børn og personale.
Fritidsinstitutioner og Fritidscentre	Det andet aspekt i modellen for den fysiske organisering, omhandler en opdeling af børn efter alder, da de har behov for forskellige typer af pasningstilbud. Planen er at der oprettes <i>fritidsinstitutioner</i> som samler alle elever fra 0. -3. klasse, tæt på skolen. Det kan være i et samlet anlæg eller fordelt på flere matrikler. De ældste elever fra 4. -7. klasser samles i <i>fritidscentre</i> , der placeres i allerede eksisterende klublokaler, hvor tilbuddet kombineres med aktiviteter i samarbejde med byens kulturtilbud og foreningsliv.
Ledelsesstruktur	Ved at gennemføre de to ovenstående dele af tiltaget, vil det ifølge modellen være muligt at gennemføre en større ændring på det organisatoriske ledelsesniveau. Tiltaget ser en oplagt mulighed for at nedbringe omkostningerne til både drift og ledelse, ved enten fysisk eller på et overordnet organisatorisk niveau, at sammenlægge de mindre fritidstilbud (BUF, 2015).
Målsætning	I et nyhedsbrev rettet mod kommunens forældregruppe sammenfatter BUF omdrejningspunkterne for tiltaget således: • den nye model skaber en bedre sammenhæng mellem

	undervisnings- og fritidstilbud end det er tilfældet nu • den nye organisering tilgodeser institutionernes faglige profilering, da den understøtter de pædagogiske initiativer og arbejde højt • tilbuddene vil være økonomisk bæredygtige og gøre det drive fritidstilbud inden for en rentabel ramme (BUF, 2014). Fritidstilbud vil ifølge modellen ikke indeholde elementer der ikke allerede eksisterer i fritidstilbuddenes form og indhold. Det der vægtes i den nye struktur er mere samarbejde mellem skole og fritidstilbud. Fordelen ved et større tilbud er at der kan ansættes medarbejdere med særlige faglige kompetencer, og at det hele kan drives inden for en lavere økonomisk ramme.
--	---

Kvalitet som relativt begreb

I nedenstående afsnit vil vi diskutere kvalitet og redegøre for, hvorfor det er så svært at få greb om. Både som begreb, betegnelse og måleinstrument. Afsnittets formål er at skabe et udgangspunkt for den forståelse som vi anvender fremadrettet, når vi taler kvalitet i denne opgave.

Hvad betyder kvalitet

Inden vi præciserer, hvordan kvalitet kommer til udtryk i undersøgelsen af Fremtidens Fritidstilbud, vil vi først belyse, hvorfor kvalitet er et svært begreb at operationalisere.

Kvalitet er et ord som finder vej til alle afkroge af hverdagen, hvor det bruges til at understrege, at det omtalte er i en klasse for sig. Kvalitet er en betegnelse der refererer til noget der er positivt, særligt og ekstraordinært (Den store Danske Encyklopædi, 2000, s. 414). Denne måde at anvende begrebet på knytter sig ikke til et fag, felt eller område, men anvendes når noget umiddelbart opleves som særlig godt. På den måde kan begrebet bruges om vidt forskellige ting som kaffemaskiner, musik og serviceydelser, som det er tilfældet i diskussionen omkring Fremtidens Fritidstilbud. Kvalitet bliver en form for skala der måler, vejer og angiver, hvornår der er tale om det særligt anbefalingsværdige, (Den store Danske Encyklopædi, 2000, s. 414). Kvalitet kan være god eller dårlig, høj og lav, uden at blive defineret yderligere hvad, hvordan eller hvor meget der er tale om. Kvalitet henviser blot til en implicit (positiv) ekstraordinær karakteristik og værdi, som tolkes i forhold til et forventet niveau. Det er også grunden til at kvalitet defineres som et begreb i relation til (...) *tings beskaffenhed, art eller egenskab* (Hanne Værum Sørensen⁴). Det relationelle grundlag understreger at kvalitet er et tomt begreb i sig selv, men først opnår et vurderingsgrundlag, når det sammenkædes med det, begrebet tillægger værd.

⁴ Hanne Værum Sørensen, Videnscenter for Børn og Unges kultur, Program for Krop og Læring. Lektor ved pædagoguddannelsen Aarhus, Ph.d fra Syddansk Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik.

Det er grunden Dahler Larsen i sin definition af begrebet, siger at kvalitet er meget mere end spørgsmålet om en transcendent oplevelse, da den positive tilskrivning overstiger summen af en sanselig erfaringsgrundlag (Dahler-Larsen, 2008, s. 22). Kvalitet er i den forstand en oplevelse der uventet bidrager med mere end det forventede eller sagt på en anden måde: der er tale om kvalitet når det der ligger til grund for den sanselige oplevelse overskrider forventningerne. Kvalitets definitionen kan derfor ikke stå alene, men opnår kun sin udlægning af særegenhed, hvis den sammenholdes med en form for vurdering af hvilket niveau der reelt set kan forventes at forekomme.

Kvalitet i offentlige institutioner: Men udgangspunkt i den tidligere behandling af hvad kvalitetsbegrebet dækker over vil vi nu koble begrebet sammen med det felt vi bevæger os inden for - fritidsinstitutioner. En udfordring i at sammenkoble kvalitetsbegrebet med fritidsinstitutioner kan ligge i, hvordan området er struktureret i form af at være et offentlig organisatorisk enhed med mange forskellige interessenter og dagsordener. Kvalitet og dens beskaffenhed får en særlig betydning, når den finder vej i et institutionelt regi, eftersom enheden har en særlig organisatorisk status som en politisk styret institution. Den offentlige sektors natur er kendetegnet ved at: *“Den er kompleks, har mange løbende diskussioner modsatrettede synspunkter, inkonsistenser osv”* (Lerborg, 2011, s. 28). Politisk styrede organisationer hviler som udgangspunkt på demokrati og de er styrede af en politisk valgt ledelse (Hansen & Qvist, 2009, s. 66). Komplexiteten i den politiske styring beror på de mange modsatstyrede synspunkter, som finder sted i den politiske arena. Borgere, interesseorganisationer, fagorganisationer og forskellige politiske partier har ofte forskellige dagsordener og prioriterer forskelligt. I nærværende case er fritidsinstitutionerne underlagt Børne- og Ungdomsforvaltningen, som overordnet er politisk styret af en borgmester fra et politisk parti. Fritidsinstitutionerne er på den måde styret ud fra en politisk dagsorden. På den anden side har det politiske styre også nogle strukturer som de skal forholde sig til i form af den demokratiske proces, som det politiske styre er underlagt. Kvalitetsforståelsen skal derfor flettes sammen med den form for kvalitetsbeskrivelser og opgavestruktur, der anvendes i en offentlig sektor. Det der kendetegner offentlige enheders opgave er, at problematikker og løsninger er uklare, opgaverne er komplekse og bredt og overordnet defineret, samt at opgavetyperne både er serviceorienteret og myndighedsreguleret (Dahler-Larsen, 2008, s. 35-36). Kvalitet i institutionelle tilbud er et anliggende for mange forskellige perspektiver, da der er stor spredning i de grupper der bedømmer hvad kvalitet er for dem.

Vores perspektiv: Kvalitetsbegrebets relativisme er en afgørende faktor for, at vende forståelsen fra definition til en undersøgelse af præmissen for kvaliteter. Ved at rette blikket mod præmissen for kvalitet, centrerer studiet omkring den viden der forudsætter og ligger til grund for kvalitetsdefinitionens funktion. Kvalitet er dermed ikke længere et koncept der har en iboende repræsentation af en særlig positivitet, som definitionen fra Den Danske Encyklopædi redegjorde for i starten af afsnittet. Kvalitet skal ikke ses som det ekstra der blot transcenderer fundamentet for oplevelsen. Det er derimod noget der aktivt skabes eller søges at skabes, og skal i stedet undersøges som et initiativ.

I dette perspektiv læner forståelsen sig op ad (Dahler-Larsen, 2008) egen anvendelse af begrebet, der netop tager fat i hvad, hvordan og hvorfor kvalitet udmøntes i praksis (Dahler-

Larsen, 2008, s. 14). Det flytter fokus fra en subjektiv oplevelse af kvalitet og spørgsmålet om kvalitet er til stede eller ej, til en platform hvor kvalitet er noget der tilrettelægges og komponeres. Hans tilgang til at undersøge kvalitet er omfattet af et perspektiv, hvor kvalitet sidestilles med en overskrift på et initiativ, og selve den underliggende forudsætning for egenskaberne ved kvalitet. I sin forståelse af kvalitet henviser han til "(...) *kvaliteten som den i øjeblikket er beskaffen som tematiseringsområde og håndteringsområde i vores type af samfund*" (Dahler-Larsen, 2008, s. 17). I den fremstilling af kvalitetens karakteristika lægges der vægt på kvalitetsforståelse i en beskaffenheds- og samfundskonteksts tankegang. Beskaffenhed skal forstås som viden om noget der skabes og formes (Dahler-Larsen, 2008, s. 17). Det gør det nødvendigt at forholde sig til den proces der fremskaffer eller bortskaffer det der anses som måden at fremmane, måle og forvalte ønsket om kvalitet. Kvalitet løsrives i denne optik fra genstanden og gør endegyldigt op med forståelsen af, at værdi er iboende. På det punkt adskiller Dahler-Larsens (2008) fremstilling sig fra Sørensens (1996) tidligere fremstilling af begrebet kvalitet, hvor hun vægter at knytte definitionen til genstanden for vurderingen. At vende undersøgelsen fra genstandens egenskab, til kvalitetens beskaffenhed er et afgørende forskel på de perspektiver inden for anskuelsen af kvalitet. Samfundets kontekst for vurderingen af kvalitet, er også et vigtigt element i at forstå vurderingen af kvalitet, da det knyttes til spørgsmålet om efterspørgsel og forventninger til et anbefalingsværdigt niveau. Hvornår der er tale om kvalitet hænger sammen med opfattelsen af, hvad der er anses som passende og hvad der forventes at modsvare et behov (Dahler-Larsen, 2008, s. 75). For at få greb om et sådan niveau, er det nødvendigt at belyse en form for kontekst- og dermed samfundsmæssig enighed om kvalitetens relevans. Kvalitet har en sociologisk dimension, der understreges i og med at arbejdet med kvalitet er interessant både i henhold til den stræben med opgaven og spredningen i kvalitets definitionens indholdsside (Dahler-Larsen, 2008, s. 35). Samfundskonteksten skal ikke ses som en homogen masse med ens behov eller oplevelser af, hvad der modsvare et behov, og kvalitetens relativisme betyder at der ikke er tale om en opfattelse af kontinuitet karakter.

Kvalitet som rettesnor i nærværende projekt

Vores definition af 'kvalitet': Måden at vurdere kvalitet på, kommer til udtryk ved, at vores undersøgelse er mere optaget af at vurdere sammenhængen mellem hvad der ligger til grund for begrebet kvalitet og hvorfor, end at undersøge hvilke parametre der dækker et behov, og hvornår grænsen overskrides fra et passende niveau, til et der kan betegnes som værende af kvalitet. På denne måde bliver kvalitet begrebsliggjort ved, at tilføre begrebet handling. Med handlinger tager vi Bourdieus forståelse, hvor handling knytter sig til samspillet mellem erfaring og 'virkelighed'. ((habitus x kapital) + felt = praksis (Wilken, 2012)). Vi ønsker hermed at undersøge, hvilke parametre der bestemmer kvalitet i forskellige positioner. Når vi undersøger parametre, er det ikke ment at det er formålet med undersøgelsen, men derimod at det er medvirkende til at skabe en forståelse og give et billede af den sammenhæng, som vi ønsker at belyse og som mere specifikt er "hvordan 'gøres' kvalitet".

Med nærværende speciale skriver vi os ind i et forskningsfeltet omhandlende Fremtidens Fritidstilbud, et tiltag initieret af Københavns Kommunes Børne- og Ungdomsforvaltning. Tiltaget er fortsat i proces og omhandler en større strukturændring på fritidsområdet. Nærværende speciale har til formål at undersøge hvordan tiltaget legitimeres og hvordan argumentet om kvalitet forstås i praksis.

Anden forskning på området

Der er foretaget flere undersøgelser på institutionsområdet og flere af undersøgelserne har omhandlet kvalitet i en eller anden forstand. Vi vil gennemgå udvalgte undersøgelser i nedenstående afsnit. Gennemgangen skal bidrage med et overblik over den eksisterende forskning på området. De udvalgte undersøgelser går ikke umiddelbart i direkte tråd med nærværende undersøgelse, men visse pointer kan være interessante at inddrage i diskussionen omkring det gode fritidstilbud. Undersøgelserne er listet i forhold til udgivelsesår og er ikke prioriteret i forhold til relevans.

Pædagogisk kvalitet i store og små daginstitutioner – en rapport om børns trivsel, læring og udvikling i store og små daginstitutioner (Århus Universitet 2015)

Forskningsrapporten blev offentliggjort i februar 2015, omtrent samme tidspunkt som vi indledte vores undersøgelse. Vi var dog opmærksomme på, at vores undersøgelse ikke omhandlede forskellene i store og små daginstitutioner, hvorfor vi ikke fandt en direkte overlap af undersøgelserne.

Formålet med projektet var at generere forskningsbaseret viden om børns trivsel, læring og udvikling i store og små daginstitutioner. derfor blev det undersøgt, hvad institutionens størrelse betyder for den pædagogiske kvalitet og dermed for børnenes trivsel, læring og udvikling.

På baggrund af undersøgelsen viste der sig en række medierende forhold, der tilsammen og i et dynamisk samspil, danner baggrund for udvikling af pædagogisk kvalitet i en daginstitution og dermed for børnenes trivsel, læring og udvikling. Der er således ikke en en-til-en sammenhæng mellem god/dårlig kvalitet og størrelse at daginstitutionen.

Hovedkonklusionen af undersøgelsen er, at der er en række udfordringer i store daginstitutioner i forhold til at udvikle pædagogisk kvalitet, og dermed give børnene gode muligheder for trivsel, læring og udvikling. det kan derfor ikke anbefales at oprette store daginstitutioner med over 100 børn.

Kilde: (Kragh-Müller & Ringsmose, 2015)

Vi hæfter os ved at undersøgelsen peger på at der er en række udfordringer i store daginstitutioner i forhold til at udvikle pædagogisk kvalitet.

Fritidsanalysen (Københavns Kommune 2014)

Københavns Kommune lavede i foråret 2014 en tilfredshedsanalyse på fritidsområdet. Vi har trods henvendelse til Børne- og Ungdomsforvaltningen ikke haft mulighed for at komme i besiddelse af undersøgelsen, men vi har via internettet fundet en præsentation, hvor generelle konklusioner og pointer er trukket ud af undersøgelsen.

Undersøgelsen er en tilfredshedsundersøgelse af det eksisterende fritidstilbud og man har i nedenstående præsentation trukket pointer ud, som man ønsker at inddrage i processen omkring udarbejdelsen af initiativet omkring Fremtidens Fritidstilbud.

Pointer fra undersøgelsen

- At forældrene indholdsmæssigt vægter at tilbuddene medfører et væsentligt skifte i forhold til skoledagen, hvorfor det er vigtigt, at tilbuddene i en vis grad igangsætter selvstændige aktiviteter
- At forældrene oplever, at samværet med venner og klassekammerater i fritidstilbuddet har værdi
- At personalet som primær opgave støtter og udfordrer med pædagogiske aktiviteter
- Et tæt samarbejde mellem skole og fritidsinstitution
- At tilbuddet for de mindre børn er baseret på tryghed og at være bindeled til øvrige aktiviteter, barnet går til
- At tilbuddet for de unge giver øgede mulighed for selvvalgte aktiviteter

Kilde: [\(Lohse, 2015\)](#)

Institutioner er forskellige (Udviklingsforum 2009)

Undersøgelsens formål er at analysere sammenhængene mellem institutionernes ressourcer og de resultater, som institutionen opnår. I denne undersøgelse er institutionens resultat forstået som forældrenes tilfredshed med institutionen. Ud over forældrenes tilfredshed er der selvfølgelig mange andre resultater som for eksempel børnenes læring, trivsel, udvikling og sundhed. Imidlertid er det her kun forældretilfredsheden der er i fokus.

Ud fra undersøgelsens resultater kan det konkluderes, at nedenstående indikatorer kan være anvendelige til at identificere relevante og valide kvalitetsforskelle mellem forskellige institutioner.

- Forældrenes vurdering af tilfredshed
- Antal børn pr. uddannet pædagog

- Antal børn pr. ansat pædagogisk medarbejder
- Personalets selvvaluerede kompetencer
- Omfang af efteruddannelse

Undersøgelsen viser derudover en stærk sammenhæng mellem forældrenes tilfredshed og personalets vurdering af institutionens fælles kompetencer. Forældretilfredsheden er størst i de institutioner, hvor personalet vurderer institutionens fælles kompetencer højt.

Kilde: (Andersen, Gundelach, & Rasmussen, 2009)

Fritidspædagogik - fortid-nutid-fremtid (Udviklingsforum 2002)

Undersøgelse udarbejdet af Udviklingsforum I/S for LFS, BUPL København og PMF København-Frederiksberg.

Undersøgelsens fokus

Undersøgelsen blev iværksat på baggrund af et samtækningsprojekt vedtaget i Københavns Kommune i 2001. Området for samtækningsprojektet omhandler fritidshjems- og skoleområdet, som i højere grad skulle samarbejde om at skabe sammenhæng og variation i de københavnske børns liv - de 6-10 årige. Målet med undersøgelsen var blandt andet at undersøge hvordan pædagoger og lærer kunne udnytte deres forskellige professioners stærke sider, med henblik på at skabe flere og bedre muligheder for børnene. Med denne målsætning vil undersøgelsen anskueliggøre hvorfor fritidshjemmene er vigtige for børnene, samt hvilke styrker, værdier m.m. pædagogisk personale bringer med ind i samarbejdet med lærerne.

Pointer fra undersøgelsen

Undersøgelse har kunnet konstatere, at der eksisterer en bred enighed blandt børn, pædagogisk personale og forvaltning om, hvad der er fritidshjemmenes opgave, og at dette langt hen ad vejen ligger i forlængelse af fritidspædagogikkens teoretiske fundament.

“Undersøgelse konkluderer at fritidshjemmene skal være en tryk base (omsorg) for børnene med fokus på kammeratskaber og venskaber, demokrati og medbestemmelse, leg, det frie og det kropslige, samt læring og erfaringsdannelse” (Kilde: Fritidspædagogik - fortid-nutid-fremtid, Udviklingsforum I/S København 2002) Undersøgelsen peger dog også på en række problemstillinger og dilemmaer. Et eksempel er hvordan det pædagogiske personale opfatter deres opgave som kompensatorisk i forhold til henholdsvis hjemmet og skolen. Det gør deres arbejde mangeartet og kompliceret, hvor de både skal agere “opdrager”, “vejleder”, “rådgiver”, “lærer” og “forælder”. Med dette for øje og som et godt udgangspunkt for diskussion bringes vigtigheden af at fritidshjemmene - som i øvrigt i undersøgelsen viser sig som et vigtigt frirum for børnene - baserer sig på selvstændige begrundelser og ikke kun som “afhjælpere” af problemstillinger som andre har skabt.

Undersøgelsen har desuden undersøgt aktørernes forståelse af et fritidshjem er, på denne baggrund svarer aktørerne i korte træk:

(Andersen, Gundelach, & Rasmussen, 2002)

Felt, forandring og New Public Management

Teoridel 1

Feltet som vi undersøger er Københavns Kommunes politiske tiltag Fremtidens Fritidstilbud, der tilstræber en større omstrukturering på området. Feltet, som vi bevæger os indenfor, tematiseres ved velfærdsydelsen "fritidstilbud", samt de uligheder, konflikter og magtforhold, som vi ønsker at undersøge. Vi vil i nedenstående afsnit opsætte en teoretisk fremstilling af de præmisser som Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) som offentlig og organisatorisk instans, bevæger sig indenfor. Det nedenstående afsnit tager således fat på New Public Management, der anvendes som styringsparadigme og det tager fat på, hvordan forandringer af et delsystem på meso-niveau påvirker andre dele af et system og dets omverden, samt en gennemgang af den historiske funktion som ydelsen fritidstilbud søger at yde.

New Public Management

For at få et overordnet blik på det felt, som vi arbejder inden for, giver det mening at forklare de præmisser, BUF som offentlig instans, er underlagt. Til dette anvender vi paradigmet New Public Management – herefter NPM. Lerborg betegner paradigmer som "(...) *grundlæggende mønstre eller logikker (...) noget der ubevidst styrer noget andet*" (Lerborg, 2011, s. 31). Med andre ord er NPM et styringsrationale der "tillader et utal af interne varianter og en udvikling over tid" (Lerborg, 2011, s. 71). NPM kommer til udtryk i den måde offentlige (og private) instanser tilrettelægger processer på, og kommer til syne i særlige arbejdsrelaterede logikker og mønstre. For at få bedre greb om, hvordan NPM tager sig ud i praksis, vil vi i nedenstående afsnit gennemgå hvilke principper og præmisser, der er knyttet til paradigmet.

Anvendelsen af New Public Management paradigmet (NPM) skal bidrage til en kortlægning af de præmisser, der gør sig gældende, når vi søger at forstå, hvordan Fremtidens Fritidstilbud tager sig ud som det gør.

Christopher Hood⁵ siger om NPM at: "*NPM, like most administrative labels, is a loose term. Its usefulness lies in its convenience as a shorthand name for the set of broadly similar administrative doctrines which dominated the bureaucratic reform agenda*" (Hood, 1991).

Styringsparadigmet præsenteres som en løst defineret form for administrativt redskab, hvor fællestrækkene er de parametre, som er dominerende i reformer i den offentlige sektor.

Hood nævner syv træk som han bruger som pejlemærker, når diskussioner omhandler hvordan (eller om) NPM dominerer en offentlig instans' dagsorden. De syv træk er:

1. **'Hands-on professional management' in the public sector**

Professionel ledelse, hvor øverste ledelse udstikker mål og kontrollerer disse. For eksempel via resultatkontrakter, hvor de enkelte ledere bliver lønnet ud fra de resultater, som er formuleret i kontrakten. Resultater som er bundet op på politiske agendaer.

2. **Explicit standards and measures of performance**

Udarbejdelse af standardprocedurer, som gør arbejdet sammenligneligt. På denne

⁵ Christopher H (Finansministeriet, 2000)ood, professor of Public Administration and Public Policy in the University of London

måde er det nemt at kontrollere og anvendes som benchmarking og best practise, da arbejdsgange med mere, er klart definerede. Målstyring er også et centralt element i NPM-tænkningen. Politiske mål formuleres og nedbrydes i delmål ned gennem organisationen.

3. **Greater emphasis on output control**

Fokus på resultater frem for proces. Vigtigt at resultater fremkommer effektivt med så få anvendte ressourcer som muligt.

4. **Shift to disaggregation of units in the public sector**

Professionalisering af organiseringen. Mindre og mere styrbare afdelinger, med et fladere hierarki, og hvor ansvar hurtigt og nemt kan placeres.

5. **Shift to greater competition in public sector**

Indførelse af mere konkurrenceprægede forhold, som tilskynder, at man har fokus på omkostninger og effektiviseringer for at producere "billigst".

6. **Stress on private sector styles of management practice**

Indføre ledelsesmodeller, som stammer fra den private sektor. Ledelsesmodeller som ofte tager afsæt i funktionelle og rationelle tilgange.

7. **Stress on greater discipline and parsimony in resource use**

Markedsmekanismer som sætter fokus på at producere mest muligt for mindst muligt.

(Hood, A public management for all seasons, 1991)

De syv træk behøver ikke nødvendigvis alle at være til stede på samme tid for at kunne påpege, om NPM er anvendt i en konkret kontekst. Det afgørende er i stedet, at nogle af de særlige karakteristiske kendetegn er synlige, såsom rationaler for anvendelse af ressourcer, fokus på mål frem for proces mm. Med andre ord, er der tale om NPM, hvis et mønster træder frem, hvor der i højere grad er fokuseret på styring og ledelse frem for administration og forvaltning. Opgaver som var den offentlige institutions primære fokus, før NPM tænkningen blev et dominerende paradigme.

Vi vil belyse enkelte træk, som vi vil uddybe nærmere. Træk, som vi finder aktuelle og relevante i forhold til vores undersøgelse.

Benchmarking og best practice

Træk fra NPM tilgangen, som tager tydeligt afsæt i det økonomiske rationale og i markedsmekanismer fra den private sektor, er benchmarking. Benchmarking er et begreb som stammer fra det private marked, og som omhandler en systematisk tilgang til at måle og sammenligne sig med konkurrerende virksomheder. Der skelnes mellem flere former for benchmarking i det private, men Finansministeriet har identificeret benchmarking som en metode til at sammenligne og anvende erfaringsudvekslinger i det offentlige (Finansministeriet, 2000, s. 9). Erfaringsudvekslinger skal også forstås som best practice, Det vil sige, at man anvender de gode eksempler som sammenligningsgrundlag, når man for eksempel skaber nye enheder i det offentlige. Finansministeriet peger på, hvordan best practice kan anvendes som norm for, hvornår man som organisation klarer sig godt (Finansministeriet, 2000, s. 9). Som eksempel kan nævnes, hvordan stordriftsfordele anvendes som målestok, eller som

succesparameter, for at noget har klaret sig godt, når man har sammenlagt enheder, såsom børnehaver eller folkeskoler (Houlberg, 2000). For at gøre sammenligninger nemmere at operationalisere kan det være nødvendigt at opstille faste standarder for at kvalitetssikre sammenligninger. Dahler-Larsen, som vi har nævnt tidligere, beskriver standard i dette perspektiv som et objektive begreb, som under vurdering skal leve op til en fast kvantitativ eller kvalitativ forskrift for kvalitet (Dahler-Larsen, 2008).

Effektivisering

Hanne Foss Hansen skelner mellem forskellige former for effektiviseringstænkning. I nærværende opgave vil vi fokusere på to af disse. Den ene type, som hun omtaler som 'outcomebaseret effektivitet' samt 'teknisk effektivisering'. Den første type vil vi redegøre for i næstkommende afsnit. Dette afsnit omhandler den teknisk strukturbaserede effektivisering, hvorfor man i denne tænkning anvender struktur som instrument for at skabe sammenhæng mellem omgivelser og opgaveløsning. Ræsonnementet i denne tænkning er, at tilpasses proces og struktur ikke til de tekniske omgivelser, kan organisationen ikke opretholde en effektiv produktion (Hansen H. F., Organisatorisk effektivitet, 1992, s. 282). På denne måde kan vi forstå Fremtidens Fritidstilbud som et instrument til at tilpasse fritidstilbuddet til omgivelsernes krav om effektivisering

Mål- og resultatstyring

I kommunalt regi fremstiller organisationsteoretikerne Rieper, Ejersbo og Hansen målstyring som *"en kombination af mål og økonomiske rammer, hvor de decentrale institutioner skal forfølge politisk formulerede mål indenfor en givet økonomisk begrænsning"* (Rieper, Ejersbo, & Hansen, 2000, s. 179). Resultatstyring knytter sig imidlertid til det som Foss Hansen omtaler som outcomebaseret effektivisering. I denne tænkning lægges vægt på udbyttet af produktionen og outcomebaserede vurderinger. Vurderinger foretages ofte komparativt og relateres ofte til organisationens målsætninger (Hansen H. F., Organisatorisk effektivitet, 1992, s. 278).

Efter denne gennemgang af de væsentligste træk som netop er gennemgået i et teoretisk perspektiv, vil trækkene nu indgå i nedenstående beskrivelse af, hvordan NPM har været og er anvendt i dansk kontekst.

Anvendelse af NPM i dansk kontekst

For at tydeliggøre hvordan NPMs bagvedliggende ideologier og mekanismer kommer til udtryk i processen omkring Fremtidens Fritidstilbud, vil vi først beskrive, hvordan paradigmet tidligere er anvendt inden for offentlig forvaltning. En gennemgang vil tage udgangspunkt i de forgangne års brug af styringsparadigmet i danske institutioner, med særlig vægtning af betydningen for implikationerne på et mesoniveau. Denne præsentation leder ud i Københavns Kommunes erfaringer på området. Målet med dette er, at give et senere analytisk referencepunkt for NPM strukturelle betydninger og præmisser i Børne og Ungdomsforvaltningen.

NPM introduceres til Danmark

I 1982 fik Danmark en ny borgerlig regering, der først og fremmest gik til valg på at rette op på landets økonomiske situation ved at nedbringe den offentlige vækst samt reducere

betalingsbalanceunderskuddet. Dette medførte et ændret blik på, hvordan offentlige velfærdsydelser kunne (eller skulle) struktureres (Palludan, 2012, s. 36). Der blev i den forbindelse udarbejdet et program for modernisering af den offentlige sektor, hvilket betød, at den offentlige sektor i højere grad skulle ligne det private (Ibid). Den offentlige serviceproduktion skulle med andre ord i højere grad omstilles i en mere markedsorienteret retning. Siden da har skiftende regeringer indført moderniseringsprogrammer i form af forskellige reformer og strategier, hvoraf kvalitetsreformen er et af mange eksempler (Dahler-Larsen, 2008, s. 16). Disse programmer, har til formål at sikre, at den offentlige sektor skaber resultater og samtidig fungerer effektivt (Hansen H. F., 2008, s. 6). Resultatorienteringen er et af de fællestræk som Hood sætter i forbindelse med NPM, en orientering som er rettet mod outcome og effektivitet (Hood, 1991). Dette særlige fokus opfatter resultatet som et outcome, der måles i forhold til forskellen mellem input (ressourceforbrug) og outcome (resultat). Jo billigere en resultatproducerer, jo bedre. Jan-Erik Lane⁶ opstiller det som et regnestykke *“Inner efficiency is the same as the performance or the output divided by the input” (...)* *“Performance/Cost = Efficiency”* (Lane, 2000, s. 305). Disse rationaler placerer resultatorientering inden for den form for organisationsteorier, der bygger på principper om produktivitet, kontrol og styring, hvor organisationen opfattes som en effektiv maskine, som skal producere. NPM's har rødder i de klassiske organisationsteorier, som Taylors Scientific Management og Fayols Administrative skole, hvis orientering retter sig mod markedsmekanismer, der i højere grad kan sættes i forbindelse med den private sektor (Lerborg, 2011, s. 73). En orientering der, som tidligere nævnt, i højere grad sætter fokus på output af den offentlige sektors aktiviteter samt mod eksplicitte resultater, der nemt kan måles. Målet var, at kommunerne skulle ligne store private virksomheder, der var organiseret i koncerner. Hertil var det tanken, at den overordnede ledelse beskæftigede sig med strategier og formulering af målsætninger, og at de enkelte instanser fungerede som underlagte selskaber, der hver især kunne måles på deres resultater.

Kommunernes Landsforening (KL), har til formål at varetage de danske kommuners fælles interesser og bidrage til, at kommunerne politisk og administrativt løser sine opgaver. Blandt andet ved at skabe et forum for fælles initiativer og beslutninger. Af KL's hjemmeside fremgår det, at de fleste kommuner i dag styres efter politiske mål, rammer og visioner (KILDE hjemmeside). Selvom kommunerne overordnet set benytter mål- og rammestyring, er den konkrete styringspraksis meget forskellig fra kommune til kommune (Kommunernes Landsforening). Fælles er dog at mål og rammer udstikkes fra centralt niveau, der i Københavns Kommunes Børne og Ungeforvaltning er Borgerrepræsentationen. Det vil i praksis betyde, at der udarbejdes mål- og resultatkontrakter med ledere, som herved får ansvaret for at nå de formulerede mål eller resultater. Forvaltningen præsenterer “høj kvalitet, faglig udvikling og effektiv drift” som værende styrende for, hvordan arbejdet i udføres (KILDE). Institutionen er politisk styret, hvilket betyder, at den *“politiske styrings- og delegationskæde forudsætter, at hvert led kan kontrolleres af det foregående* (Grønnegård et al. Politik og forvaltning 2007 s. 265), aspekter som falder tilbage på Hoods liste af NPM-træk (KILDE). Det vil ofte komme til udtryk i politiske redskaber, såsom aftalestyring eller kontraktstyring, der bruges til at omsætte politiske mål i den kommunale organisation.

⁶ Jan-Erik Lane Professor at Freiburg University

I nedenstående afsnit vil vi kort redegøre for, hvordan Københavns Kommune opererer organisatorisk og politisk i et NPM perspektiv

Københavns Kommune

Københavns Kommune er en af Danmarks største offentlige institutioner med godt 43.000 medarbejdere (Københavns Kommune, 2014).

Den øverste myndighed i kommunen er Borgerrepræsentationen, som svarer til andre kommuners Kommunalbestyrelse. På Københavns kommunes hjemmeside, fremgår følgende informationer: Den består af 55 medlemmer, som alle er stemt ind gennem kommunalvalget. Borgerrepræsentationen er underlagt Kommunestyrelsesloven og i København er der yderligere udarbejdet en forretningsorden for Borgerrepræsentationen, som angiver konkrete retningslinjer for mødedeltagelse, sagsfremstilling, afstemninger med mere. På niveauet under Borgerrepræsentationen optræder seks fagområder samt et økonomiudvalg, disse ligger alle syv på samme niveau. De seks fagområder består af hver deres borgmester som har hver deres udvalg, som ligeledes består af politikere fra Borgerrepræsentationen. Udvalgene administrerer og forvalter hver deres fagforvaltningsområde (Københavns Kommune, 2014)

Kommunen er i sin organisatoriske opbygning og form, det Weber karakteriserer som bureaukratisk. En bureaukratisk organisation uddyber Lerborg, på baggrund af Weber, som værende baseret på embeder og stillinger, som hører til en afgrænset myndighed eller institution (Lerborg). I dette rationale arbejdes der med organisatoriske og politiske bestemmelser, frem for personligt opstillede målsætninger. Medarbejdere har ligeledes '*pligt til embedstroskab*' i relation til institution og arbejdsplads (Lerborg, 2011, s. 51). Det betyder i praksis, at embedsmænd loyalt honorerer og gennemfører initiativer, politikker, love med videre, uanset personlige holdninger, meninger og værdier.

Denne overordnede styreform indebærer, at det er de politiske medlemmer af Børne- og Ungeudvalget (BUU), der træffer de endelige beslutninger inden for Fremtidens Fritidstilbud. Skal dette relateres til NPM, så kan det gøres ved BUU med en privat virksomheds bestyrelse, som er den der ofte træffer overordnede beslutninger om eksempelvis virksomhedens økonomi. På denne måde fungere BUF delvist selvstændigt, som en selvstændig virksomhed, den er dog underlagt BUU, som træffer de overordnede beslutninger lige så vel, som en bestyrelse ville gøre det i en privat virksomhed. Den offentlige model kan hermed spejles i den private sektors modeller for styring.

Kritik af NPM

Kritikere af NPM peger på, hvordan paradigmets anvendelse som styringsredskab i den offentlige sektor er fundamentalt forskellig fra den private. Et eksempel på denne problematik kan ses i den markedsøkonomiske model om 'udbud og efterspørgsel'. En model, der bidrager med at prioritere ressourcer til produktion og fastsætte prisen på en given vare, ud fra den efterspørgsel som markedet måtte have – og som derfor ikke har samme relevans i offentlig regi, som hvis NPM overføres i et en-til-en forhold.

Jan-Erik Lane uddyber denne problemstilling ved at påpege, hvordan Staten i princippet både er efterspørger, udbyder og leverandør af de offentlige ydelser (Lane, 2000, s. 306).

Anvendelsen af NPM-inspirerede markedsøkonomiske modeller i det offentlige bliver derfor et paradoks, da instanserne både er producent, aftager og selvregulerende i forhold til de velfærdsydelser de udbyder.

Et andet eksempel på et NPM-inspireret udtryk, som mister sin betydning når den overføres fra den private sektor til et offentligt regi, er 'den brændende platform'. Udtrykket bliver anvendt i forbindelse med at understrege nødvendigheden af en forandring - da organisationen (og dermed medarbejderne) er truet på eksistensen. Et udtryk som sættes i forbindelse med Kotters 8-trins model for forandring (Kotter, 2008). Lane påpeger at denne analogi eller logik ikke kan overføres til et offentligt regi, og påpeger dette: *"One never changes a bureau; the ministries always exist; universities go on; and public enterprises have a long history. Public administration in basically long term: it represents stability, persistence and expertise"* (Lane, 2000, s. 305). Lane understreger i citatet, at en offentlig institution ikke på samme måde som en privat virksomhed, kan blive ramt af konkurs, eller andre lignende former for trusler på eksistensgrundlaget, da den som institution i høj grad er en integreret del af samfundet. Af denne grund har 'den brændende platform' som begrundelse for forandringer, ikke haft den samme dramatiske betydning i offentligt regi.

Et tredje eksempel på, hvorpå den offentlige institution adskiller sig fra den private er, at det ikke alene handler om gode produkter eller serviceydelser. Den må tillige fremstå legitim i sin omverden, som den skal interagere med (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 119). Med legitimering mener, hvordan retfærdiggørelse af et tiltag i en offentlig og politisk styret organisation er en kompleks opgave, når man tager dens mange forskellige aktører og interesser i betragtning. I nærværende opgave er det netop disse komplekse aspekter som er interessant at undersøge.

NPM som styringsparadigme i Fremtidens Fritidstilbud

Ovenstående eksempler giver tre korte eksempler på, hvordan NPM som grundlæggende styringsparadigme har visse udfordringer, når dets markedsmekanismer, tilpasset den private sektor, anvendes i offentligt regi. Eksemplerne giver en overordnet skitsering af de problematikker NPM løber ind i, når det overføres fra et markedsøkonomisk rationale, til et offentligt. Vi er dog bevidste om, at praksisser i BUF er mere nuancerede, og at NPM er et af mange styringsparadigmer, visioner og målsætningsredskaber, som eksisterer i og omkring forvaltningen.

Vores anvendelse af NPM som overordnet ramme, vil dog bidrage med en forståelse for mange af de præmisser og den struktur som er tilstedeværende i den måde, hvorpå BUF arbejder med Fremtidens Fritidstilbud. Perspektivet forholder sig udelukkende til aktiviteter på meso niveau, men fortæller ikke noget om medarbejderne, interessenter og andre individers relationer og sociale aktiviteter, som interagerer med disse aktiviteter. Med NPM perspektivet kan vi ikke få greb om, hvordan mesoniveauets strukturer og præmisser påvirker aktørernes muligheder, og dermed hvad der gør sig gældende, når en ydelse som fritidstilbud står over for en eventuel forandring. Vi kan ydermere ikke bruge NPM til at forstå, hvordan kvalitet som relativt begreb, opfattes forskelligt alt efter hvilke aktører eller individer som anvender begrebet og i hvilken kontekst.

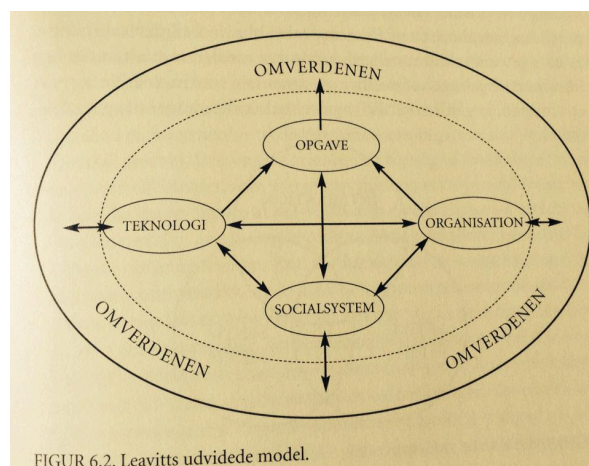
Leavitt - Forandring på meso niveau

I ovenstående har vi beskrevet, hvordan en kommunal instans er underlagt og betinget af et større net af andre instanser, der alle påvirker det arbejde der udføres.

Fremtidens Fritidstilbud er, som tidligere nævnt, et tiltag som Københavns Kommunes Børne og Ungdomsforvaltning har indstillet til Børne- og Ungeudvalget. Tiltaget omhandler en større omstrukturering af fritidsområdet, hvilket betyder, at mange vil blive direkte eller indirekte berørt af forandringen. Vi vil redegøre for hvad denne kompleksitet betyder for en organisation som BUF ved at skitsere et billede af de samlede virkninger en forandring kan have på alle dele af en organisation. Til dette vil vi anvende Leavitts systemmodel.

Leavitt betragter organisationer som komplekse, dynamiske systemer med egen udviklings- og tilpasningsevne (Bakka & Fivelsdal, 2010, s. 316). Hans systemmodel kan bidrage til en forståelse af, hvordan forskellige delsystemer i og udenfor en given organisation, eller i et givent felt har indflydelse på hinanden, og hvordan de påvirker hinanden under en forandring.

Modellen består af fire dimensioner eller interne delsystemer i organisationen, omgivet af 'omverdenen', som nævnes som det femte system. Leavitt beskriver de enkelte dele som subsystemer, der alle har indbyrdes relationer, hvilket betyder, at foretages der ændringer i eet system, vil det typisk påvirke de andre systemer (Graversen og Holt Larsen, Arbejdslivets psykologi s.152). Vi vil nu gennemgå de fem systemer, og redegøre for, hvordan denne opdeling relateres til Fremtidens Fritidstilbud.



FIGUR 6.2. Leavitts udvidede model.

Model : (Graversen & Holt Larsen, 2004, s. 153)

Opgaver

Opgaver refererer til de hovedfunktioner som udføres i forhold til organisationens produkt og/eller målopfyldelse (Bakka & Fivelsdal, 2010, s. 327). Opgaven knytter sig hermed til organisationens eksistensgrundlag. BUF beskriver i deres hovedopgave, at de:

“skaber vi rammerne for, at alle københavnske børn og unge kan få en god udvikling, en udfordrende uddannelse og en sund opvækst, så de har det bedste grundlag for at trives og få et godt og meningsfuldt liv sammen med andre” (Københavns Kommune, 2014).

Det vil sige, at BUFs eksistensgrundlag hviler på at skabe og forvalte favorable rammer for børn og unge i Københavns Kommune gennem drift af folkeskolen, daginstitutioner og fritidstilbud. Opgavens indhold kan enten påvirkes af ændringer i de andre interne systemer, eller udefra, af systemet omverden. Et eksempel på en sådan ekstern påvirkning er Folkeskolereformen, som medfører en revurdering af rammerne for hvordan fritidstilbud skal drives.

Teknologi

Teknologi indbefatter de teknologiske redskaber, som anvendes i forbindelse med opgaveløsningen i en virksomhed. Det kan være it systemer til projektstyring, sagsbehandling eller andet arbejde. Tekniske hjælpemidler, som anvendes i forbindelse med arbejdets udførelse kan i praksis skabe muligheder og sætte grænser for organisationens formåen (Graversen & Holt Larsen, 2004, s. 150). På fritidsordningsområdet tilknytter kerneopgaven sig ikke umiddelbart til nogle teknologiske områder. Vi vil derfor i denne kontekst inddrage andre redskaber, som er med til at udføre arbejdet i hverdagen på området, som omhandler børnene. Redskaber kan i denne forbindelse omfatte bygninger, værksteder, computerrum, legeplads, legeredskaber, bålplads, musikrum med mere. Alle de redskaber og faciliteter som en fritidsordning har mulighed for at byde ind med, når de skal skabe rammer for et godt fritidstilbud til børn. Her med ikke sagt, at der ikke eksisterer nogle form for teknologiske redskaber, som bidrager til at udføre arbejdet, det gør der og det indføres også i stigende grad. Flere institutioner har en forældreintra, som i skolen. En hjemmeside, hvor forældre med log in, kan modtage information fra fritidsordningen og skrive beskeder. Tabulex er også en teknologisk platform, som man ser i fritidsordningerne. Det er et system, som skal overtage det gamle afkrydsningssystem i fritidshjemmene. Et system på en tablet, hvor børnene selv krydser sig ind og ud og hvor forældrene kan skrive beskeder. Indføringen af denne nye tabulex ændrer for eksempel på andre delsystemer i organisationen. De pædagogiske medarbejdere skal for eksempel ikke længere krydse børnene af på en liste på papir. På den måde påvirker teknologien de interne arbejdsprocesser på flere niveauer.

Organisation

Systemdelen organisation handler den interne struktur og organiseringsform, som organisationen tilrettelægger ud fra. Denne del omfatter blandt andet administrative regler samt procedurer, kommunikationsveje, løn- og arbejdstidssystemer samt overenskomster. Det organisatoriske system omfatter derudover formelle - og i nogle tilfælde også uformelle - magtrelationer i organisationen (Graversen & Holt Larsen, 2004, s. 151). Alt sammen ting, der indlejres i organisationsstrukturerne, og som har indflydelse på de arbejdsgange, der planlægges og opereres ud fra.

Strukturernes relation til de andre subsystemer i BUF kan for eksempel forstås i forhold til, hvordan en arbejdsprocedure skal ændres i forbindelse med et nyt IT system. Der er eksempelvis flere fritidshjem, der indfører en it-baseret platform, som fungerer som en elektronisk 'tjek ind' og 'tjek ud' for tilbuddenes børn. Når de i et fritidshjem indfører denne elektronisk platform i hverdagen, vil personalet skulle oprette ny procedurer for at sikre, at børnene er kommet eller taget hjem igen. Det er en ændring i forhold til de tidligere procedurer, hvor en medarbejder krydsede børnene af på en liste på papir. På den måde påvirker teknologien de interne arbejdsprocesser på flere niveauer.

Aktører

Aktører udgøres, som udgangspunkt, af de ansattes roller og handlen i organisationen. Ansatte som til dagligt er med til at løse organisationens opgaver.

Omverdenen

Leavitt har i en senere udgave tilføjet en dimension mere til modellen – omverdenen - da organisationer kun kan forstås i et samspil med omverdenen (Ry Nielsen & Ry, 2004, s. 45). Forandringer i organisationen vil medføre ændringer i omgivelserne, og omvendt. Det er en vigtig faktor at have med, da organisationer er afhængige af eksterne faktorer såsom marked, samarbejdspartnere, kunder, lovgivning med mere.

En dimension som kan være med til at præge organisationen, kan for eksempel være ny lovgivning eller en ny direktør. En faktor der betyder, at en organisation må lave nye arbejdsprocedurer på et område. En anden kan være markedet, som kan være præget af nye produkter fra konkurrenter, som organisationen så må forholde sig til.

Når BUF lægger op til forandringer på fritidsområdet, kan det have konsekvenser for, hvilke fritidstilbud det er muligt at få plads i, og dermed også for hvor forældre afleverer og henter deres børn. En anden ændring kan ligeledes være, at en ny borgmester for forvaltningen kan trække arbejdet i en retning, der bedre svarer til vedkommendes nye visioner på området.

Figuren viser, hvordan de forskellige delsystemer hele tiden påvirker hinanden. Det vil sige at ændres noget i et delsystem, vil det have effekter andre steder (Ry Nielsen & Ry, 2004, s. 46). Modellen kan bruges til at forstå organisatoriske forandringer, og især give et analytisk blik på, hvordan ændringer i et system påvirker de andre fire systemer.

Kritik af vores brug af modellen

Modellen tegner en skitse af organisationen, og den kan bidrage med at tydeliggøre, hvordan ændringer påvirker de forskellige delsystemer. Dens opdeling af systemerne formår ikke at fange alle de komplikationer, niveauer og problemstillinger som finder sted i og uden for en stor og kompleks organisation som Københavns Kommune. Det kan være fint at vide, at hvis man i kommunen får et nyt sagsbehandlingssystem, så påvirkes medarbejderne og muligvis også nogle arbejdsstrukturer, men med mange eksterne aktører med flere interne dagsordner, kan en simpel model som Leavitts ikke tegne et nuanceret billede af de påvirkninger, som finder sted. Vi er derfor bevidste om, at modellen kun bruges som en form for oversigtsmodel, som BUF-praksis relateres til, og som derigennem bidrager til en forståelse af forandringernes implikationer på mesoniveau.

Vi har nu tegnet et billede af de præmisser en offentlig institution som Københavns Kommune er underlagt, i form af de styringsmekanismer, der er til stede i organiseringsformen. Dernæst har vi skitseret en organisation i delsystemer - systemer som hver især relaterer til hinanden, og som derfor påvirkes indbyrdes, når ændringer finder sted.

For at forstå den forandring som kommunen lægger op til med Fremtidens Fritidstilbud, er det relevant at forstå den historiske udvikling inden for fritidstilbud.

Fritidstilbuddet - Historikken

Hvis man vil forstå den aktuelle problematisering i forhold til, hvordan fritidstilbuddet er under forandring, giver det mening at se på fritidstilbuddets historik. Vi vil derfor i nedenstående afsnit belyse fritidstilbuddets historiske fremkomst og belyse feltets udvikling.

Det første fritidshjem, Sankt Stephans Arbejdsstuer, åbnede i 1874 på Nørrebro i København (Brodersen, 2014). Formålet dengang var, at give børn mulighed for *“en nyttig, sund og fornøjelig beskæftigelse i den tid de er fri af skolen (...)”* (Preisler, 1999). Med udearbejdende forældre var børnene ellers henvist til gaden. I en artikel i Kristlig Dagblad blev denne type tilbud præsenteret på følgende måde:

“Paa den maade er en Mængde Børn i en saa stor By som København ikke henviste til Gaden, hvor de snart overbyder hverandre i at opfinde Gavtyvestreger af mere eller mindre alvorlig Art” (Citat fra Kristelig Dagblad 1904 (Preisler, 1999)).

Det vægtes her, at børnene skal være under opsyn, da de ellers vil bruge tiden på aktiviteter, der ikke er hensigtsmæssige for dem selv eller andre. En indstilling til børn, fritid og opsyn, der revurderes løbende.

I første del af det 20. århundrede var det kun et fåtal, som gjorde brug af fritidshjemmene. I 1942 var der omkring 2.500 børn indskrevet på 45 fritidshjem (Uddannelse og Forskningsministeriet, 2015). I 50'erne var samfundsidealet for en kernefamilie, en far, der arbejdede og en hjemmegående mor, der passede hjem og børn. Det danske samfund oplevede samtidig en stærk økonomisk vækst samt en stigende produktion, og der var brug for mere arbejdskraft i erhvervslivet. Det blev startsskuddet til at kvinderne i 60'erne begyndte at indtage arbejdsmarkedet, og den hjemmegående husmor blev afløst af den udearbejdende kvinde. Kvindernes traditionelle omsorgsfunktioner i dagtimerne, blandt andet børnepasning, skulle derfor varetages uden for hjemmet (Kvinno). Fritidshjemmenes eksistensberettigelse og grundlag hvilede derfor på et pasningsbehov, idet begge forældre nu var beskæftiget på arbejdsmarkedet.

Fritidshjem, SFO og KKFO

I 70'erne var efterspørgslen på pasning steget, hvilket gjorde, at man sideløbende med fritidshjemmene, som var omfattet Dagtilbudsloven, nu også oprettede pasningsmuligheder på nogle skoler. Disse kaldes Skolefritidsordning (SFO). De nye tiltag var en integreret del af folkeskolens virksomhed. SFO'en havde sin egen pædagogiske leder, men var derudover underlagt skoleledelsen og skolebestyrelsen, og den var endvidere omfattet af Folkeskoleloven (Ankerstjerne, 2010, s. 50). Forskelle i de to institutionsformer (Fritidshjem og SFO) omhandler ydermere brugerbetaling. Fritidshjemmene har en fastsat maksimum grænse. Det har SFO'erne ikke. Budgettet for SFO'erne er ligeledes underlagt skolens budget, hvorimod fritidshjemmene har deres eget budget. Et Fritidshjem kan yderligere være et selvejende eller kommunalt tilbud.

I et demokratisk perspektiv, er der også forskel på de to institutionstyper. Fritidshjemmene har deres egen bestyrelse bestående af forældre og medarbejdere, som har indflydelse på udvikling af pædagogiske planer og definerer fritidshjemmets politikker og principper. Eksempler på dette er madpolitik, sukkerpolitik og legetøjspolitik. SFO'en er derimod underlagt skolebestyrelsen. Her er der ingen krav om særlig repræsentation fra SFO'en, som dermed ikke har garant for den samme indflydelse. Pædagogiske udviklingsplaner i SFO'en er ligeledes afhængig af de beslutninger og prioriteringer, der træffes af skolens (LFS, 2013).

I Københavns Kommune opereres der yderligere med ordningen Københavns Kommunes Fritidsordning (KKFO). KKFO'en har på flere områder samme vilkår for betaling og selvbestemmelse som Fritidshjemmene, men er ligesom SFO'en, underlagt Folkeskoleloven og dermed skolebestyrelsen (LFS, 2013), KKFO'en har imidlertid også deres eget forældreråd, og de har en selvstændig ledelse, som refererer til skolelederen.

Københavns Kommunes område for fritidstilbud har således en stor mangfoldighed i typer af tilbud, som er unikt for netop denne kommune. En ting som gør det sværere at omstrukturere de enkelte fritidstilbud.

Pædagogikken

Som tidligere nævt var hensigten med de første fritidshjem at holde børnene væk fra gaden. Dette blev gjort som en velgørende indsats, hvor der oprettedes asyler, som skulle fungere som "hjemmerstatning" for børn (Ankerstjerne, 2010, s. 51). Det var oprindeligt damer fra det bedre borgerskabs, som drev disse, og deres konklusion var, at børnene manglede familie, som skulle sørge for beskyttelse og omsorg (ibid.). I forbindelse med industrialiseringen i 1950'erne finder en markant stigning af pasningsbehov sted, hvilket medfører diskussioner om, hvad et institutionstilbud skal indebære. *"Pædagogisk er det en periode, hvor opdragelse og kreativitet ofte bliver set som modsætninger af pædagogerne"* (Andersen, Gundelach, & Rasmussen, Fritidspædagogik - fortid-nutid-fremtid, 2002). Diskussionerne sætter deres præg på fritidshjemmene og får som konsekvens, at det pasningsmæssige og forebyggende aspekt ændres til et fritidshjem som udviklingsrum (ibid.).

I perioden 1960'erne til 1980'erne er fritidshjempædagogikken i præget af beskæftigelse i form af kreative aktiviteter. I dag har alle fritidshjem en eller flere former for værksteder, hvilket stiller krav til, at pædagogen har håndværksmæssige kompetencer (ibid.).

Centrale emner i den pædagogiske diskussion var struktur, struktureret pædagogik, dialektisk struktureret pædagogik og/eller frigørende pædagogik. Særligt legens betydning kom i fokus i denne periode. Leg ses nu som særlig værdifuldt og dermed en vigtig udviklende funktion for børnene i sig selv, frem for at være sat i skyggen af fokus på beskæftigelse (Andersen, Gundelach, & Rasmussen, Fritidspædagogik - fortid-nutid-fremtid, 2002, s. 14). Gruppen og kammeratskabernes betydning for børnenes udvikling, blev (og bliver stadig) diskuteret flittigt (Ankerstjerne, 2010, s. 54).

I 1980'erne skete et paradigmeskift i pædagogikken, og der fokuseres nu på læring frem for på leg (Ankerstjerne, 2010, s. 49). Ligeledes var det i denne periode at fritidspædagogikken blev anerkendt som selvstændig faglighed i form af en selvstændig uddannelse. Fokus i fritidspædagogikken blev at styrke børnenes kreative og personlige udvikling. Der var dog stadig fokus på den frie leg, udfoldelse i værksteder samt det samvær (ibid.). Det kunne eksempelvis være på den årlige feriekoloni, hvor relationer og fællesskabet var i fokus, og hvor pædagogikken blev dyrket. Efter 1980'erne kom legen igen i fokus efter at have stået i skyggen af de mange læringsaktiviteter. Legens betydning er et særligt fokus inden for fritidspædagogikken, og der er mange meninger om dens betydning. De fleste forskere er dog enige om, at leg er lystbetonet, frivillig og selvstændig aktivitet.

En undersøgelse udført af Udviklingsfokus fra 2002 er lavet på baggrund af et projekt om større samtænkning mellem Folkeskole og Fritidshjem (KILDE). Et projekt som opstod i lyset af et kompromis i forbindelse med Fritidshjemmedes budgetforhandlinger i kommunen i 2000, da skoledagen blev forlænget med en time. Undersøgelsen omhandler børnenes og fagpersonalets forståelse af, hvordan Fritidshjem er indbefattet af frivillighed, leg og selvbestemmelse. Kompromisset gik ud på, at Fritidstilbuddene kun kunne bevare deres selvstændige status, hvis de indgik aktivt og målrettet i skolens arbejde (Udviklingsforum 2002, s. 9). På denne måde bliver læring fortsat en del af fritidshjemsordningerne, samtidig med at leg eksisterer som naturlig del af aktørernes forståelse.

Bourdieu - kendetegnene ved en praksisteoretiske undersøgelse

Teoridel 2

Ved at have et særligt fokus på handlingerne, deres betydning og vilkår, skriver undersøgelsen sig ind i en praksisteoretisk ramme. Omdrejningspunktet i undersøgelsen er at forstå, hvorfor forskellige aktører handler forskelligt, for at skabe et overblik over, hvordan Fremtidens Fritidstilbud tager sig ud som tiltag. Fokus på praksis er samtidig grunden til, at Bourdieus teoretiske model for menneskelig handling får en så central placering som den gør, ved at anvende det analytiske begrebsapparat som forklaring på social praksis. Den praktiske teoretiske ramme anvendes således til at undersøge aktørernes praktiske sans, når de navigerer i genstandsfeltets strukturer, der regulerer og former handlingsmønstre.

Feltanalyser

Bourdieu vægter med sit feltbegreb, at det der analyseres, ikke ses som uafhængigt af det sociale felt det er produceret i, men i stedet undersøges som en konstruktion.

Feltanalyser af aktører eller succesfulde konstruktioner, kan således ikke analyseres uafhængigt af det felt og den samtid, de udspiller sig i. (Bourdieu & Wacquant, 2004, s. 85).

Praksis kan kun undersøges i lyset af en kontekst, da der for aktørens vedkommende sker en form for sammensmeltning mellem de objektive strukturer og konstruktive kropslige erfaringer.

Denne del af praksisteorien kalder Bourdieu praktisk sans. Praktisk sans indeholder en dualitet i sit empiriske snit, da det henviser til to sider af samme aktivitet. Bourdieu henviser til, at praktisk sans er:

"(...) et erhvervet system af præferencer, af principper for hvordan verden skal anskues og opdeles (dvs. det man sædvanligvis kalder for smag). af kognitiv struktur (det der i væsentligt er resultatet af kropsliggørelsen af objektive strukturer) og af handlingsskemaer som orienterer opfattelsen af den givne situation og vurdering af hvilket svar der passer til denne situation" (Bourdieu, 2004, s. 44).

Praksis er de handlinger som aktivt føres ud i livet. Praksis er i dette øjemed de aktiviteter af fysisk eller sproglig karakter, hvor der interageres med omverden. Sans henviser til det forhold, at alle praksisser ses i relation til hinanden og de omgivelser handlingerne finder sted i. Det der gøres, gøres af en grund og med et formål, og det forudsætter at den der udfører praksis, har en forståelse for begge dele.

Habitus

Bourdieu's praksisteori er bundet op omkring relationen mellem individer og grupperes mentale strukturer og dispositioner for valg af handling. Det er den sociologiske forklaring på denne gensidige forbindelse, der således bliver samlet i begrebet habitus. Habitus er "denne form for praktiske sans for hvad der skal gøres i en given situation – det man i sportens verden kalder en sans for spillet (ibid). Habitus er i det perspektiv det bagvedliggende system der omhandler bindeledet mellem aktørernes erfaringsbaserede positioner og den praksis, samt forståelsen af denne, de vælger at handle ud fra. Habitus forklarer hvorfor og hvordan aktørernes positioner påvirker deres tankemønstre og handlinger, som kommer til udtryk i de sociale relationer som disse eksisterer i og under. Begrebet giver således et analytisk indblik i et samlet princip for, hvorfor nogen mennesker tilhører særlige grupper, ud fra en forståelse af, hvilke sociale karakteristika der kendetegner deres sociale ophav.

Forskellen i aktørernes habitus kommer til udtryk i relationen med hinanden, hvor det bliver tydeligt i den måde deres praksis tager sig ud, som beskrevet i afsnittet i praktisk sans. En aktørs habitus definerer derfor hvad, hvordan, og hvorfor praksis er som den er, og reproducerer og positionerer sig selv og mønstrene i samfundets sociale strukturer. Ikke i form af en simpel mekanisk reproduktion, men som et komplekst forventning- og aspirationsgrundlag, der er historisk betinget af tid, andre aktører, og det sociale rum, det udspiller sig i (Bourdieu, 1994, s. 95). En aktørs habitus vil over tid og med indflydelse af andre aktører, forandres og reetableres, for at tilpasse sig det sociale rum. Men, som Bourdieu også påpeger, så vil habitus sikre en stabilitet, da mennesker tenderer til at bevæge indenfor de samme sociale fora, og derfor ikke bliver udfordret på deres måde at tænke, eller livsstil (Bourdieu, 1994, s. 45). Det betyder, at aktørerne, bevidst og ubevidst, indgår i de samme sociale strukturer som ligesindede i feltet. De giver de bedste forudsætninger for at reproducere habitus i sin oprindelige form. Ændringer er mulige, men situationer hvor der vil blive stillet spørgsmål til grundlaget for habitus, undgås.

Doxa

De sociale felter indeholder med deres logikker og en implicite værdisætning, en endnu dybere underliggende struktur af common-sense forestillinger. Begrebet doxa dækker over: *"det der ikke står til diskussion, og som alle agenterne stilsigende anderkender som gældende ved i det hele taget at handle i overensstemmelse med de sociale konventioner"* (Bourdieu, 2005, s. 183). Doxa er med andre ord, de selvfølgeligheder og forståelsen af en iboende vilkårlighed, som knyttes til et hvert felt. Doxa er i den forstand alt det i praksis der ikke nødvendigvis nogensinde bliver italesat, men mere hører til den del af handlingsanvisninger der er tavs. Den tavse viden referer til de bagvedliggende den bagvedliggende forståelse af hvad der er legitimt og hvad der er unormalt eller ikke-ønskværdigt indenfor dette felt. Doxa kræver af denne grund en form for socialisering i feltet, før nye aktører kan begå sig, og har opnået en forståelse for spillereglerne.

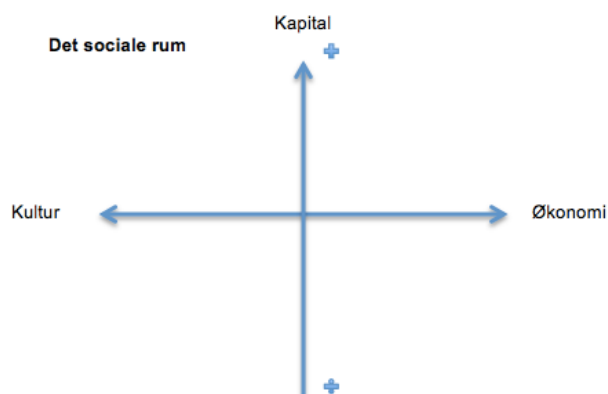
Det sociale rum

Bourdieu opstillede i 1984 en model for den måde, habitus, positioner og kapital illustrativt relaterede sig til hinanden - det sociale rum. Wilken gennemgår modellen for 'Det sociale rum'

og forklarer det som et koordinatsystem, hvor den vandrette akse viser de to modpoler i feltet, og den lodrette akse angiver mængden af kapital (Wilken, 2010, s. 218). Den placering en aktør har i det sociale rum, skyldes den habitus forståelse af aktørerne er i besiddelse af, da det er denne grundlæggende forforståelse af spillets regler der angiver hvor god en placering der er mulig at opnå.

Bourdieu uddyber således: *"Doxa er et særligt synspunkt, de dominerendes synspunkt. Det sætter sig ud og sætter sig igennem som et universelt synspunkt"* (Bourdieu, 2001, s. 128).

I det sociale rum vil den dominerende gruppe kontinuerligt reproducere og promovere deres doxa. Grundet det implicite i aktørernes forståelse af doxa og det faktum begrebet dækker over viden der tages for givet, er det analytisk svært at få greb om. Wilken sammenligner en analyse af doxa med forskning i isbjerges størrelser; det er kun ganske lidt der står tydeligt frem for den der anskuer feltet, og resten må basere sig på kvalificerede spekulationer (Wilken, 2012, s. 52).



Illusio

Ethvert felt har behov for aktører der kæmper om retten til at definere feltets primære interesseområder, da det som tidligere nævnt, er med til at forme og fastsætte grænserne. Hvis feltets essens ikke bliver udfordret af nye aktører og forsvaret af allerede etablerede og højt positionerede medlemmer, forsvinder feltet (Bourdieu, 1994, s. 151). Sagt på en anden måde, uden deltagende aktører, forsvinder feltets eksistensgrundlag. Der er dog mange måder at deltage i feltets kamparena. Det handler om formen i den dynamik og den vilje, aktørerne møder med, og ikke nødvendigvis om, at der er tale om nye aktører i feltet eller nogen med en allerede etableret position. Det, der er centralt her er, hvordan parterne i feltet er engageret i det konkurrerende aspekt af processen. Denne forhåbning om at spille spillet og den fælles enighed om at træde ind i kampen om feltet, danner en illusio omkring aktørerne. Begrebet illusio er et analytisk blik på at forstå, hvornår deltagerne i feltet investerer mere og tager det mere alvorligt, end spillet reelt set har lagt op til (Bourdieu, Refleksiv sociologi - mål og midler, 2004, s. 151). Illusio refererer til det synsbedrag der forekommer, når aktørerne deltager for at deltage, og ikke længere har blik for, hvad grunden til at deltage er, og hvorfor det er værd at kæmpe for nu. De bliver forblændet og 'spiller spillet' for at vinde, frem for at gå efter den ændring i feltet, som de har sat for at ændre eller bibeholde - alt efter deres positionelle udgangspunkt.

Kapitaler

Grundet aktørenes habitus og forforståelse for det spil og de kampe om magt der eksisterer i et givent felt, kan kapital, på samme måde som et (stort) økonomisk overskud, give en

underliggende forudsætning for at være en del af det sociale rum. Forståelsen for, hvordan nogen aktører placerer sig hierarkisk over andre, på grund af ressourcer og kundskaber, ledte Bourdieu til at formulere et begreb der indfangede et system der fungerede som en form for social løftestang - der ikke kunne forklare med et kapitalistisk perspektiv.

Det blev udgangspunktet for begrebet symbolsk kapital, der senere blev fulgt op af tre andre grundlæggende kapitalformer; økonomisk, kulturel og social (Bourdieu, 2004, s. 85-86). De fire kapitalformer giver hver især en særskilt fordel for aktørerne i et felt, i form af magt. Magt der hjælper med at opretholde en position. Det handler dog ikke om at have den største mængde af kapital, for at have de ressourcer der skal til for at opnå den mest magtfulde position i et felt. Hvilke kapitaler der er de rigtige kommer an på, hvilket felt der er tale om. Det bliver derfor et spørgsmål om, hvilken kombination af kapitalformer der bidrager med størst mulig anerkendelse (ibid). En aktør skal ud over et højt niveau i kapital, eller kapitaler, derfor bruge sin praktiske sans og forståelse for et felts doxa til at få det rigtige samspil mellem de to i en given situation.

De fire grundlæggende kapitalformer

For at få indblik i de fire kapitalformer og deres betydning, gennemgås de hver for sig, og relateres bagefter til specialets undersøgelse.

• Symbolsk kapital

Symbolsk kapital er en kapitalform som Bourdieu stødte på, da han forskede i algeriske Kabylers ægteskabsstrategier. Han indleder således bogen 'Et udkast til Praksisteori' med at forklare hvordan ære – som den ypperligste form for symbolsk kapital – danner rammen om en praksislogik, som alle medlemmer af stammesamfundet stræber efter (Bourdieu, 2005, s. 21-22). Symbolsk kapital på lige fod med ære, et særligt anerkendt og værdsat anskuelsesprincip, der deles af aktørerne i et felt. Symbolsk kapital indeholder ikke en egenbaseret værdi, men genkendes af alle i et felt, og bliver opløftet til en særlig position. Sagt på en anden måde, er: *"(...) den symbolske kapital lig med den form som enhver kapital antager i det øjeblik den opfattes på basis af nogle opfattelseskategorier der er resultatet af en kropsliggørelse af de opdelinger og modsætninger som er skrevet ind i den pågældende kapital's fordelingsstruktur (fx stærk/svag, stor/lille, rig/fattig, dannet/uddannet)"* (Bourdieu, 1994, s. 115).

Symbolsk kapital giver den der besidder den, en autoritet over andre, og giver den der udøver den en særlig position i feltet, så længe de andre medlemmer er enige om, at lige netop det aktøren gør, er det der forbindes med noget fordelagtigt. At opnå, eller rettere blive opfattet som værende indehaver af symbolsk kapital, udgøre kernen i feltets magtkampe, hvor aktørerne indgår i et komplekst spil om at forøge mængden af kapital.

På et analytisk niveau er det nødvendigt at afdække hvilke former for kapitaler der er i spil, og dermed hvilke yderpunkter der er genstand for en magtkamp, samtidig med, at det kortlægges hvem der er i besiddelse af meget kapital, og hvem der er på den anden side af fraktionen. I denne undersøgelse af kapitalfremkomsten i det sociale rum, beskriver Järvinen differentieringsprincipperne således: *"Gruppernes eksisterer udelukkende i forhold til hinanden"*

og udelukkende i kraft af deres indbyrdes ligheder og uligheder" (Järvinen, 2005, s. 357).

- Økonomisk kapital

Denne kapitalform tager afsæt i en kapitalistisk typologi og omfatter det, der kan transformeres til aktiver og passiver, der giver et tab eller profiterer i en form for valuta, og omsættes til goder i et samfund (Bourdieu, 2005, s. 285). At have økonomisk kapital giver magt og position ved at gøre det muligt at efterstræbe mange materielle goder i praksis. Økonomisk kapital adskiller sig fra symbolsk kapital idet den: *"(...) kender ikke til nogen anden interesse end den, som kapitalismen har frembragt i kraft af en reel abstraktionsproces, i løbet af hvilken der er blevet etableret et univers af mellemmenneskelige relationer, der – som Marx siger – er baseret på >>kold betaling i rede penge<<"* (Bourdieu, 2005, s. 284). Det Bourdieu peger på her, ved at præcisere forskellen mellem de to kapitaler er, at det at have økonomisk kapital ikke nødvendigvis har betydning for niveauet på den symbolske kapital. Denne kapitalform er derfor ikke vigtig i en analytisk sammenhæng, når symbolske interesser undersøges, men inddrages kun i form af den konflikt kapitalformen kan medføre i et felts eksistens.

Økonomisk kapital kan identificeres som aktiver og passiver, der kan omsættes til penge som for eksempel skøder, jord, værdipapirer og lignende. I det liberale samfund er det oftest den mest betydningsfulde kapital, da mangel på et forslag kan afvises med spørgsmålet om, hvem der dog skal betale. Derfor kan den økonomiske kapital tit sættes som den kulturelle kapital modpol, da denne ikke nødvendigvis kommer med et svar på førnævnte spørgsmål (Wilken, 2012, s. 59).

- Kulturelt kapital

Kulturel kapital står ifølge Bourdieu i modstrid til økonomisk kapital, så de de facto bliver hinandens modpoler, da de repræsenterer to forskellige præferencesystemer (Bourdieu, 2004, s. 45). Om en aktør orienterer og vælger i retningen er, et spørgsmål om deres habitus, og betyder at de fremadrettet bevæger sig i retning af de værdistrukturer som deres bekendtskaber allerede har. Forenklet opstillet, er det et valg mellem penge eller kultur, hvor familie, venner og (valg af) uddannelse, alle peger aktøren i den samme kapitalretning. Kapitalformen sættes derfor ofte i forbindelse med social arv.

Kulturel kapital omhandler, hvilke og hvor mange kulturelle referencepunkter en aktør har, for at der enten er tale om høj eller lav kapitalindhold (Bourdieu, 2004, s. 243). Denne kapitalform omfatter hvor meget viden en aktør har, indenfor en felt, og dermed erfaringsniveauet med at forstå de dominerendes legitime koder. Kulturel kapital handler om viden, den rette viden, og om at kunne begå og indgå i den øverste top af et felt. Kulturel kapital forekommer både i form af eksempelvis bøger, kunst, formaliserede beviser for kompetencer og det formelle uddannelsessystem, der hvor kapitalen anvendes og anderkendes (Wilken, 2012, s. 59-60). Kulturel kapital handler derfor om at have en habitus og et referencesystem, der gør én i stand til at gebærde sig i feltets øverste sociale lag indenfor felter der orienterer sig mod finkultur, så vil aktøren have kulturel kapital

- Social kapital

Social kapital er den kapitalform der omhandler den værdi, der opnås i sociale netværk, relationer og alliancer (Bourdieu, 2005, s. 286). Sociale netværk såsom familieband, venskaber, tilhørsforhold til grupper, professionelle kontakter mm. Kapitalformen "(...) består af en arv af forpligtigelser og æresgæld, en social kapital af relationer med dertil hørende rettigheder og pligter" (Bourdieu, 2005, s. 286). Social kapital handler således ikke om at have et netværk, men om at bruge det, aktivt, og kontinuerligt vedligeholde, investere og udvide det sociale netværk. Mængden af social kapital udgøres derfor ikke alene af mængden af andre aktører i et netværk, men af kvaliteten af de relationer der gøres brug af. Det at have et stort netværk og gøre brug af andres ressourcer, såvel som det, der tilbydes til gengæld, gør at den enkelte kan mobilisere en reservestyrke, som giver en fordel i et felt. Ved at gøre brug af andres ressourcer, ved at bruge deres position til at opnå anderkendelse gør, at der skabes en gensidig forpligtigelse, der skal betales tilbage. Bourdieu forklarer quid pro quo-forhold således: *"Lige så længe den, der har modtaget noget, ikke har gjort gengæld, er han takskyldig, han forventes at give udtryk for sin taknemmelighed overfor sin velgører, eller i hvert fald vise ham hensyn, skåne ham, ikke bruge alle sine våben mod ham, for i modsat fald vil han blive klandret for sin utaknemmelighed"* (Bourdieu, 2004, s. 169).

I citatet pointerer Bourdieu, at aktører, der besidder høj social kapital, kan forhøje deres position ved at gældsætte andre aktører og derigennem opnå en større magt.

Metode

Dette kapitel gennemgår specialets tilgang til undersøgelsens genstandsfelt, hvor det søger at skabe forudsætningen for to ting. Det som det første afsnit søger at gøre er, at tydeliggøre de metodiske og teoretiske valg, for at gøre selve opgaven med den empiriske indhentning transparent. Den anden intention er, at belyse undersøgelsens hvordan specialets teoretiske og videnskabsteoretiske afsæt sætter et særligt fokus for læseren, og hvordan dette perspektiv bringes videre og forankres i analysestrategier og resultater.

Det metodiske afsnit tager indledningsvis fat i at forstå hvilke implikationer det har for valg af empirisk materiale, at undersøgelsen har afsæt i Bourdieus prakselogi. Derefter fortsætter afsnittet med en kort gennemgang af undersøgelsens indledende faser, for derefter at beskrive de metodiske overvejelser for undersøgelsens to dele.

Med Bourdieu i feltet

Med Bourdieus praksisteoretiske afsæt, er der en særlig indlejret logik der kommer til udtryk i tilgangen⁷ til at undersøge genstandsfeltet. Hvordan det kommer til udtryk, belyses i de kommende afsnit.

Et centralt element i en praksisteoretisk undersøgelse, er valget af empirisk materiale og den måde det bearbejdes (Wilken, 2010, s. 226).

Først og fremmest er det nødvendigt at skelne mellem empirisk materiale om hvad mennesker siger og hvad de gør, da de giver adgang til forskellige dimensioner af viden.

I undersøgelsen skal empirien give et indblik i processen omkring udviklingen af tiltaget bag Fremtidens Fritidstilbud og kvalitetsoplevelsen af fritidstilbud i relation til indholdet. Bourdieus foreskriver en kombination af et etnografisk studie og statistisk materiale der giver et praksisnær forankring af viden om reelle handlingsmønstre (Wilken, 2010, s. 227). En fremgangsmåde der ikke er mulig at anvende i vores tilfælde, da modellen for Fremtidens Fritidstilbud ikke er implementeret, men stadig i sin planlægningsfase. Det er dermed ikke muligt efter etnografiske⁸ forskrifter at undersøge hvordan en omstrukturering og sammenlægning af fritidstilbud overordnet set påvirker praksis i de Københavnske fritidstilbud, da dette ikke er aktuelt endnu. Dermed ikke sagt, at Fremtidens Fritidstilbud ikke allerede påvirker aktørerne, da de i praksis allerede nu skal forholde sig til de forestående forandringer de bliver stillet i udsigt. Det betyder, at det er nødvendigt at finde andre former for empirisk materiale, der kan give indsigt i aktørernes praksis

Med udgangspunkt i denne empiriske begrænsning, var det nødvendigt at finde en anden indgangsvinkel til at forstå hvordan aktørerne gør. Vi valgte at indlægge et princip om, at det materiale der anvendes i undersøgelsen skal have en praksisnær karakter. Vi har derfor afgrænset det empiriske materiale til at omfatte: arbejdspapirer, et opfølgende interview der

⁷ Det efterfølgende afsnit henter inspiration i Lisanne Wilkens måde at anvende Bourdieu, i e- bogen 'Habitus, kapital og felt – Bourdieus begreb til en analyse i praksis' og hendes fremstilling af analysestrategiske overvejelser

⁸ Etnografi er en videnskabelig og metodisk tilgang til at studiet af folkefærd

uddyber begrundelserne for BUF 's handleplaner samt en forankring af kvalitetsdefinitioner i praksisnære eksemplificeringer. På den måde kommer vi tættere på en forståelse af, hvordan aktørerne forholder sig i til processen, der omkranser Fremtidens Fritidstilbud. En forskel som får betydning i forhold til den viden, det er mulig at udlede af undersøgelsen. Vi er derfor bevidst om, at vores resultater har det forbehold, at det ikke er et produkt af reel praksis, men gengivelse af praksis. Dette kan derfor være varierende i forhold til den betydning Fremtidens Fritidstilbud får for feltet.

Når undersøgeren er en del af feltet

I tidligere afsnit har vi redegjort for hvordan aktørernes habitus og interesser for og i feltet, er et udtryk for det tilhørsforhold, som de deler med en gruppe. Dette forhold gælder ikke kun aktørerne i et felt, men påvirkes ligeledes forskerens perspektiv og praksis omkring en undersøgelses genstandsområde. Et (godt) videnskabeligt arbejde forudsætter derfor, at forskeren reflektere over sine egne konstruktioner, for at tydeliggøre hvordan feltet fremskrives (Wilken, 2010, s. 228-229).

Forskerens manglende objektivitet i anskuelsen af og i, feltet samt betydningen af dette i det videnskabelige arbejde, er et område som Bourdieu har beskæftiget sig med kontinuerligt i sin egen forskning. Grunden findes i den måde Bourdieu deler forskerens studie af feltet op, så virkeligheden fremstår på to forskellige niveauer, som eksisterende på en og samme tid (Bourdieu, 2001, s. 148). Med det mener han, at feltet på den ene side fremstår objektivt for forskeren og på den anden side er en socialt konstruerede virkelighed. Det giver en dobbelthed i forskerens perspektiv, da det at se, det at forstå og det at kategorisere er uløseligt forbundet. En forsker der udføre et videnskabeligt arbejde, må af denne grund tydeliggøre sin egen position til feltet, for at forstå hvordan det påvirker beskrivelsen af det område der er genstand for undersøgelsen.

Bourdieu's pointe med arbejdet i et videnskabeligt regi er, at en forsker må gøre op med hvilke konstruktioner der bruges til at forstå det der udspiller sig i det videnskabelige arbejde. Han har sammenfattet et begreb der dækker over forskerens perspektiv og denne betydning i forståelsen og viden omkring feltet, kaldet *videnskabelig objektivisering* (Bourdieu, 2004, s. 147). Begrebet refererer til en metode, hvorigennem forskeren skal gøre sine egne konstruktioner til genstand for refleksioner over sit konstruktive ståsted og derigennem sit særlige blik eller vinkel på forskningsområdet, som en essentiel del af det videnskabelige arbejde. Disse refleksioner indenfor videnskabelig objektivisering, er en del af et metodisk årvågenhedsarbejde (Bourdieu & Wacquant, 1996, s. 194). Med det menes der, at forskeren så og sige anskuer den objektive virkelighed, uden at se feltet i kraft af de kategoriseringer som allerede er en del af at hendes eller hans forståelseshorisont. Sagt på en anden måde, vil undersøgelsens resultater være et resultat af forskerens rammesætning af materialets, allerede være betinget af de konstruktioner der allerede er skabt.

Af den grund, finder vi det nødvendigt at være transparent omkring den position, som vi møder undersøgelsen med. Vi er begge forældre og har børn i alderen 5 – 11 år der til dagligt tilbringer deres eftermiddage i fritidstilbud og har derfor erfaring denne institutionsform. En forhåndsviden der kommer til udtryk i undersøgelsen, ved at vi er bekendt med fritidstilbuddet

som ydelse og samtidig placerer os i samme position som forældregruppen. Ydermere er det værd at notere, at den ene af os er bosiddende i København og står i den situation, at der ikke er kommet afgørelse på, om hendes barns fritidshjem lukker fra næste skoleår. Et fritidshjem hun ønsker at bevare i sin nuværende form. Den anden forældre er bosiddende udenfor København, men har oplevet en institutionssammenlægning og derigennem oplevet fordele og ulemper ved en mindre og større institution. En oplevelse der efterlader hende kritisk overfor fordelene ved at samle mange børn på samme matrikel.

Undersøgelsens indledende fase

Dette afsnit introducerer vores indgangsvinkel til undersøgelsen, og dermed de tanker og overvejelser der ligger til grund for undersøgelsens opbygning, fokus og afsæt .

Vi indledte vores undersøgelse med at søge viden omkring Fremtidens Fritidstilbud og fritidstilbud generelt. Dette gjorde vi gennem nyhedsmedier, faglitteratur og videnskabelige artikler der er skrevet på området. Litteratur og artikler er fundet gennem databaser såsom Aalborg Universitets egen biblioteksbase, Københavns Kommunes biblioteksbase, Pædagoguddannelsen Sydhavnens bibliotek, samt søgemaskinen Google og Google Scholar. Anvendte søgeord er blandt andet; fritidstilbud, kerneopgave i fritidstilbud, Fremtidens Fritidstilbud, folkeskolereformen, sfo, kkfo, pædagogisk opgave, Børne og ungeforvaltningen, og selvfølgelig en kombination af to eller flere. Dokumenterne har som udgangspunkt afgrænset sig til dansk og skandinavisk forskning på området for fritidstilbud, for at kunne relatere kerneopgaven til undersøgelsens aktører.

Efter at have skabt et overblik over genstandsfeltet skulle vi vurdere, hvordan vi ønskede at undersøge det. Fordelen ved at være to om at skrive nærværende opgave, er blandt andet muligheden for at diskutere emnet og få det belyst fra flere perspektiver. Vi fandt aspektet *kvalitet i fritidstilbuddet* interessant. Interessant idet vi havde en oplevelse af at kvalitet ikke umiddelbart var nemt at sætte ord på. Dette gjorde os nysgerrige på, hvad forvaltningen lægger til grunde, når de anvender *kvalitet* som et af flere argumenter, når de søger at legitimere et tiltag som Fremtidens Fritidstilbud. Dette leder os til vores næste undren, som hænger sammen med hvordan et politisk tiltag legitimeres i det offentlige rum. Vi blev optaget af, hvilke antagelser som ligger til grunde når forvaltningen søger at 'sælge' et politisk tiltag udadtil.

Med fokusområder på plads, var det hensigtsmæssigt at planlægge, hvilken type empiri vi vurderede hensigtsmæssig at anvende i undersøgelsen og hvordan empirien skulle tilvejebringes.

Metode og metodiske overvejelser til første del af analysen

Første del af analysen, tager fat på at undersøge baggrunden for de tiltag, som BUF bygger Fremtidens Fritidstilbud på. Indledningsvil vil vi redegøre for vores indhentning af empirisk materiale, der både omfatter dokumenter og et interview. Vi vil løbende tilføje overvejelser og refleksioner som er opstået undervejs i processen. Derefter følger afsnittet et om hvordan vi anvender Carol Bacchi's metode 'What's the problem represented to be' – WPR. WPR er den analysetilgang vi bruges til at afdække, hvilke præmisser og antagelser, som ligger til grunde for tiltagets tilblivelse.

Dokumenter

For at få indblik i processen omkring tiltaget, indledes den empiriske proces med indhentning af dokumenter, som vil indgå i analysen. Dokumenter skal her forstås som skrevne tekster om der indgår i udviklingen af Fremtidens Fritidstilbud. Dokumenterne er valgt med henblik på at skabe et overblik over, hvordan forvaltningen strategisk arbejder med tiltaget.

I undersøgelsens indledende faser blev en stor del af tiden brugt på at skabe et overblik over feltet gennem de mange dokumenter, der er eksempelvis er tilgængelige på Københavns Kommunes hjemmeside. På hjemmesiden kunne vi blandt andet finde referater af møder, hvor forvaltningens medarbejdere diskuterede, hvordan Fremtidens Fritidstilbud og proces skulle formes. Det gav indblik i, hvilke emner eller problematikker der fylder i de forskellige dele af forvaltningens strategiske arbejde med at oversætte visioner til et færdigt oplæg. En anden vigtig kilde til dokumenter findes ligeledes hos BUF. For at skabe åbenhed om forandringerne og informere om indholdet af Fremtidens Fritidstilbud, har forvaltningen løbene udsendt information om det, der optager og fylder i processen. Eksempler på formidling af informationer er de løbende nyhedsbreve til kommunens forældregrupper. Lignende informationer er også at finde på en særlig oprettet website, hvor man kan finde informationer som primært omhandler Fremtidens Fritidstilbud (Københavns Kommune).

Efter nøje overvejelser har vi udvalgt specifikke dokumenter som basis for analysen.

Dokumenterne er udvalgt på baggrund af faktorer som Keld Høgsbro beskriver som: *“De inddrages, når de udgør en væsentlig faktor i den organisatoriske udvikling, idet respondenter og informanter henviser til dem, når de begrundet deres aktiviteter”* (Høgsbro 2008). Vi lægger vægt på dokumenter der giver et indblik i de arbejdsprocesser der omkranser processen i tiltagets tilblivelse, samt tekstens aktualitet i forhold til det politiske tiltag. På denne baggrund af disse kriterier om kommunikative formål og formidlingsmæssige funktion, har vi afgrænset vores søgning.

Referat fra Børne- og Ungeudvalget: Vi har valgt at inddrage referater fra møder afholdt i Københavns Kommunes Børne- og Ungeudvalg i 2015, da der ofte henvises hertil, når Fremtidens fritidstilbud omtales i senere referater fra BUF. Det er i det aktuelle referat, at BUF indstiller tiltaget hos udvalget, og derfor her at problemstillingen belyses ud fra forvaltningens perspektiv. Referatet indeholder referencer til emner som baggrundsviden, implementeringsplaner og organisatoriske strukturer.

Nyhedsbreve: Derudover har vi valgt at inddrage nyhedsbreve fra BUF til forældre. De fire breve er valgt på baggrund af, at de tydeliggør den problemstilling, som BUF italesætter. Nyhedsbrevene bidrager med en indsigt i den måde, BUF begrundet nødvendigheden for ændringer på fritidsområdet.

Vejledningsdokument: En vejledning fra kommunen er også inddraget, den bidrager empirisk ved at dokumentere arbejdsprocesser internt i kommunen. Dokumentationen i denne form holdes oppe mod et referat og dokumenterer hermed en væsentlig ændring i et af argumenterne, som anvendes i legitimeringen af tiltaget.

PowerPoint om Fritidsanalysen: Vi blev under et interview opmærksom på, at dele af tiltaget bygger på det som kommunen kalder Fritidsanalysen, som er en analyse foretaget i foråret

2014. Den blev blandt andet lavet med det formål, at tydeliggøre, hvilke aspekter som brugerne af fritidstilbuddet vægter og hvordan de vægtes. Det har ikke været muligt for os at komme i besiddelse af analysen, trods henvendelser til BUF, og en omorganisering af kommunens hjemmeside. Vi har tilegnet os en PowerPoint præsentation, som er blevet anvendt i forbindelse med en KL konference i februar 2015 (KL - Kommunernes Landsforening). Præsentationen lister pointer fra analysen, som BUF vælger at inddrage i deres formulering af Fremtidens Fritidstilbud. Dokumentet bidrager således med pointer der er en væsentlig del af tiltagets legitimering, hvorfor vi finder dem relevante i vores analyse.

I nedenstående skema vil vi liste vores anvendte dokumenter og skitsere aspekter, som har ligget til grunde for vores overvejelser i udvælgelsen.

Dokument	Afsender-Modtager	Formål	Funktion	Vores overvejelser
Referat fra BUU møder	BUU- /BUF/Offentligheden	Referere til drøftelser omkring emner, indstillinger og beslutninger som indgår i mødets dagsorden	Dokumenterer hvordan aktuelle emner drøftes og besluttet i Børne og Ungeudvalget	En kilde, som synliggør BUFs problematisering af fritidstilbuddet
Nyhedsbreve	BUF - Forældre	Videregive oplysninger i forbindelse med arbejdet omkring Fremtidens Fritidstilbud	Signalerer åbenhed overfor forældre og andre aktører	Dokumenterne tydeliggør og begrundet den problemstilling, som BUF italesætter udadtil
Fritidsanalysen	Intern analyse (BUF)	En intern tilfredshedsanalyse som blandt andet har til formål at undersøge, hvad aktører vægter i det gode fritidstilbud	Analysen sætter spot på hvilke parametre og aspekter, som aktørerne vægter højt når der tales fritidstilbud	Pointerne som trækkes ud af analysen og anvendes som aspekt i tiltaget som vi undersøger, giver os et indblik i de overvejelser BUF har haft, da de begyndte deres arbejde med tiltaget
Bevillingsvejledning	BUF- Dag, fritids, og ungdomsinstitutioner	En intern vejledning som	Skaber overblik og	Dokumentationen i denne form

	i Københavns kommune	sørger for at retningslinjer følges og arbejdsgange ensrettes	fungerer som opslagsværk når medarbejderne skal arbejde med bevillingerne i praksis	anvendes som dokumentation for en væsentlig ændring der anvendes i legitimeringen af tiltaget
Artikler eller citater fra nyhedsmedier	Borgmesterens udtalelser	Embedets stemme i offentligheden	Mulighed for offentligt at svare tilbage på kritik fra opponenter	Borgmesteren udtaler sig som embedsmand på kommunens vegne, hvorfor hendes udtalelser kan inddrages som uddybelse eller bekræftelser.

Afgrænsning i forhold til dokumenter

De valgte dokumenter er naturligvis ikke fyldestgørende for alle de implikationer, facetter og problematikker som ligger til grunde for tankerne bag tiltaget. Det blev løbene diskuteret om flere dokumenter ville bidrage med mere og/eller ny viden, men vi valgte at holde os til de interne dokumenter hvor Fremtidens Fritidstilbud var omtalt. Det skal nævnes at størstedelen af materialet var offentligt tilgængeligt på Københavns Kommunes hjemmeside, som blev det sted vi fandt vores dokumenter. Under specialeforløbet valgte Københavns Kommune dog at lave deres struktur om på hjemmesiden, hvorfor flere dokumenter pludselige ikke var tilgængelige, dog dukkede nogle dokumenter op efter noget tid og løbende. Ikke alle dokumenter er i skrivende stund tilgængelige igen. Men vi mener, at vi med ovenstående materiale har inddraget tilstrækkelig viden til at dække vores genstandsfelt.

Undervejs i processen ledte vores tanker hen på, hvordan andre tilgange til at indhente empiri, kunne bidrage med flere aspekter til analysedelen. Vi anmodede derfor i mail af 26. februar 2015, direktør for BUF Else Sommer om lov til at deltage som observatører ved et møde tilrettelagt den 18. marts med Børne og Ungeudvalget. Et møde hvor faglig kvalitet i Fremtidens Fritidstilbud var på dagsordenen. Formålet med at deltage var, at vi gerne ville opnå viden om, hvordan forvaltningen i et politisk perspektiv, arbejdede med kvalitet. Vores anmodning blev desværre afvist, men vi blev ringet op af udvalgssekretæren, som ønskede at høre lidt om hvad vi undersøgte. I forlængelse heraf gav han os navnet på en central medarbejder i BUF, som vi kunne tage kontakt til. Dette affødte en mulighed for at interviewe medarbejdere, som til dagligt både arbejder strategisk og praktisk med Fremtidens Fritidstilbud.

Vi fik to interviews i stand. Det ene skulle omhandle tiltagets politiske og strategiske arbejde med tiltaget og det andet interview skulle bidrage empirisk til undersøgelsens anden analysedel. Vi vil i dette afsnit koncentrere os omkring det førstnævnte interview.

Repræsentant fra forvaltningen

Formålet med interviewet skulle give indsigt i de politiske processer og baggrunden for tiltagets udformning. Vi blev sat i kontakt med udvalgssekretær i BUF's ledelse, der vurderede at "Bo's"⁹ viden matchede de områder, som denne del af undersøgelsen omhandler. Han er en af de medarbejdere der arbejder med tiltaget til dagligt, og har på den måde, forudsætningen for fortælle om de bagvedliggende argumenter for Fremtidens Fritidstilbud's udformning. En aftale kom i hus til et interview af en times varighed.

Interview som metode og guide til spørgsmål

Forskningsinterview er et redskab til at indhente og afdække viden omkring interviewpersonens opfattelse af, hvordan et særligt udvalgt emne fremstår og opleves. (Kvale, 2012, s. 47). Den interviewede, som i denne undersøgelse refereres til som en respondent, kan i interviewsituationen således beskrive hvordan emnet træder frem for dem, og uddybe hvilken betydning de knytter til emnet.

Vi valgte at bygge spørgsmålene op omkring en semistruktureret interviewguide. Denne interviewform er kendetegnet ved kort åbne spørgsmål, der giver respondenteren rig mulighed for selv at vælge, hvad de anser som de mest relevante aspekter i svarene (Kvale, 2012, s. 186). Denne interviewpraksis er hensigtsmæssig når vi beder medarbejderen fra BUF om at berette og uddybe baggrunden for de politiske tiltag for Fremtidens Fritidstilbud. Det bidrager med viden om, hvordan medarbejderne til dagligt arbejder med tiltaget, og hvordan de forholder sig til balancegangen mellem udarbejdelsen af serviceydelser i fritidstilbud, samtidig med, at de skal legitimere sig i forhold til de berørte borgere.

Interviewguiden er teoristyret og rummer en opdeling i forsknings- og interviewspørgsmål. (Brinkmann & Taangaard, 2010, s. 38). Guiden er derfor bygget op omkring Bacchis analysemetode, hvor vi anvender Bacchi's pointer som strukturerende forskningsspørgsmål. Årsagen til opdelingen er, at forskningsspørgsmålene, som knytter sig til Bacchi's metode, ikke nødvendigvis giver mening for respondenteren. Derfor oversættes disse til et mere direkte spørgsmål, som forbinder sig til det emne, som vi undersøger. Tanggaard og Brinkmann siger at "*Desuden søger forskningsspørgsmål ofte forklaringer på bestemte fænomener, processer og sammenhænge, mens interviewspørgsmålene derimod typisk søger konkrete beskrivelser af disse*" (Brinkmann & Taangaard, 2010, s. 41). På denne måde har vi udarbejdet et skema, hvor vi har to kolonner. I den første kolonne har vi skrevet, hvilke emner som vi søger forklaret i forhold til Bacchis tilgang og i anden kolonne har vi skrevet et spørgsmål, som retter sig direkte til det undersøgte emne. Som eksempel er forskningsspørgsmålet i spørgsmål to, at vi ønsker viden omkring bagvedliggende antagelser omkring udformningen af Fremtidens Fritidstilbud. Spørgsmålene her lød blandt andre "*Kan du fortælle lidt om de aktører og interessenter, som er en del af tiltaget - Hvilke roller ser I at de spiller?*" og "*Hvordan oplever I problemstillingerne herinde i BUF?*" Spørgsmålene giver respondenteren mulighed for at svare åbent og vi vil have mulighed for at stille opfølgende spørgsmål, som kan "*holde fortællingen i live og uddybe relevante dimensioner*" (Brinkmann & Taangaard, 2010, s. 41). Guiden følges ikke

⁹ Medarbejderens navne er fortrolige

stringent men bidrager til en platform og sørger for at interviewer når igennem de ønskede områder. Guiden er vedlagt som bilag 3.

Interviewsituationen

Tanggaard og Brinkmann argumenterer for at det er vigtigt når interviewstudiet skal rapporteres, at den sociale kontekst tydeliggøres at for eksempel beskriver stemning og rammer ved interviewet. Vores møde med Bo startede allerede pr. mail første gang den 13. marts 2015, hvor vi på foranledning af udvalgssekretæren i forvaltningen tog kontakt. I mailen præsenterede vi vores baggrund og formål, samt vores tilgang til undersøgelsen. Vi gjorde sidst i mailen opmærksom på, at vi ville følge op på mailen den 16. marts. I den efterfølgende telefonsamtale fik Bo mulighed for at stille uddybende spørgsmål og vi endte op med at aftale en dato for interviewene. I mellemtiden ville han opsøge en kollega, som kunne deltage i forbindelse med indhentning af empiri til analysedel 2.

Vi ankom til BUF, hvor interviewet skulle finde sted og blev lukket ind i den afdeling hvor Bo arbejdede. Bo var forsinket på grund af et møde, men en medarbejder viste os ind på hans kontor, hvor vi kunne vente. Rikke, som vi skulle interviewe samme dag, var også forsinket. Efter en kort rundvisning gik vi tilbage til kontoret, hvor vi besluttede at gå i gang uden Rikke og præsentere os selv og formålet med interviewet. Linda foretog interviewet med Bo, mens Mia interviewede Rikke, der kom direkte fra et andet møde. Begge interviews blev afholdt i hver deres lokale, hvor der ikke var andre medarbejdere til stede. Vi gjorde derefter opmærksom på, at de ville fremstå anonymt i vores undersøgelse, og at vi optog samtalen, med henblik på at gøre det til en del af en senere analyse.

Transskribering

Alle undersøgelsens interviews er optaget og efterfølgende transskriberet. De er vedlagt som lydfiler i bilag 4. Transskribering er altid en langsommelig omend nødvendigt arbejde for at kunne oversætte interviewet og forenkler dataen til en tekstlig repræsentation (Halkier, 2008, s. 70). Der sker en form for reduktion og forenkling i datamængden, når et interview omsættes fra situation til lydfil, og igen fra lydfil til ord. Det stiller krav til standarden for hvad der transskriberes og hvad der udelades.

"Hvor meget og hvordan der skal transskriberes, beror på faktorer såsom materialets beskaffenhed, undersøgelsens formål, den tid og de penge, der er til rådighed, og – ikke at forglemme – om der er en pålidelig og tålmodig sekretær til rådighed" (Kvale, 2012, s. 202).

Med udgangspunkt i undersøgelsens analytiske behov for empirisk materiale, blev det besluttet altid at transskribere hele interviewet, ud fra en udarbejdet liste over transskriberingsstandards. Vi anvender Dansk Autoprints standarden 'Dansk Standard 1' som forskrifter for registrering af talesprog.

Udskriftskonventionerne er vedlagt som bilag 5.

Denne guideline er sammensat således at den bibeholder talesprog og nuancer i betoning der har betydning for at forstå hvad der vægtes, men udelader andre ting såsom interaktion og kropssprog i samtaleforløb.

Med materialet klar, bestående af udvalgte dokumenter samt transskribering af interview med BUF medarbejder var det nu muligt at læse materialet ud fra det teoretiske kendskab, som vi har valgt at knytte til feltet. Dette i forbindelse med den forestående analyse.

I nedenstående afsnit vil vi først præsentere Bacchis metode i forhold til, hvad den bygger på og hvordan vi anvender denne tilgang i vores undersøgelse.

WPR - en analysetilgang

I nedenstående afsnit vil vi redegøre for Carol Bacchis metode 'WPR', en diskursanalytisk tilgang, der foreskriver en måde at analysere politikker. Vi vil i nærværende opgave alene lade os inspirere af metoden.

WPR står for 'What's the Problem Represented to be', der henleder til metodens formål, som er at undersøge, hvordan problemstillingen for en given politik er konstrueret. Vi er opmærksomme på, at Fremtidens Fritidstilbud endnu ikke er en udarbejdet politik, men det er ingen hindring i forhold til at undersøge, hvordan problemstillingen præsenteres. Politiske tiltag almindeligvis det udgangspunkt, at de responderer på et samfundsmæssigt problem, hvorfor mange analyser af politikker omhandler en undersøgelse af effekten af en given politik (Bacchi, 2010, s. 63). WPR skiller sig ud ved at undersøge det antagne problem, som den givne politik søger at løse. Det vil sige, hvordan problemet ræsonneres og hvordan man hermed, politisk, søger at legitimere tiltag. Tilgangen betragter politikker i en kulturel dimension, der tager form i historiske kontekster og tanken om at problematikker er objektive og nemme at identificere udfordrer Bacchi ved at betragte politikker ud fra antropologiske termer og i et kulturelt perspektiv (Bacchi, 2009, s. 9). Hendes grundlæggende formål med analysen er "*to understand how governing takes place, and with what implications for those so governed*" (ibid). På den måde vil vi i nærværende opgave undersøge, hvordan problemstillingen for Fremtidens Fritidstilbud konstrueres i feltet og hvilke strukturer, som har indflydelse i konstruktionen. Bacchi har i sin tilgang ladet sig inspirere af Foucaults forståelse af styring og den magt der ligger i begrebet. Vores tilgang hviler ikke på Foucault, men metoden kan bidrage som et værktøj til at synliggøre problemkomplekser som måtte ligge i BUFs tiltag vedrørende Fremtidens Fritidstilbud.

Metodens tilgang

Tilgangens hensigt er, som nævnt, at søge bag om en given politik, med det formål at klarlægge den problemstilling, som umiddelbart ligger til grunde for politikken. Ekström siger at Bacchi's udgangspunkt er, at de problemstillinger som søges løst via politikker snarere bør ses som problemer der konstitueres fra politisk hold, som en form for intervention (Ekström, 2012, s. 54). På den måde stiller vi spørgsmålstejn ved de argumenter, som BUF fremlægger i forbindelse med at legitimere Fremtidens Fritidstilbud. Metoden har fokus på den politiske dimension og søger at nå ind til de bagvedliggende antagelser, som ligger til grunde for det politiske tiltag. WPR har en kritisk tilgang og det handler om at forholde sig kritisk til det (Jørgensen & Phillips, 2013) empiriske materiale som ligger til grunde for en given politik. I den forbindelse vil vi inddrage dokumenter fra BUF som indbefatter Fremtidens Fritidstilbud, det vil

vi gøre i form af nyhedsbreve, arbejdsdokumenter og interviewtransskribering og vi vil inddrage dokumenter som siger noget om BUFs strukturering i en organisatorisk forståelse. Bacchi's metode opstiller seks spørgsmål, som forbinder sig til hinanden. De seks spørgsmål er udgangspunktet for metoden, men bør tilpasses den enkelte analyse. I nærværende undersøgelse vil vi udover, at vi har anvendt spørgsmålene som baggrund for forskningsspørgsmål i et af interviewene med BUF, også anvende strukturen i vores første analysedel, hvor vi søger at forstå vores felt og de præmisser, som er tilstedeværende. Spørgsmålene fremgår opremset nedenfor og en fortolkning af spørgsmålene følger.

1. Whats the 'problem' represented to be in a specific policy?
2. What presuppositions or assumptions underlie this representation of the 'problem'?
3. How has this representation of the 'problem' come about?
4. What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the 'problem' be thought about differently?
5. What effects are produced by this representation of the 'problem'?
6. How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?

Vi vil i det følgende give en redegørelse af Bacchis forståelse af de seks spørgsmål, som hun stiller i sin tilgang. Dette for at give en grundlæggende forståelse for tilgangen. Dernæst vil vi trække de pointer ud, som vi i nærværende opgave ønsker at operere med og diskutere hvordan.

1: Whats the 'problem' represented to be in a specific policy?

Første punkt er et indledende spørgsmål, som skal tydeliggøre og identificere den problemstilling, som er i fokus i den givne politik. Tilgangen bygger på præmissen om, at politikker er problembaserede og at de bygger på antagelser. Antagelser som er relative, hvorfor disse sammen med de implicite problemstillinger bliver essentielle for analysen. Bacchi forklarer med et eksempel fra en politik der vedrører uddannelsesprogrammer for kvinder. Politikens formål er at forbedre kvinders positioner på arbejdsmarkedet. Bacchi siger: *"(...) if 'trainingprograms' is the proposal ('the solution'), then clearly it is assumed that women's lack of training is 'the problem'."* (Bacchi, 2010, s. 3)

På denne måde vil vi under første punkt undersøge formålet med fremtidens Fritidstilbud, det vil sige, hvilken løsning er det som tiltaget foreslår. Og vi vil undersøge, hvordan problemet som knytter sig til løsningen formuleres og italesættes i Københavns Kommunes Børne- og Ungeforvaltning (BUF). Vi vil lede efter nedslagspunkter i udvalgte dokumenter, som vi beskriver senere i afsnittet og vi vil stille spørgsmål som *"Kan du fortælle om tilblivelsen af tiltaget 'Fremtidens Fritidstilbud'?"* i et interview i BUF.

2: What presuppositions or assumptions underlie this representation of the 'problem'?

Andet punkt søger bag om problemstillingen. Metoden søger at synliggøre de antagelser og formodninger som ligger til grunde for problemstillingen. Formålet med at få belyst antagelser

og formodninger er at "*identify and analyse the conceptual logics that underpin specific problem representations....the meanings that must be in place for a particular problem representation to cohere or to make sense*" (Bacchi, 2009, s. 5). Bacchi vil under dette punkt lede efter forankrede kulturelle værdier (Ibid). Værdier som afspejles i problemstillingen. Det interessante her er, at værdier er relative og forskellige personer tillægger dem forskellige meninger.

Vi vil i undersøgelsen identificere, hvilke principper, der ligger til grunde for tiltaget. Det vil vi gøre ved at grave et spadestik dybere end under første punkt, som i højere grad var en indgangsvinkel på undersøgelsen. I spørgeguidens forskningsspørgsmål er det spørgsmål omkring for eksempel at få synliggjort dikotomier og det er at få defineret hovedbegreber og få dem uddybet.

3: How has this representation of the 'problem' come about?

Tredje punkt har en kritisk tilgang til ,hvordan problemstillingen er 'blevet til'. Her søger metoden efter historik i problemstillingen, for at kunne tydeliggøre de tidligere problematikker som har været i spil. Dette for at "*(...) highlight the conditions that allow a particular problem representation to take shape and to assume dominance*" (Bacchi, 2009, s. 11). Tilgangen tror ikke på at forandringer sker naturligt, men derimod at det er et produkt som bygger på noget 'tidligere'.

I denne del af undersøgelse vil vi søge at forstå, hvordan udviklingen af Fremtidens Fritidstilbud har udviklet sig over tid og hvordan tiltaget har formet sig på baggrunde og foregående beslutningsprocesser samt på baggrund af aktører med differentierede indflydelsesforhold. Vi vil blandt andet i dette felt se nærmere på tidlige referater, hvor tiltaget er præsenteret, for at undersøge hvilke argumenter som er i spil.

4: What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the 'problem' be thought about differently?

Formålet med fjerde punkt er at skabe refleksion over de motiver som ligger til grunde for problemstillingen. Bacchi siger "*This kind of analysis usefully draws attention to tensions and contradictions in the problem representations, again highlighting limitations or inadequacies in the way 'problem' is being represented*" (Bacchi, 2009, s. 13).

Vi vil derfor identificere områder som ikke bliver belyst og dermed forbliver tavse og ubehandlede i processen. Med disse områder identificeret, vil vi have mulighed for at tydeliggøre andre problemstillinger i processen. På denne måde kan vi begynde at undersøge tiltaget i et mere kritisk perspektiv, hvilket grundlæggende er WPR metodens formål. Et spørgsmål hvor vi umiddelbart vil søge at finde svar via de dokumenter som inddrages i undersøgelsen.

5: What effects are produced by this representation of the 'problem'?

Femte punkt omhandler konsekvenser af tiltaget. Her er det tanken at man igen forholder sig kritisk og søger at belyse, hvilke sociale grupper som bliver berørt af tiltaget og hvilke effekter

det måtte have. Vi vil under dette punkt i analysen inddrage Leavitts systemmodel. Da vores undersøgelse omhandler et politisk tiltag, som indbefatter en organisatorisk ændring, giver mening at bruge anvende denne model. Med denne model er det muligt at pege på de konsekvenser og påvirkninger som tiltaget måtte have.

I overskriften nævnes 'effects'. Bacchi omtaler ikke 'effekter' som relateres til 'outcome', hvilket vil være fokuset i NPM tilgangen, som vi anvender, og som har et mere resultatorienteret fokus. Hun beskriver effekt som "*Effects, as understood in a WPR approach, are much more subtle in their influence and rely for their understanding on a number of theoretical perspectives (...)*". For ikke at skabe forvirring omkring ordbrug har vi i dette punkt oversat 'effects' til konsekvenser og påvirkninger.

6: How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?

Punkt seks bygger videre på punkt tre, hvor opmærksomheden henledes på de fremgangsmåder og midler, som tillader at visse problemstillinger dominerer. Man identificerer på den ene side hvor og hvordan problemstillinger søger at nå deres målgrupper for derigennem at opnå legitimering, på den anden side undersøges derudover hvor og hvordan problemstillinger møder modstand.

Vores fokus i denne del af analysen vil være på forholdet mellem præsentationen af problemet, og hvilke muligheder og midler aktørerne tager i brug for at tilkendegive deres synspunkter i den videre proces i forbindelse med Fremtidens Fritidstilbud.

WPR's bidrag til projektet som helhed

Bacchis metode kan bidrage til nærværende projekt, ved at stille skarpt på det politiske tiltag som er centralt i vores undersøgelse. Hendes metode kan give os et andet perspektiv på tiltaget end det som kommunen præsenterer. Et mere refleksivt og kritisk perspektiv, som vi mener vi kan drage nytte af, når vi søger at forstå perspektivet ud fra flere aktørers synsvinkler. Metoden giver os en måde, hvorpå vi kan identificere relevante temaer i feltet, som vi kan undersøge og diskutere på mikroniveau.

Kritik af metoden

Den kritiske tilgang som metoden fordrer kan hurtigt komme til at virke som, at 'de' som præsenterer problemstillingen, har skjulte dagsordener, det er dog ikke hensigten med metoden. Metodens fokus forholder sig kritisk til problem fremstillingen for at danne et mere nuanceret billede, et billede som viser den kompleksitet der kan eksisterer når for eksempel forskellige felter overlapper hinanden. Komplexiteten kan også forekomme internt i arbejdsgrupper i kommunen eller i den politiske kulisser, men denne kompleksitet, medtages ikke i det store billede som nærværende metode tegner. Den diskursive tilgang som metoden hviler på, tager udgangspunkt i måden "*at tale om og forstå verden på*" (Jørgensen & Phillips, 2013, s. 9). Det er det italesatte som er det essentielle i metoden, tilgangen til virkeligheden udmøntes gennem sproget, hvorfor metodetilgangen primært har været at undersøge dokumenter som vedrører tiltaget samt et interview med en BUF medarbejder. For at nuancere

billedet yderligere kunne man også have valgt at lave observationer af måden BUF arbejder på eller observere hvordan andre aktører opfatter problemstillingen. Af samme årsag har vi valgt at dykke ned på mikroplan i vores analysedel II, som vil beskæftige sig med de forskellige aktører i feltet.

Metode og metodiske overvejelser til anden del af analysen

Ud over informationer der vedrører eller stammer direkte fra BUF, har vi inddraget platforme, medier og sociale platforme, hvor andre end forvaltningen har givet deres synspunkter til kende. Den primære kilde til viden, i denne henseende, kommer fra de knap 700 hørings svar som er kommet i forbindelse med tiltagets første høringsrunde, de var alle tilgængelige via et link på Københavns Kommunes hjemmeside (BUU, 2015). En gennemgang af høringsbrevene viser, at de hovedsageligt stammer fra forældre til børn i fritidstilbud, men også bestyrelser, institutionsledere og medarbejdere, klyngeledere, sportsforeninger og berørte fagforeninger gav deres mening til kende. De mange hørings svar giver et værdifuldt indblik i hvem ændringerne på fritidstilbuddene kommer til at berøre, samt hvilke emner der fylder i debatten.

Forældrenes stemmer er også at finde i andre fora, hvoraf nogle er private og andre er åbne. De lukkede fora der kræver en invitation og er kendetegnet ved, at diskussionen har en fortrolig status, hvorimod indlæg i et åbent forum er tilgængeligt for alle. Et eksempel på et sådan åbent forum er Facebookgruppen 'Bevar de små Fritidstilbud i København' (København, 2014). Denne gruppe huser 7029 følgere, der modtager informationer om nyheder, personlige indlæg og kommentarer, samt andre links til undersøgelse der alle understøtter budskabet om, at strukturen for fritidstilbud skal bestå. Indlæg fra disse grupper indgår ikke som del af empirien. Det gør de ikke af den simple grund, at det ikke er etisk forsvarligt at inddrage dele af diskussioner mellem medlemmerne, fortroligt eller ej, hvor de ikke er vidende om at det ender som del af dette speciales undersøgelse.

Undersøgelsen af kvalitet

En af de store udfordringer i undersøgelsen, har været at opstille rammerne for indhentning af empirisk materiale der afdækker aktørernes vurdering af 'det gode fritidstilbud'. Ud over de vanlige metodiske overvejelser omkring hvem skal deltage, hvor mange interviews er nok, hvor og hvordan det afholdes og (Attrup & Olsson, 2008)præsentere en undersøgelse kvalitetsopfattelser i praksis en række særlige formkrav. Omdrejningspunktet i denne del af undersøgelsen går på at tilgodese to essentielle krav til opstillingen; den første specifikation går på, at opstillingen skal have en rigid struktur der sikrer muligheden for at have et komparativt grundlag. Den anden del går på, at hvert spørgsmål skal være formuleret således, at aktører med forskellig tilknytning til feltet, alle har mulighed for at komme med input om lige netop deres praksis.

At undersøge kvalitetsbegrebet

Som indledning til undersøgelsen af kvalitet i fritidstilbud, er den første opgave at operationalisere begrebet kvalitet, og dernæst at omsætte det til empiriske temaer som bruges til at generere spørgsmål til aktørerne.

I specialets indledende afsnit 'kvalitet i fritidstilbud', blev det slået fast at, at kvalitet som begreb kan defineres på mange måder. Det gør det til et vanskeligt begreb at omsætte i en empirisk sammenhæng. Qua de mange tolkningsmuligheder der er knyttet til begrebet kvalitet, blev det første punkt på dagsorden at oversætte det til en genstand for emnet, som alle aktørerne kunne identificere sine svar med. På den måde modarbejdede det at nogle aktører eksempelvis talte ud fra en kvalitetsforståelse, hvor fritidstilbud enten kunne være et spørgsmål om egenskabers værdi, en individuel oplevelse eller holdning til et forventet serviceniveau. Kvalitet blev derfor i undersøgelsen behandlet som et teoretisk begreb der udelukkende tages i brug som en kategorisering, der angiver målestoksforholdet for aktørens grad af tilfredshed. Kvalitet blev strøget fra listen over spørgsmål og formuleringer der blev anvendt sammen med aktørerne, og i stedet erstattet med 'det gode fritidstilbud'. På denne måde havde vi en opfattelse af, at det blev nemmere at operationalisere begrebet ved, at vi kunne spørge ind til konkrete handlinger, som respondenterne kunne forbinde direkte til deres hverdag og noget som de fandt særligt i deres situation.

Kvalitet i praksis

Ud over anvendelsen af de forskellige aktørers perspektiv på 'det gode fritidstilbud', er det nødvendigt at oversætte eller operationalisere, hvordan 'det gode fritidstilbud' skal forstås i feltet. Til denne oversættelse, har vi hentet inspiration i SMART modellen, der oprindeligt er et projektledelsesværktøj. Værktøjet eller metoden kan bidrage med en måde at definere abstrakte visioner så skarpt så muligt, for at skabe fokus (Attrup & Olsson, 2008, s. 108).

Værktøjet bruges, når en uddybning af mål er sat og efterfølgende skal omdannes til konkrete målsætninger der tydeliggøre om målsætningen er opnået. Dette er ikke vores hensigt, vi vil alene anvende 'værktøjet' til at skabe fokus og stille skarpt.

SMART modellen opstiller fem kriterier som bør opfyldes:

1. Specifikt – hvad er det helt præcist, du vil opnå?
2. Målbart – hvornår er du i mål?
3. Attraktivt – hvorfor gider du at kæmpe for at nå det her mål?
4. Realistisk – har du faktisk de ressourcer, der skal til for at nå målet?
5. Tidsbestemt – hvornår er din deadline?

Vi vil senere i afsnittet uddybe vores anvendelse af modellen.

Præsentation og redegørelse for valg af informanter

Efter at have fundet frem til hvordan vi ønskede at undersøge vores felt på mikro-niveau, skulle vi vurdere hvordan og hvor vi skulle indhente vores empiriske materiale. Vi redegjorde for den viden vi ønskede at indfange og diskuterede hvilke kriterier vi havde i forhold til de enkelte informanter. (se nedenstående skema)

Informanter

	Hvilken viden ønsker vi	Kriterier for udvælgelse af informanter	Argumenter for kriterier
Børne og Unge Forvaltningen i Københavns Kommune	Vi ønsker viden omkring de bagvedliggende argumenter for tiltaget. Forretningsforståelsen Definition af udvalgte relative begreber, der anvendes som argumenter i Forvaltningens udspil	1. En medarbejder der har viden om baggrunden for de tiltag, der ligger til grund for oplægget til Fremtidens Fritidstilbud og kan uddybe argumenter for tilrettelæggelsen af implementeringsplanerne. 2. En medarbejder (gerne to eller flere) der har et overblik over Fremtidens Fritidstilbuds indhold og kan definere hvad et godt fritidstilbud betyder i et forvaltningsperspektiv.	1: <i>"Udgangspunktet er, at for at overleve må en organisation ikke blot levere gode produkter eller serviceydelser; den må tillige fremstå legitim i sin omverden som den skal interagere med. Organisationen skal kunne afsætte sine ydelser, opnå kapitalinput eller statslige tilskud, finde samarbejdspartnere, tiltrække dygtige medarbejdere osv."</i> (Mik-Meyer & Villadsen, 2007) Ny-institutionel teori De bagvedliggende argumenter for tiltaget vil kunne give os viden, som vil kunne bidrage til en forståelse af ,hvordan Forvaltningen søger at legitimere sig ift. sin omverden. 2: Medarbejdere som til dagligt arbejder med tiltaget og som skal forholde sig mere direkte til begreberne i det de måske oftere konfronteres med dem.
Fagpersoner	Definition af udvalgte relative begreber, der anvendes som argumenter i Forvaltningens udspil	Fagpersonale fra fritidshjemsinstitutioner	Pædagoger som arbejder direkte i fritidsinstitutionerne og som har holdninger til, hvad der rent fagligt er "godt" for børnene.
Forældre	Definition af udvalgte relative begreber, der anvendes som argumenter i Forvaltningens udspil	Forældre til børn, som går eller snart skal gå i fritidshjem	Forældre til børn, der vælger eller fravælger fritidshjem og som har en holdning til, hvad der er godt for deres børn.

Da ovenstående karakteristika var bestemt gav vi os til at planlægge, hvordan vi skulle tage fat på de forskellige deltagere til vores workshop. I nedenstående afsnit vil vi gennemgå vores tilgang til at komme i kontakt med informanterne eller aktørerne. Vi vil komme ind på de udfordringer der opstod undervejs og de refleksioner som udfordringerne medførte.

BUF repræsentant

Som det fremgik tidligere i metodeafsnittet, havde vi kontakt til BUF i februar måned, hvor vi gennem direktøren for BUF blev sat i forbindelse med en central medarbejder i forvaltningen. Vi redegjorde på mail til ham for, hvordan vi ønskede at interviewe to personer med viden inden for to forskellige områder. BUF medarbejderen satte et møde op med en konsulent i BUF, som til dagligt arbejder med det pædagogisk faglige område i forvaltningen. Mødet blev aftalt den samme dag, hvor vi skulle interviewe den anden medarbejder, hvilket betød at vi måtte dele os op. Mia lavede workshop/interview med BUF medarbejderen, der arbejder med det pædagogisk faglige område. Linda interviewede BUF medarbejderen, der arbejder med tiltaget på et mere strategisk niveau.

Fagpersoner

Vores første prioritering var at komme ud i en institution og lave en workshop med flere medarbejdere. Vi tog kontakt til en leder på et fritidshjem på Nørrebro, som vi var blevet anbefalet, idet de havde en størrelse som gjorde, at det måske var muligt at stille med seks til ti medarbejdere til to timers workshop. Vi kontaktede lederen telefonisk og gjorde opmærksom på vores ærinde. Lederen var ikke umiddelbart imødekommande og mente at det var alt for mange medarbejdere, vi gjorde opmærksom på at vi godt kunne afholde workshoppen med færre. Lederen ønskede noget på skrift, som han kunne præsentere for medarbejdergruppen på et efterfølgende personalemøde. Han ville sammen med sine medarbejdere vurdere, om det var noget de kunne prioritere at deltage i. Vi redegjorde i mail; hvad vores formål med workshoppen var, hvilken tilgang vi havde og hvilke ønsker vi havde til dem. Lederen ville vende tilbage til os, så snart han havde drøftet det med sine medarbejdere. Vi ventede cirka en uge på svar og fritidshjemmet kunne ikke imødekomme vores ønske, da de ikke kunne prioritere at afsætte personale til en sådan workshop. Vi reflekterede over deres argument og blev enige om, at vi måtte sætte vores ambitionsniveau ned, hvorefter vi blev enige om, at vi godt kunne gennemføre workshoppen med en til to personer, så det bar mere præg af et aktivt interview, hvor deltagerne blev inddraget i formuleringen af "et godt fritidstilbud". Gennem egne netværk fik vi adgang til to medarbejdere i en kkfo som har 330 børn og til to medarbejdere i en selvejende institution med 210 børn. Vi fik sat aftaler for workshops i stand så de skulle finde sted den 9. og 10. april 2015 ude på de to institutioner.

Forældre

Ligesom med fagpersonerne var det vores intention at lave en Fremtidsværkstedets inspireret workshop, hvor vi ønskede et minimum af deltagere på 6 personer. På en af facebookgrupperne, som blev oprette i forbindelse med tiltaget, blev vi opmærksomme på, at der var oprettet et stand up event på Vanløse Kulturstation d. 12. marts 2015 for forældre i hele København og andre interesserede. I den forbindelse overvejede vi muligheden for, at der her ville være adgang til en stor og blandet forældremasse og vi undersøgte muligheden for at

koble os på arrangementet. Vi tog kontakt til arrangørerne, som synes godt om ideen, hvorfor vi gik i gang med planlægningen af workshoppen. Den vil vi uddybe i næste afsnit. Vores workshop blev annonceret på facebookgruppen, hvor arrangørerne ligeledes promoverede workshoppen. Vi mødte op på Vanløse Kulturstation og ventede på at der skulle dukke forældre op, som kunne være interesseret i at tale kvalitet i fritidshjemmene. Men ingen dukkede op. Vi måtte derfor atter reflektere over vores ambitionsniveau og skrue ned for dette. Igen måtte vi ty til eget netværk og vi fik samlet tre forældre. Alle kvinder med børn i tre forskellige institutioner på Nørrebro. Vi afholdte workshop den 25 marts 2015.

Workshop som metode til indhentning af empiri

I dette afsnit vil vi redegøre for udarbejdelsen af vores anvendte workshopguide. Vi har tidligere beskrevet hvordan vi lod os inspirere af aktionsforskningens fremtidsværksted og en mere traditionel workshop tilgang. Vi vil kort beskrive hvilke kvaliteter de to tilgange kunne bidrage med.

Nielsen og Nielsen (Brinkmann & Taangaard, 2010, s. 99) beskriver aktionsforskning som en måde, hvorpå forskeren involverer sig i forandringsprocesser i feltet sammen med aktørerne. På denne måde gør forskeren og aktørerne fælles erfaringer i feltet og det er disse fælles erfaringer som, i vores tilfælde, er interessante. Nielsen og Nielsen tilføjer derudover, at tilgangen, per definition, er kontekstualiseret, hvormed dens umiddelbare gyldighed bliver knyttet til specifikke lokale praksisformer og læreprocesser (Brinkmann & Taangaard, 2010, s. 100). I dette tilfælde er det den lokale praksisform som har vores interesse, i og med at vi ønsker at undersøge hvordan aktøreren 'gør' kvalitet i feltet.

Med ovenstående argumenter for øje, lod vi os yderligere inspirere af Fremtidsværkstedet som metode til facilitering af workshoppen. Bilfeldt refererer i artikel til Fremtidsværksted som *"Fremtidsværkstedet består af en kritikfase, en utopifase og afsluttes med en virkelighedsgørelsesfase, hvor medarbejderne udvikler handlingsforslag. Forskernes rolle i fremtidsværkstedet var at være mødeledere, facilitatorer og referenter (Jungk & Müllert 1984)"* (Andersen & Bilfeldt, 2010, s. 67). Det er særligt den sidste fase i værkstedet, som vi lod os inspirere af, handlingstilgangen, som skulle få aktørerne til at reflektere over og indbyrdes diskutere den måde de gør kvalitet. Forskerens rolle som mødeleder og facilitator hænger desuden sammen med den måde vi ønskede at facilitere workshoppen. Netop at vi ikke havde en decideret interviewguide, men nærmere at vi havde nogle temaer, som vi ønskede diskuteret og belyst blandt aktørerne.

Forundersøgelse - Udvælgelse af temaer

Som nævnt tidligere er kvalitet det gennemgående tema i nærværende undersøgelse. Vi har argumenteret for, hvordan vi har set os nødsaget til at operationalisere begrebet for at gøre det mere spiseligt for de deltagende aktører. For at gøre dette startede vi, som beskrevet, med at oversætte kvalitet til "det gode fritidstilbud", men dette mente vi stadig var for ukonkret. Dermed diskuterede vi, hvordan vi kunne bryde "det gode fritidstilbud" ned i mindre temaer. Fremtidens Fritidstilbud havde på daværende tidspunkt netop været i høring, hvorfor der lå 700 høringssvar tilgængeligt på Københavns Kommunes hjemmeside. I disse høringssvar

vurderede vi, at det måtte være muligt at få øje på et mønster i, hvordan aktørerne opfattede et godt fritidstilbud. Høringssvarene var noteret i postnumre og vi delte disse imellem os. Da vi ikke vurderede at have den fornødne tid til at gennemgå alle høringssvarene, anvendte vi en form for stikprøve, hvor vi læste omkring to-tre høringssvar fra hvert postnummer. Dette gav os i alt cirka 80-90 svar, som vi tog udgangspunkt i. Ud fra disse tegnede sig et billede af nogle gennemgående temaer som fyldte i svarene. Disse temaer sammenholdt vi med temaer som BUF gjorde opmærksomme på i deres materiale og vi sammenholdt det med temaer som havde været synlige i den offentlige debat. En vurdering af alle disse, gjorde at vi prioriterede at arbejde videre med fem hovedtemaer; Relationer, Aktiviteter, Arealkrav, Tryghed og Pædagogisk arbejde. Disse skulle blive de overordnede temaer som vi ønskede at undersøge i et handlingsorienteret perspektiv.

Med temaerne formuleret, kunne vi udforme en konkret metode til at få belyst temaerne. Nu da vi allerede havde valgt at fordefinere temaerne, var det vigtigt for os at holde det enkelte tema så åbent så muligt for fortolkninger eller forståelser. Det centrale i vores undersøgelse, er som skrevet tidligere, ikke hvad det enkelte tema *er*, men snarere hvordan det *gøres*. Derfor var det vigtigt for os at gøre os umage for, ikke at bringe vores forforståelser ind i diskussionen. Men at holde den åben for erfaringsudvekslinger blandt deltagerne.

Vi havde skrevet temaerne på plancher, som vi introducerede en af gangen. Ved hver introduktion udleverede vi post its og tuscher, og vi bad deltagerne om at nedskrive hvordan de ville præcisere for eksempel 'relationer' i det gode fritidstilbud.

Med inspiration hentet fra aktionsforskningen lagde vi op til den enkelte deltager at definere temaet ud fra egen praksis og med SMART modellen kunne vi fokusere og stille skarpt ved at præcisere og definere. Årsagen til at vi anvendte de samme temaer gennem samtlige workshops var, at det ville give os et grundlag for at kunne arbejde komparativt med aktørernes praksisforståelser. Forstået på den måde, at vi ville få bedre mulighed for at synliggøre, hvis og hvor aktørerne mødes eller adskiller sig i forhold til deres praktiske forståelse af kvalitet.

Workshoppen

Lige så vel som i første del af metoden, vil vi med Tanggaard og Brinkmanns argumenterer tydeliggøre den sociale kontekst i workshopssituationen (Brinkmann & Taangaard, 2010, s. 42)

Ved afholdelse af samtlige workshops indledte vi med en præsentation af os, vores uddannelse og vores interesseområde. Vi gjorde deltagerne bekendt med hvad det var vi ønskede at opnå med workshoppen, at vi ikke var ude efter en bestemt sandhed, men at vi ønskede at forstå, hvordan de oplevede "det gode fritidstilbud", samtidig gjorde vi opmærksom på, at vi ville optage workshoppen til brug for transskribering og at deltagerne ville være anonyme i opgaven. Efter den indledende fase, ridsede vi konteksten yderligere op, ved at spørge, hvilke tanker som fyldte hos aktørerne i forbindelse med tiltaget Fremtidens Fritidstilbud.

Workshop med BUF blev afholdt i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Gyldenløvsgade. En projektleder fra BUF, som arbejder med faglig pædagogik til dagligt, deltog i workshoppen. BUF stillede en medarbejder til workshoppen, hvilket lå fint i tråd med at det ikke i dette tilfælde var aktørens personlige handlinger som var i fokus, men derimod embedets forståelse.

Medarbejderen skulle således repræsentere BUF som embede. Selve workshoppen kunne forveksles med et interview, men vi bevarede det handlingsorienterede aspekt ved aktivt at lade deltageren uddybe embedets forståelse af de enkelte temaer. Workshoppen blev afholdt på et kontor i forvaltningen.

Workshops med fagligt personale blev afholdt i to forskellige institutioner. Vi afholdt workshoppen ude på de institutioner, som medarbejderne arbejdede på til dagligt og hvor de følte sig på hjemmebane og i vante rammer. I den ene institution deltog to medarbejdere en pædagog og en medhjælper og i den anden institution deltog lederen alene, da den medarbejder som også skulle have deltaget var blevet forhindret i at komme.

Workshop med forældre blev afholdt hos Linda af praktiske årsager. Deltagerne kender Linda, hvorfor de følte sig trygge ved rammen for workshoppen. Af samme årsag var Mia den primære facilitator på workshoppen for at undgå implicite og alt for forudindtagede holdninger og erfaringer på afstand og hermed holde det så åbent så muligt i deltageres beretninger.

Refleksioner over afholdte workshops

Vores oplevelse af de afholdte workshops var, at det fungerede rigtig godt med at vi havde fordefineret nogle temaer. Det var særligt godt, fordi tiden for workshoppen var begrænset, hvorfor vi med temaerne hurtigt kunne stille os ind på nogenlunde samme frekvens. Måden hvorpå vi havde lavet nogle plancher med temaerne og måden vi bad deltagerne om at definere deres tanker på en post it, gjorde at de blev nødt til at være skarpe i deres formulering af den handling de knyttede til temaet. Diskussionerne som vi i første omgang havde lagt op til i forbindelse med at de forskellige deltagere skulle diskutere temaerne og de handlinger, som knyttede sig hertil, fungerede bedst i workshoppen med forældrene. Om dette havde noget at gøre med, at de var tre og at de kom med forskellige baggrunde og fra forskellige institutioner er en interessant pointe. Workshoppen bar præg af god erfaringsudveksling og interessante diskussioner om de forskellige temaer. Ikke at de andre workshops ikke fungerede, det gjorde de. Vores oplevelse var at deltagerne, som forventede et interview, fandt tilgangen motiverende, hvilket bidrog til en dynamisk måde at indhente empiri.

Transskriberinger af workshops

Som beskrevet tidligere, så optog vi alle workshops til brug for transskriberinger. Se tidligere afsnit.

Analysetilgang til workshoppen indhold

De fire workshops producerer en større mængde materiale, i form af lydfiler der efterfølgende transskriberes. Dataen skal bearbejdes inden den kan komme anvendes i den senere analyse, og til det, har vi hentet inspiration i Bente Halkiers kodning, kategorisering og begrebsliggørelse som redskab til at arbejde med materialet.

Halkier anbefaler, at bruge de tre begreber som en form for redskab til at få et overblik over en større mængde indsamlet datamateriale (Halkier, 2008, s. 72-73). Denne tilgang angiver en systematisk måde at tilvejebringe de emner, der indholdsmæssigt emner, der har særlig

fremtræden karakter i dataen. En tilgang der stemmer fin overens med en praksisologisk undersøgelse af det aktører gør i praksis, som tidligere beskrevet i afsnittet for videnskabsteori. Der vil blive redegjort for Halkiers tre redskaber og diskutere deres betydning for den analytiske tilgang til undersøgelsen af aktørernes oplevelse af kvalitet.

Kodning "(...) de foreløbige mærkater, som undersøgeren sætter på mindre bidder af tekstdata (Halkier, 2008, s. 73). Kodning er det første skridt og omfatter den del af bearbejdningsprocessen, hvor fremtrædende emner får en tematisk betegnelse. Det vil med andre ord sige, at undersøgeren aktivt kondenserer materialet ved at kategorisere det der har en empirinær bevågenhed. Det er således empirien der generere undersøgelsens interesser og ikke forskningsinterviewet.

Kategorisering " (...) *beskriver processen, hvor undersøgeren sætter de forskellige koder i forhold til hinanden*" (Halkier, 2008, s. 75). Kategorisering er det næste skridt i bearbejdningen, og her sættes kodningerne i relation til hinanden. Det kan eksempelvis være koder der omhandler samme emne eller kodninger der sættes i relation til hinanden. Kategoriseringerne bliver således overskrifterne på de områder og interessepunkter der undersøges. Kategoriernes overskrifter tager ofte udgangspunkt i en kombination af nye overskrifter og teoretiske begreber (ibid)

Begrebsliggørelse "*Her sættes undersøgeren koder og kategoriseringer i forhold til data igen i forhold til sine teoretiske begreber*" (Halkier, 2008, s. 76). Det sidste punkt henviser til den efterfølgende sammensmeltning af empiriske pointer og forståelser, hentet fra teorien. I vores undersøgelse vil de teoretiske pointer derfor komme til sidst i analysedelene, for at sikre at specialets teoretiske ramme ikke forstyrrer de empirinære pointer.

Analysedel I

Carrol Bacchi's WPR som ramme for første del af analysen

Med Carol Bacchis tilgang som inspirationskilde er det vores hensigt at forstå Fremtidens Fritidstilbud som et politisk tiltag. Med hendes tilgang undersøger vi den problemstilling, som tiltaget hviler på. En problemstilling som, ifølge Bacchi, er politisk konstrueret (Bacchi, 2009, s. 9). På denne måde er det vores hensigt med denne analyse at se bag om tiltaget og se på de argumenter, som opstilles når Fremtidens Fritidstilbud præsenteres. Bacchis seks spørgsmål bidrager med at strukturere analyseopgaven og vi vil arbejde os igennem analysen ved at følge disse.

Tidligere har vi beskrevet, hvordan kommuner, herunder BUF, arbejder indenfor et New Public Management perspektiv. Vi vil derfor anvende begreber fra dette perspektiv som nedslagspunkter i analysen. Nedslagspunkter som vi løbende vil inddrage i diskussioner omkring problemstillingens konstruktion.

1. Whats the 'problem' represented to be in a specific policy?

Under det første af seks analysepunkter, indledes analysen med at danne et overblik over den måde, Fremtidens Fritidstilbud bliver præsenteret på. Under dette punkt defineres og afdækkes formålet med Fremtidens Fritidstilbud, ved at undersøge hvordan problemet italesættes og hvad det umiddelbart har til hensigt at løse.

Hvorfor en ny struktur?

Forvaltningen informerer via nyhedsbreve, hvordan tiltaget om et ændret fritidstilbud, kommer i kølvandet på Folkeskolereformens længere skoledage, der gør fritidstilbuddets åbningstid tilsvarende kortere. For at imødekomme denne udfordring, har BUF fremsat sit forslag til en ny struktur, der også fremadrettet sikrer kommunens mange institutioner.

Med udgangspunkt i det første af fire Nyhedsbreve, rettet mod forældre med børn i de Københavnske fritidstilbud, præsenterer BUF baggrunden for Fremtidens Fritidstilbud på følgende måde:

Med Fremtidens Fritidstilbud vil vi nytænke vores fritidstilbud, så vi også fremover kan tilbyde børn og unge en høj pædagogisk kvalitet i fritidsinstitutioner og klubber (...) En kortere åbningstid gør det svært at tilbyde medarbejderne gode sammenhængende stillinger, ligesom det kan blive sværere at fastholde og tiltrække dygtige medarbejdere. Oveni vil mange små institutioner få svært ved at få økonomien til at hænge sammen, når åbningstiden bliver kortere.

(Nyhedsbrev nr.1)

Nyhedsbrevet informere om de problemstillinger som området står overfor, og præsentere forældrene for nødvendigheden i fremadrettet, at skabe nye rammer for at drive kommunens institutioner. Ordet *fremover*, kommer her til at henvise til to dele af den proces der omgærdet Fremtidens Fritidstilbud. På den ene side beskriver BUF at de er orienteret mod at sikre, at Fremtidens Fritidstilbud matcher den kvalitet der allerede eksisterer i de nuværende tilbud. Det

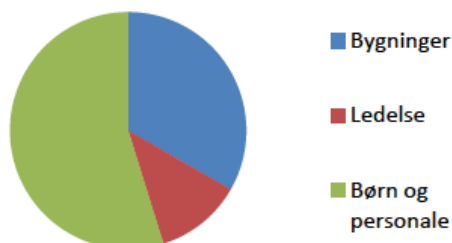
fremsættes som et standpunkt på et udvalgsmøde i kommunen, tidligt i forløbet, hvor det bliver en pointe der går igen i de senere arbejds gange. I mødereferatet står der blandt andet: *“Det er som en del af arbejdet oplagt at se på, hvordan de nuværende pejlemærker for kvalitet og dagtilbud kan spille sammen med de fremtidige mål for fritidstilbudene”* (Referat Børne og Ungdomsudvalget 10.12.2014). En diskussion omkring den type af tilbud der arbejdes hen mod, kan ses som en måde at sikre et fast niveau i ydelsen, der måles på de samme parametre som førhen.

På den anden side refererer *fremover* også til den problemstilling med kortere åbningstid, som ligger i kølvandet på Folkeskolereformens længere skoledage, hvilket gør at fritidshjemmenes faciliteter anvendes i færre timer om dagen. En økonomisk bevillingsmodel, som betyder, at økonomien følger antallet af timer fritidstilbuddet er åbent, hvilket betyder færre ressourcer til fritidshjemmene. Økonomiske ressourcer der skal bruges til lønninger, aktiviteter, drift mm. Baggrunden for denne model underbygger Bo, medarbejder i BUF, i et af interviewene på følgende måde *“(...) så vi er nødt til at flytte ressourcer fra fritidsområdet til skoleområdet for simpelthen det er der vi har vores opgave liggende. så på den måde bliver der færre penge til fritidstilbuddene”* (Interview BUF). Bo pointerer her, at hvis pengene fortsat skal følge børnene, er den nuværende struktur ikke bæredygtig i den ramme, som den eksisterer i i dag. Sagt på en anden måde, hvis børnene ikke i samme omfang bruger faciliteterne i fritidstilbuddene, er den nuværende struktur ikke økonomisk effektiv.

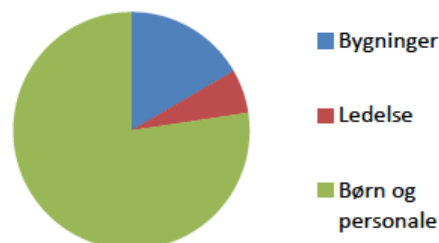
En ny struktur for hele området er således også essensen i oplægget for Fremtidens Fritidstilbud, og bliver en form for rationale i arbejdet med at skabe de rette rammer i et fremtidigt alternativ til den nuværende model. En måde at imødekomme de ændrede rammebetingelser, er at finde en anden form i organiseringen af det samlede fritidstilbudsområde. Af førnævnte mødereferat søges det ønskede resultat på følgende baggrund: *“Den nuværende meget komplekse struktur med mange små enheder med hver sin leder, og forskellige skoletilknytning vil ikke kunne være bæredygtige og danne rammen om et sammenhængende tilbud”* (BUU, 2015). Det der italesættes kan tolkes som et ønske om at bruge færre ressourcer. Bæredygtighed kan forstås som den gevinst der kan være ved at samle mindre fritidstilbud i større enheder ved derigennem at mindske udgiften til administration og ledelse, ved at underlægge flere fritidsinstitutioner under en samlet ledelse. Rationalet i en sådan tænkning knytter vi til et NPM perspektiv, hvor forestillinger om bæredygtighed, stordriftsfordele og effektivisering er i fokus.

For at illustrere, hvordan Fremtidens Fritidstilbuds model er et bedre bud på en økonomisk fordeling, har BUF i Nyhedsbrev 2 lavet nedenstående model:

Økonomisk fordeling, hvis vi **bevarer** den nuværende struktur



Økonomisk fordeling, hvis vi **ændrer** den nuværende struktur



Model fra Nyhedsbrev 2

Modellen opdeler den samlede økonomi i tre poster; bygning, ledelse og en fællespost for børn og personale. Forskellen mellem størrelsesordningen af posterne fra den første og den anden cirkel viser hvordan lukning og/eller sammenlægning af mindre tilbud, frigør en del af økonomien til den sidste post - børn og personale. Målsætningen i den nye struktur er, at børn og personale fremover vægter højere end de to andre, og derigennem sættes det pædagogiske arbejde og børnerelaterede udgifter, såsom aktiviteter, i centrum. Man kan så stille spørgsmålstegn ved, hvorfor der er behov for denne omfordeling når nu børn, forældre og pædagoger er tilfredse med det de har (tilfredshedsanalyse 2014)

Et andet argument der, så at sige, går hånd i hånd med problematiseringen af de økonomiske udfordringer, er de mange muligheder der 1:1 princippet, hvor børn fra samme skole, samles under et fritidstilbud tæt på skolen. I det første Nyhedsbrev præsenterer BUF det sådan:

“For os er kvalitet, når byens børn oplever, at skole og fritidstilbud ikke er to vidt forskellige tilbud, men at børnene oplever en sammenhængende hverdag, hvor aktiviteterne koordineres og hvor de voksne samarbejder om dem dagen igennem”

(BUF , 2014))

Her er fokus på det potentiale der afstedkommer, når der er et større overlap i form af samarbejde mellem skole- og fritidspersonale. Forvaltningen sætter lighedstegn mellem kvalitet og den sammenhæng børn opnår i hverdagen, når der er et større tværgående samarbejde og rød tråd i de to regi. På den måde problematiserer, omend indirekte, BUF samtidig den nuværende models fritvalg-princip, hvor forældre vælger mellem flere fritidstilbud og forskellige typer og størrelser af tilbud. Alt efter forældrenes præference.

Præsentationen af Fremtidens Fritidstilbud kan siges at hvile på en rationel tilgang. March udtrykker rationaliteten som “*når handlinger vælges og begrundes med henvisning til deres fremtidige konsekvenser (...)*” (March, 2008, s. 31). På denne måde opstiller BUF, med deres

problemstilling, en konsekvens for den nuværende struktur. Konsekvensen skal medvirke til at overbevise aktører om at forandring er en nødvendighed.

2. What presuppositions or assumptions underlie this representation of the 'problem'?

Det andet punkt i analyserammen fordrer Bacchi til at undersøge, hvilken grundlæggende forståelse som udgøres af implicite forudsætninger og antagelser i fremstillingen af problematikken. Dette punkt tager således fat på at identificere hvilke principper, der ligger til grund for den måde Fremtidens Fritidstilbud struktureres på.

Bæredygtighed eller spareøvelse

En af de helt centrale præmisser og konceptuelle forudsætninger for Fremtidens Fritidstilbud, er den måde det økonomiske incitament inddrages som argument. En gennemgang af den måde BUF præsenterer og argumenterer for det økonomiske rationale omhandler således, hvordan den nye strukturering sikrer rammerne for en bæredygtig drift.

I omtalen af Fremtidens Fritidstilbud, er det et gennemgående tema, at talen ligeledes falder på de økonomiske problemstillinger samt de udfordringer, som tiltaget er sat til at løse. Da Børne- og ungdomsborgmester Pia Allerslev (V) blev interviewet omkring planerne for større fritidstilbud, bliver det økonomiske incitament også hevet frem som argument. Allerslev påpeger:

"(...) at økonomien tvinger kommunen til at lave sammenlægninger, fordi de små fritidshjem ikke længere er økonomisk rentable".

(Allerslev, Debat, 2015)

I citatet fremlægges de forestående strukturændringer som en nødvendighed, hvis det gode fritidstilbud skal bevares i fremtiden. Allerslev omtaler sammenlægningen på en måde, så det fremstår som en uomtvistelig nødvendighed.

Vi ser to antagelser der kommer til udtryk. Det første er, at der i fremtiden ikke længere er mulighed for at opretholde offentlige fritidstilbud, der klassificeres som en mindre institution. De små institutioner er for dyre at drive i form af udgifter til både bygningsdrift og administration, hvilket tidligere model for den økonomiske fordeling viser.

Den anden antagelse er, forvaltningen omtaler den økonomiske problematik som en udefrakommende faktor, og dermed en problematik som står udenfor deres indflydelse. Denne udtalelse kan ses som en eksemplificering af et NPM paradoks, hvor det forventes at forvaltningen på egen hånd skal drive selv bærende og rentable fritidstilbud, men samtidig være underlagt et komplekst net af strukturelle og økonomiske præmisser, fastsat på et højere politisk niveau. BUF står derfor i en situation hvor på den ene side skal skabe institutionsenheder der lever op til borgernes forventninger om serviceydelser, og samtidig skal leve op til de politisk helhedsbillede, hvor Fremtidens Fritidstilbud bliver en mindre brik i et større puslespil.

Rettidig omhu

Den effekt som Folkeskolereformen allerede har haft på fritidsinstitutionerne, søger BUF at imødekomme ved at finde varige løsninger, for de institutioner som har svært ved at få økonomien til at hænge sammen. Løsninger som omhandler sammenlægning af flere små fritidsinstitutioner til større. I interview med BUF, forklarede Bo, hvordan de fra BUF side arbejder med at imødekomme denne problemstilling:

"(...) vi har et projekt der prøver at tilsvare på en udvikling vi kan se kom øhh er i gang øh opstartet men jo ik altså de lukker jo ikke endnu fordi de har skrænten økonomi for eksempel men det er bare vores antagelse at hvis vi ik gør noget så står vi en sådan situation. og så synes vi jo at det er rettidig omhu at gå i gang med et projekt før at folk ryger ud over kanten ik"

(Medarbejder I. B., 2015)

I citatet tilskynder Bo at, hvis de i BUF *"ikke gør noget"* så er der chance for at institutioner må lukke. Derfor opererer de ud fra devisen *Rettidig omhu*, idet Bo forklarer, hvordan BUF er påbegyndt udarbejdelsen af projektet 'Fremtidens Fritidstilbud', før at problemer med lukningstruede institutioner bliver en realitet. *Rettidig omhu* er et begreb som stammer fra Mærsk McKinney Møller. I Børsen den 4. juli 2003 definerede man begrebet således: *"Indbegrebet af ordentlighed, redelighed, arbejdsomhed, pålidelighed, pligtfølelse og viljen til at skabe langtidsholdbare resultater"* (Børsen, 2003).

BUF kan på forhånd se nogle konsekvenser, som de vurderer vil ramme de små institutioner, hvilket i BUFs optik kan betyde lukninger. Med rettidig omhu forholder de sig proaktivt til konsekvenserne ved, at de med den nye struktur i Fremtidens Fritidstilbud skaber bedre forudsætninger for økonomisk bæredygtighed eller som Mærsk måske ville sige det *"langtidsholdbare resultater"*. En ide som hviler på tanker om stordriftsfordele, i det man ved at samle flere små enheder i større enheder, mener at kunne skabe en mere bæredygtig økonomi, ved at begrænse udgifter til drift. *"Eksistensen af potentielle stordriftsfordele testes i teorien ved at estimere en virksomheds produktionsfunktion og lokalisere denne produktionsfunktionens eventuelle maksima og minima (...) Da det ikke er muligt at estimere en egentlig produktionsfunktion opererer de fleste analyser af stordriftsfordele i kommunal produktion i stedet med en udgiftsmodel (...)* (Houlberg, 2000). Med reference til tidligere viste model, så er det i denne, at den økonomiske bæredygtighed tydeliggøres, hvis man samler de små enheder. BUF mener derudover, at institutionerne, med Fremtidens Fritidstilbud, vil have bedre forudsætninger for at bevare en høj faglig kvalitet ved at bevare muligheden for at fastholde og tiltrække dygtige medarbejdere, i det der vil være bedre mulighed for at ansætte medarbejdere på fuld tid.

Når Forvaltningen derudover er optaget af at komme eventuelle lukninger i forkøbet, handler det også om at tage hånd om Forvaltningens medarbejdere, som er ansat i institutionerne. Med de nye udfordringer på åbningstider i fritidsinstitutionerne vil omfanget af fuldtidsstillinger forsvinde, hvilket kan betyde at medarbejdere må afskediges. Den nye struktur vil i højere grad

kunne tilbyde fuldtidsstillinger, i det der også er tænkt i, at pædagoger skal inddrages i skoleregi. Bo udtaler det således *“så har vi selvfølgelig nogle helt konkrete ting i gang med at man øh at vi har det vi kalder for FSR pædagoger altså vi har nogle pædagoger inde på skolerne i nogen så vidt jeg ved både i heltidsstillinger og det er også nogle der er det delvist på på eller også er de allesammen delvis på institutioner og i skolen (...) vi gerne vil ha pædagoger med ind på skolen for eksempel ik og så er der også nogle opgaver så noget som morgenåbning og nogle steder er der også sådan understøttende undervisning lektiecafe og som nu bliver løst i fritidshjems tilbuddet (...).* (Medarbejder I. R., 2015)

På denne måde kan det udledes, at BUF agerer ud fra et økonomisk rationale, når de med Fremtidens Fritidstilbud søger at imødekomme ændrede rammevilkår for Forvaltningens område. Rationalet kan knyttes til NPM paradigmet, på måden hvorpå forvaltningen anvender udregningsmodeller, der stammer fra produktionsvirksomheder. Disse anvendes til at legitimere den problemstilling som forvaltningen konstruerer.

Et andet forhold som vi ser gør sig gældende er måden, hvorpå Forvaltningen kommer eventuelle medarbejderproblemstillinger i forkøbet. Den nuværende situation, hvor åbningstider i fritidsinstitutioner forkortes vil betyde, at det i mindre omfang vil være muligt at tilbyde medarbejdere fuldtidsstillinger. Det nye tiltag udtrykker på den ene side en bekymring for medarbejderne og deres situation, hvor det at gribe problemstillingen an før det ‘går galt’ i højere grad gør det muligt for medarbejderne at beslutte deres fremtid i ansættelsen, og på den anden side ser vi det som en mulighed for, at forvaltningen kan fremstå professionelt ved at kunne skabe stillinger for de mange medarbejdere, som vil være omfattet af sammenlægninger eller lukninger.

“Når et område oplever så store ændringer i rammevilkårene, er det nødvendigt at træffe overordnede strukturelle beslutninger (...)

(BUU, 2015)

Af citatet kan udledes, at forvaltningen har den antagelse, at beslutninger af større betydning, skal træffes centralt. Forvaltningen antager yderligere at de har det overordnede overblik og på den måde de bedste forudsætninger for skabe resultater fremadrettet. Ved at formulere et tiltag som Fremtidens Fritidstilbud, så er det muligt for BUF at styre processen, i det et politisk tiltag som dette, har klare retningslinjer for, hvordan en sådan proces forankres i praksis. En proces som centralt styret i Forvaltningen.

- I analyseprocessen opstod der en intern uenighed omkring, hvorvidt målet med at styre processen er et grundlæggende tegn på mistillid til, hvorvidt institutionerne selv er i stand til at finde en løsning, eller om styringsbehovet er et udtryk for en mekanisme der sikrer det mål, som BUF ønsker. De to begrundelser begrundes på følgende måde:

1:

Når BUF opererer med begrebet rettidig omhu og på den måde legitimerer en større strukturændring ved at træffe beslutninger ud fra et konsekvensstyret rationale, der bygger på

en antagelse om, at hvert alternativs konsekvenser er kendt og at man vælger det alternativ, der har den størst mulige forventede værdi (March, 2008, s. 73). På denne måde så tolkes det i dette synspunkt som, at Forvaltningen træffer beslutninger hen over hovedet på de enkelte institutioner og hermed den enkelte leder. En top down styring, som kan relateres til at BUF ikke har tillid til, at de enkelte institutioner selvstændigt kan opretholde og administrere en økonomisk bæredygtighed, ved selv at træffe de rette beslutninger.

2:

I det andet synspunkt, er der konsensus omkring, at rettidig omhu bruges som en hjemmel til at legitimere den forestående strukturændring, men mener ikke at der er tale om mistillid til fritidstilbuddene. I stedet argumentere der for, at BUF's mål med at styre processen er en form for garanti for, at de på den måde når det endegyldige resultat, som fastsættes som en del af målsætningen.

Begge udtalelser har dog det tilfælles, at de grundlæggende udspringer af en form for kontrol, altså en top down antagelse, hvor der styres nedad i systemet. Hvilket betyder at den interne uenighed alene omhandler, hvorvidt der er tale om mistillid eller om der er behov for central styring i forhold til at komme rigtigt i mål.

At fremstå legitimt i en kompleks virkelighed

“(...) det er der hvor hvor forvaltningen møder virkeligheden ik. for fordi hvis man ser det fra mit bord for eksempel som kun er Fremtidens Fritidstilbud nej så er det ikke en spareøvelse i sig selv at lave det her men så er der jo to ting der kommer oven i det ene er hvis vi øh ser på det og siger at øøhh hvad har en folkeskolereform hvor børn længere tid skal være i skole og deraf kortere tid i fritidstilbud så er vi nødt til at flytte ressourcer fra fritidsområdet til skoleområdet (L: ja) for simpelthen det er der vi har vores opgave liggende. så på den måde blir der færre penge til fritidstilbuddene. når man så lægger oveni at vi ved siden af at vi kører Fremtidens Fritidstilbud har vi hvert år noget der hedder en effektiviseringsstrategi (L: ja) alle forvaltninger i hele Danmark og staten vi skal allesammen effektivisere hele tiden øh og i det vi har liggende i vores effektiviseringsstrategi både sidste år og i år. der ligger der selvfølgelig siger jeg fordi det rammer alle områder det rammer skoleområdet det rammer dagtilbud og det rammer også fritidstilbudene (L: ja). så på den måde er det rigtig nok når vi siger nej det her det er ikke en spareøvelse men vi er også godt klar over samtidig med at det her vores vores projekt rammer fritidstilbudene så kommer der også nogle. og at vi tænker det selvfølgelig sammen og koordinerer men i princippet af en anden bane kommer der også nogle andre sparekrav oveni effektiviseringskrav ik”

(Medarbejder I. B., 2015)

Som beskrevet tidligere i opgaven, så er offentlige institutioner præget af en kompleksitet, som man ikke oplever på samme måde i private virksomheder. Offentlige politisk styrede organisationer kendetegnes ved *“Der er mange interessenter, der hver med deres legitime ret kan gøre krav på, at netop deres interesser skal imødekommes - eller i det mindste inddrages i beslutningsprocessen”* (Lerborg s.13). Offentlige organisationer er underlagt statens overordnede fastsatte økonomiske rammer, derudover er de underlagt rammer for velfærdspolitik. Man er som offentlig organisation underlagt demokratiske regler, som kommer til udtryk i for eksempel høringer. Skiftende politiske dagsordner, mål og prioriteringer er ofte noget man i politiske systemer skal navigere i, hvilket kan være en balancekunst, hvor der skal tages hensyn til mange ting på en gang. Når Fremtidens Fritidstilbud præsenteres udadtil, handler det for BUF om at kunne tilbyde børn og forældre et fritidstilbud af samme, eller bedre kvalitet, ud fra ændrede rammevilkår end de har været vant til tidligere. På et højere politisk niveau tilskynder Moderniseringsaftalen at der skal effektiviseres i den offentlige sektor for i alt 12 milliarder kroner inden 2020 (Jyllands Posten, 2013) Aftalen har opstillet overordnede punkter for hvordan effektiviseringerne skal udmøntes, hvilket skaber nogle fastsatte rammer, som kommunerne ikke kan se bort fra. Mange af disse sideløbende og overlappende processer kan forvirre borgerne og det kan være svært at skelne mellem de forskellige hensigter og formål som Forvaltningen har. BUF tager højde for effektiviseringsstrategien i deres indstilling til BUU *“Dels skal der tages højde for det eksisterende økonomiske råderum, som vil være omfattet af den generelle effektiviseringsstrategi i kommunen”* (Lohse, 2015), men det fremgår ikke tydeligt udadtil.

“(...)forvaltningen møder virkeligheden(..)” er et godt udtryk for, hvordan man i Forvaltningen er bevidst om egen rolle udadtil. Man er på den ene side opmærksom på, at det er en svær opgave at kommunikere komplekse problemstillinger ud til borgerne. På den anden side kommer det også bag på Forvaltningen, at borgerne ikke forstår budskabet *“såå så men det er da sjovt at modtageren alligevel ser det som om, der er lagt stor vægt på at kommunikere ud at det ikke er en spareøvelse”* (Medarbejder I. B., 2015). Citatet antyder, at Forvaltningen har en forventning om, at når de melder noget ud, så skal der ikke stilles spørgsmålstejn. De siger implicit at ‘vi har jo sagt at det ikke er en spareøvelse’. Med dette forventer de, at borgerne skal affinde sig med den forklaring og ikke stille sig uforstående overfor, at der sideløbende finder en effektiviseringsproces sted. Når BUF så alligevel overfor Børne og Ungdomsudvalget (BUU) i deres indstilling gør opmærksom på, at de tager højde for effektiviseringsstrategien, så kunne det tolkes som, at de vægter BUU anderledes i forhold til den position BUU har i form af, at de hierarkisk har bemyndigelse til at træffe afgørelser i BUFs retning. Hermed forstår vi BUF som værende en strategisk enhed i måden, hvorpå de kommunikerer differentieret for at fremstå legitime over for de enkelte aktører.

3. How has this representation of the 'problem' come about?

Det tredje punkt i analyserammen, tager fat på baggrunden for den præsentationsmodel, der er forbundet med problemet. Der er ifølge Bacchi to sider af den sag; den ene omhandler refleksioner omkring hvilke faktorer der påvirker udvikling og beslutningsprocesserne, og den anden, forståelsen af, hvordan problemet er et produkt og af en historisk kontekst, der påvirker den retning, problematikken bevæger sig i.

Denne del af analyserammen tager således fat på at identificere hvordan udviklingen af Fremtidens Fritidstilbud er et produkt af foregående beslutningsprocesser og aktører med differentieret indflydelsesforhold. Præmisser, der alt sammen har haft en indvirkning på den måde, som tiltaget er formet.

Fritidstilbud som fast standard?

En af de ting, der kendetegner historikken for Københavns Kommunes er, at der findes mange forskellige modeller for, hvordan kommunens fritidstilbud er organiseret. De mange forskellige organiseringsmodeller har givet grobund for mange forskelligartet tilbud, og er en udfordring, som BUF må tage højde for i Fremtidens Fritidstilbud. Det gælder både mens implementeringsprocessen står på, men også bagefter, når strukturen er på plads.

På Københavns kommunes hjemmeside fremgår det, at der findes tre typer af fritidstilbud i kommunen; Fritidshjem, KKFO og SFO (Københavns Kommune). For at beskrive hvordan de tre tilbud adskiller sig, har Fagforeningen LFS opstillet et skema der redegøre for den strukturelle forskel. De beskriver de tre typers kendetegn på følgende måde:

“Fritidshjemmet bor i egne lokaler og har egne legefaciliteter, der afspejler fritidshjemmets pædagogiske grundlag. KKFO’erne placeres inde for skolens matrikel, deler ofte lokaler og legefaciliteter med skolen. Nogle SFO’ere har egne lokaler, men de fleste steder deles lokalerne med skolen” (LFS, 2013). Hver model differentierer på udformningen af fysiske rammer, betalingsform, ledelsesmodel og bestemmelsesgrundlag - alt efter hvilken form for tilknytning der er til Folkeskolen - og det bidrager yderligere til kompleksiteten, at institutionerne enten kan være selvejende eller kommunale, samt del af en klynge eller udenfor et netværk (Gitte Lohse, conferenceoplæg).

De mange organiseringsstyper kommer oveni den skæve fordeling af, at nogle institutioner vil opleve større forandringer end andre i den kommende periode. Alt efter hvordan Fremtidens Fritidstilbud kommer til at berøre dem. I et referat fra BUF, bliver nødvendigheden i at gøre overgangsfasen kort, omtalt på følgende måde:

“Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt, da det vil betyde, at der i flere år vil være en meget uensartet organisatorisk struktur over byen, hvor skoler og fritidstilbud ikke vil have den samme ramme for deres samarbejde omkring børnenes hverdag”

(BUU, 2015)

De mange typer af tilbud gør, at der er stor forskel på de tilbud der udbydes på tværs af kommunen, og gør det svært at give et samlet billede eller sammenligningsgrundlag. En problemstilling der både gælder for BUF og forældre der skal vælge mellem de tilbud, de ønsker for deres børn. BUF fremfører at problemstillingen først og fremmest har taget form i tråd med implementeringen af Folkeskolereformen, dernæst bliver andre problemstillinger italesat som værende et problem i forhold til fritidstilbudets struktur

“Den nuværende meget komplekse struktur med mange små enheder med hver sin leder, og forskellige skoletilknytninger vil ikke kunne være bæredygtige og danne rammen om et sammenhængende tilbud (...)”

(ibid)

De mange forskellige former for strukturer som eksisterer på nuværende tidspunkt passer ikke ind i tankegangen omkring mål- og resultatstyring, en styringsform som forvaltningen er underlagt og som de er nødsaget til at forholde sig til. I Borgerrådgiverens beretning for 2013 indgår følgende anbefaling til BUF; *“opstilling af flere og helhedsorienterede mål for forbedringer af sagsbehandling/borgerbetjening og at iværksætte tiltag for at nå målene”* (Københavns Kommune, 2013). En anbefaling som blev behandlet på et møde i Borgerrepræsentationen i juni 2014. Borgerrådgiverens rolle er at *“bistår Borgerrepræsentationen med dennes tilsyns- og kontrolfunktioner i forhold til udvalg, borgmestre og forvaltninger (...)”*. (Vedtægt for borgerrådgiveren §2), det er derfor en anbefaling som prioriteres og som Forvaltningen må tage hånd om.

Under dette punkt undersøges det, hvordan problemstillingerne har taget form og hvordan flere forhold spiller ind. Som beskrevet tidligere, så hænger alle Bacchis seks punkter på sin vis sammen. Det tydeliggøres særligt her, hvor det bliver tydeligt, hvordan de mange politiske dagsordener og forskellige aktører præger BUF når et tiltag skal formuleres. Med dette i mente kan man på den ene side forklarer, hvordan Fremtidens Fritidstilbud har taget form ud fra det økonomiske rationale og udgiftsmodellen, som viser, hvordan tomme bygninger koster kommunen ressourcer og på den anden side kan man forstå Fremtidens Fritidstilbud ud fra en måde, hvorpå det handler om at standardisere fritidstilbudet så, at de er nemmere målbare, hvilket i sidste ende også knytter sig til et økonomisk rationale. At skabe større ensartethed i enhederne vil betyde, at de vil være nemmere at sammenligne og måle ud fra et kvalitetssikringperspektiv. Dahler-Larsens beskrivelse af standardperspektivet giver i denne sammenhæng mening. Han beskriver det som at *“Standardperspektivet henter ikke mindst sin forforståelse i det industrielle kvalitetssikringsparadigme (...) Standardperspektivets problemforståelse består alment i, at man betragter en afvigelse fra standarden som tegn på, at noget er galt”* (Dahler-Larsen, 2008, s. 110). Et perspektiv som har rødder i Tayloristiske tankegange, hvor effektivitet spiller en væsentlig rolle lige så vel som i NPM perspektivet, som ligeledes argumenterer for effektivitet i form af færre brug af ressourcer.

Best practice som incitament for de store enheder

BUFs planer om at sammenlægge mindre enheder til større, for at opnå økonomiske fordele, er en fremgangsmåde der trækker tråde til en allerede eksisterende tendens indenfor den offentlige sektor. Foss Hansen forklarer hvordan ”stort er godt” og hvordan Strukturreformen kan betegnes som fusionernes flagskib og hvordan fusioner har præget andre områder herunder politi- og domstolsområdet, sundhedsområdet og uddannelse- og forskningsområdet (Hansen H. F., 2008, s. 12). I NPM perspektivet er best practise (gode erfaringer) blevet normen for, hvornår noget er godt. Best practice kan knyttes til benchmarking tankegangen, hvor

benchmarking anvendes som et strategisk værktøj, som styrker en virksomheds konkurrencefordele.

I det tredje Nyhedsbrev til forældrene, informere BUF om deres forhåndskendskab med at drive store institutioner på følgende måde:

“I Københavns Kommune har vi allerede gode erfaringer med både små og store institutioner, og de erfaringer vil altid indgå, når vi etablerer større institutioner. Det er princippet om nærhed, omsorg, trivsel og tryghed som er udgangspunktet, når vi bygger om eller bygger nye større institutioner”.

(BUF, 2015)

I Nyhedsbrevet fortæller forvaltningen om den erfaring de allerede har på området med store institutioner, og hvordan den egnede praksis, kan overføres og anvendes på kommunens andre fritidshjem. Det fremgår ikke tydeligt, om eller hvordan kommunen arbejder strategisk med benchmarking. De nævner parametre som nærhed, omsorg, tryghed og trivsel som principper de ser på, når de bygger større og mere bæredygtige enheder. Som det fremstår her, beskrives det som uproblematisk at oprette store fritidstilbud, da de er bekendt med de procedurer, metoder og arbejdsgange, der skal til for at sikre tilbuddene lever op til de gode erfaringer. En pointe de også fremhæver igen, længere nede i Nyhedsbrevet: *“Vi har også mange erfaringer med, hvordan medarbejderne i deres pædagogiske planlægning af hverdagen skaber nærhed og tryghed for børnene i større institutioner”* (ibid).

På den ene side kan ovenstående citater fremstå som best practise og som værende normen for, hvornår noget er ‘godt’. Det bliver i denne forbindelse et spørgsmål om, at store institutioner er en organiseringsmåde, der sammenlignet med andre størrelser på fritidstilbud, klarer sig lige så godt. Eller ligefrem bedre. I et NPM perspektiv vil der her være tale om en form for benchmarking, hvor man ud fra systematiske resultatmålinger eller erfaringsudvekslinger, får øje på og får mulighed for at prioritere effektivitet og kvalitet (Finansministeriet, 2000). De systematiske målinger kan specificeres i faste principper, som indgår i vurderinger når succeser skal måles. Målinger kan som eksempel knyttes til trivselsundersøgelser eller til hvordan man arbejder med pædagogiske planer i den enkelte institution. Pædagogiske planer, som ofte bygges på principper fastsat af forvaltningen.

På den anden side kunne de gode erfaringer anvendes strategisk og mere offensivt i forbindelse med legitimeringen af sammenlægningerne. Det der kan undre i denne sammenhæng er, at større institutioner som erfaringsudveksling ikke uddybes yderligere end det førnævnte erfaringsgrundlag, i noget af det informationsmateriale der på hjemmesiden er gjort tilgængeligt for interesserede borgere (BUF, 2014). Når BUF oplever så stor modstand fra kommunens borgere, ville det ellers være oplagt, at gode erfaringer kunne eksemplificeres i en form for ‘den gode historie’, om et af de større fritidshjems positive erfaringer der får hverdagen til at fungere med mange børn. Eksempler som dette eksisterer ikke i debatten, men efterlader den side af BUF’s hjemmel for at gennemføre Fremtidens Fritidstilbud helt tavs. Det

sker på trods af, at institutioner som dette eksisterer i praksis, uden officielle negative anmærkninger af dem der benytter sig af tilbuddene til dagligt. Denne uoverensstemmelse mellem debattens temaer og erfaringer fra praksis, bliver til endnu et eksempel på det forplumrede billede der omkranser Fremtidens Fritidstilbud.

Som det ser ud på nuværende tidspunkt i processen tyder det på at det økonomiske rationale vinder i denne sammenhæng. BUF medarbejderen udtaler: *“Hvis vi havde haft lidt bedre tid i opstartsfasen så ville det måske have været smartere at være tydeligere på de øh på det faglige (L:ja) øhm det tror jeg måske ville ha givet en nemmere proces”* (Medarbejder I. B., 2015).

Som Bo antyder i citatet, så mærker BUF, hvordan opmærksomheden i omverden tegner et billede af, hvordan Fremtidens Fritidstilbud alene bygger på besparelser. Bo anerkender at BUF ikke har været gode nok, til at lade andre aspekter fylde mere i deres kommunikation. Når omverden tolker på forvaltningens “gode erfaringer”, så er det gerne i lyset af økonomiske fordele for kommunen. En større undersøgelse fra DPU lavet i samarbejde med BUPL peger på problematikken *“(…) der der har været for at reducere omkostninger er bygningen af større institutioner (nogle steder med op til 500 børn), og sammenlægning af mindre institutioner”* (Kragh-Müller & Ringsmose, 2015). Den form for *best practice* der henvises til her, omhandler erfaringer med at sammenlægge mindre enheder, til større enheder, som en form for værktøj til at øge den økonomiske effektivitet. Fremtidens Fritidstilbud tilblivelse kan i den optik ses som et eksempel på en tendens inden for det offentlige. En form for paradigme, der forfordeler struktureringer hvor driftsenhederne er store. Det Nationale Institut for Kommuners og regioners Analyse og Forskning (KORA) omtaler denne tendens som søgen efter stordriftsfordele. Stordriftsfordele beskrives som en styringsform, hvor effektivitet og målsætningen er et økonomisk incitament for sammenlægning af enheder i den offentlige sektor (Houlberg, 2000). Fritidstilbud bliver i denne tankegang et tiltag der bliver målt som en slags teoretisk besparellesmodel, hvor fremgangsmåden kredser om faktorer som udgifter til administration og lignende. På den måde kan store institutioners stordriftsfordele opstilles som et regnestykke, på samme måde som dette eksempel på KORAS rapport om fordelene i kommuners sammenlægninger: *“Når der er taget højde for forskelle i udgiftsbehov, velstand og politiske prioriteringer, er kommunerne med 30.000-50.000 indbyggere de billigste i drift, ikke mindst med hensyn til administration”* (ibid).

Altså en benchmarking tilgang som knytter sig til markedsmekanismer om konkurrencefordele.

Fremgangsmåden møder modstand i debatten om Fremtidens Fritidstilbud hvor blandt andre Stig Broström sætter spørgsmålstejn ved de store institutioner. Han er professor i pædagogik på Aarhus Universitet, og han anerkender de økonomiske fordele ved stordrift, men advarer mod, at det bliver en børnefabrik.

(Allerslev, Debat, 2015)

4. What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences? Can the 'problem' be thought about differently?

Bacchis fjerde analysepunkt tager i et kritisk perspektiv fat på at undersøge, hvilke begrænsninger der er knyttet til den måde problemet præsenteres. Det særlige i dette

perspektiv er at undersøge hvad der *ikke* problematiseres, og dermed bliver negligeret, tavst og ubehandlet i processen.

Under dette punkt tager vi fat på de konkurrerende problemstillinger, der er i den samlede fremstilling af Fremtidens Fritidstilbud, ikke bliver præsenteret og på den måde identificeres som områder der mangler at blive belyst.

Ny økonomisk fordelingsmodel

Et af de punkter som er genstand for en gennemgående problematisering, er den økonomiske udfordring, der kommer i kølvandet på de længere skoledage. Flere af de økonomiske aspekter i den præsentationsmodel som vi inddrager under punkt 1 er ikke problematiseret yderligere, idet problemstillingen centrerer omkring Folkeskolereformen. Derfor vil vi under dette punkt vende tilbage til det økonomiske aspekt og undersøge det nærmere. Det er i denne sammenhæng interessant at inddrage økonomiske bevillingsfordelinger, der ligeledes har indflydelse på Fremtidens Fritidstilbud. Den økonomiske tildelingsmodel som sætter retningslinjer for hvordan den enkelte institution tildeles økonomi fra forvaltningen er et eksempel, som nævnes tidligt i processen, men som senere forsvinder i debatten.

“Det blev besluttet med vedtagelsen af Budget 2015 (...) at der skal udarbejdes nye bevillingstildelingsmodeller på fritidsområdet, og at der herigennem opnås effektiviseringer ved at “tildele konkret økonomi i forhold til den faktiske åbningstid, ledelsestid, nye arbejdsforhold som følge af ændrede arbejdstidsaftale, antal personale og gruppestørrelse mv.””

(BUU, 2015)

Ovenstående uddrag fra referat i Børne og Ungeudvalget viser, hvordan man i BUF har et ønske om at ændre tildelingsmodellen for, hvordan den enkelte institution får tildelt økonomi efter eksempelvis åbningstid og ledelsestid. Den nuværende tildelingsmodel baserer sig på andre præmisser som i højere grad omhandler det børnetal som er indskrevet i fritidsordningen;

Hovedparten af den børnetalsafhængige bevilling består af de midler, der tildeles via pladspriserne. Bevillingen til klynger og institutioner er meldt ud på baggrund af indskrivningen i klyngeenhederne/ institutionerne i perioden 1. oktober 2013 til 30. september 2014.

Det er således alle de fleksible bevillinger, der er listet nedenfor, som udgør selvforvaltningsbevillingen for klyngeenhederne/institutioner

(Allerslev, Debat, 2015)

Fritidshjemmenes økonomi er med andre ord uændret, i det den nuværende økonomiske tildelingsmodel bevilger efter børnetal. Derfor kan det vurderes at medmindre børnene bliver meldt ud af fritidsordningerne, så vil den enkelte institution have en uændret økonomi uanfægtet åbningstid og kortere dage.

De nye betingelser som den fremtidige tildelingsmodel fordeler økonomi ud fra, kan lige så vel som Folkeskolereformen, være en stor del af den problemstilling som Fremtidens Fritidstilbud bygger på. Det interessante er at den nye tildelingsmodel endnu ikke er vedtaget. Hvis den enkelte institution fremadrettet får tildelt økonomi ud fra åbningstid, betyder det færre økonomiske ressourcer til de institutioner og fritidshjem, hvor åbningstid forkortes på grund af Folkeskolereformen. Beholder man tildelingsmodellen i sin nuværende form, vil økonomien i de enkelte institutioner i princippet være uændret. På denne måde kan man stille spørgsmål til, hvordan problemstillingen helt grundlæggende udspringer. Er det af et ønske om at effektivisere, idet effektivisering, som det fremgår af det første citat, er årsag til den nye tildelingsmodel. Og bliver folkeskolereformen herved blot en retfærdiggørelse af at skære i fritidshjemmenes åbningstid, hvilket, med den nye tildelingsmodel, gør det muligt at skære i økonomien. På denne måde kan man se problemstillingen i et andet lys ved, at effektivisering i form af den nye tildelingsmodel forbliver en tavs del af den konstruerede problemstilling, som Fremtidens Fritidstilbud hviler på.

Indholdet i Fremtidens Fritidstilbud

Som led i en præcisering af undersøgelsens genstandsfelt, havde vi oprindeligt afgrænset os til den del af tiltagets proces, der udarbejder den strukturelle opbygning i Fremtidens Fritidstilbud. Fokus er derfor ikke på den næste fase af processen, der omhandler stillingtagen til resten af indholdet tiltaget. Det har ikke været behandlet i den praktiske proces, men har stadig indflydelse på det samlede indtryk og praksis omkring Fremtidens Fritidstilbud. Særligt indholdsdelen af tidsplanen har fyldt i debatten.

Ifølge den samlede tidsplan for processen, er de indholdsmæssige dele af Fremtidens Fritidstilbud et punkt der først tages op efter forhandlinger, fastsættelse og organiseringen af den nye struktur for samtlige af kommunens fritidstilbud. Tidsplanen for den næste del af processen er følgende:

--

Tidsplan for processen

December 2015-februar 2016

Høring om implementeringsplaner

- Dialogmøde med politikere, forældrebestyrelser og faglige organisationer
- Indtekrivning i fritidshjem til skoleåret 2015-2016 i den nuværende struktur

Marts 2015

Møde i Børne- og Ungdomsudvalget:

- Implementeringsplaner for den fysiske struktur
- Principper for faglig kvalitet og budgetmodel
- Forslag til organisering sendes i høring

- Forhandlinger med faglige organisationer om organisering og stillingsstruktur

Maj 2015

Møde i Børne- og Ungdomsudvalget:

- Endelig beslutning om model for organisering

- Forhandlinger med faglige organisationer om organisering og stillingsstruktur
- Møder med områder, skoler og institutioner om, hvordan den konkrete indfasning af ny struktur om hver enkelt skole kan foregå

August 2015

- 1. august: Implementering indledes og overgangsmodellen træder i kraft
- 12. august: Udkast til budgetmodeller sendes i høring
- Samlet plan for etablering af de fysiske rammer. Planen indgår i forhandlinger om Budget 16

Oktober eller november 2015

Møde i Børne- og Ungdomsudvalget

- Endelig beslutning om budgetmodeller

- Indtekrivning i fritidsinstitutioner til skoleåret 2016-2017 i den nye struktur

1. august 2016

- Den nye struktur træder i kraft organisatorisk

De kommende år

- Anlægsplanen gennemføres. De nye fysiske rammer tages i brug i takt med, at de er etableret.
- Vi flytter ikke børnene, før de nye rammer er indrettet til fritidstilbud

Vedlagt som bilag 1

BUF har valgt at opdele processen omkring tiltaget, så hver fase tager hånd og fastsætter hver sin del af tiltaget. BUF har således også tegnet en streg i kalenderen, hvor indholdet af fritidstilbuddet først er på dagsordenen, når de fysiske ændringer er på plads. Det tyder dog på, at andre aktører ikke har taget den opdeling til sig, da de udfærdigede deres høringssvar. Bo fortæller i interviewet:

"(...) det har været rundt omkring frustrationer omkring det her med 700 høringssvar og rigtig meget af det i gåseøjne spildt krudt fordi øh der var nogen altså de forholdt sig til rigtig mange ting ud over dem der egentlig var var i høring og og ku man ha gjort det bedre"

(Medarbejder I. B., 2015)

Bo uddyber, hvordan de andre dele ikke som sådan fremstår som, hverken tavse eller uproblematisk aspekter af det samlede tiltag. Indholdsdelen bliver derimod en form for konkurrenceelement, der virker forstyrrende på forhandlingerne omkring den overordnede struktur, da den imod hensigten bliver inddraget i praksissen. Den samme problematik kommer

til udtryk igen senere i interviewet, da Bo senere bliver spurgt ind til, hvad i processen han ser som værende underbelyst. Til det svarer han:

“(...) hvis vi havde haft lidt bedre tid i opstartsfasen så ville det måske have været smartere at være tydeligere på de øh på det faglige (...) meen der er tidshorisont bare så presset og vi ved på forhånd at hvis vi skal komme i hus med strukturen og de fysiske rammer så er vi simpelthen nødt til at køre på”

(Medarbejder I. B., 2015)

BUF har på denne måde en række problemstillinger, som de ikke umiddelbart inddrager i tiltagets startfase, hvilket tydeligvis ikke er noget de ikke er opmærksomme på, eller noget de ikke ønsker at skjule. Den udmeldte tidsplan signalerer netop åbenhed omkring processen. Problematikken vurderes i denne forbindelse lidt omvendt, idet problemstillinger, som endnu ikke er på dagsordenen, bliver inddraget i høringssvar og kommer til at bidrage til at synliggøre andre tiltag og perspektiver, end BUF i første omgang havde lagt op til. Dette er endnu et eksempel på hvor komplekst tiltaget er, da problemstillingen kan opfattes meget forskelligt alt efter indgangsvinklen til problematikkerne. BUF har dog ud fra deres antagelser valgt at prioritere rækkefølgen af, hvornår man tager fat på de enkelte problemstillinger, konflikter med for eksempel forældres eller medarbejderenes prioriteringer. Hvert syn har et særligt øje for en del af processen, hvormed andre dele vil være mere utydelige for den enkelte aktør og fylde mindre. Hermed siger vi ikke, at der er tale om ubelyste områder, men blot at de forskellige aktører opfatter og prioriterer områderne forskelligt. Hvilket er med til, at man i forskellige positioner hele tiden kan opleve problemstillingen tage en anden form. På denne måde forstår vi det reflektive aspekt i dette punkt 4, som en øvelse i at reflektere over den valgte prioritering af opgaverne og de grundlæggende antagelser, som der måtte ligge bag prioriteringen. En interessant refleksion, som hænger sammen med forhenværende problemstilling omkring tildelingsmodellen kunne være, hvilken forskel det ville have gjort for tiltaget, hvis man havde valgt at sende den nye budgetmodel i høring før, at tiltaget var blevet præsenteret.

5. What effects are produced by this representation of the 'problem'?

I punkt fem er det Bacchi's hensigt med analysen, at den skal rammesætte, hvilke sociale grupperinger der bliver berørt af den fremførte problemstilling og hvilke effekter der medfølger. Vi vil under dette punkt i analysen flytte os en smule fra Bacchi's oprindelige hensigt ved at inddrage Leavitt's systemmodel og undersøge, hvilke effekter som bliver berørt i en organisatorisk kontekst. Vi vil kritisk og reflekterende anvende modellen, til at danne et billede af, hvordan problemstillingen vil påvirke organisationens delsystemer. BUF portrætterer en nødvendighed af at gennemføre en forandring af det nuværende fritidstilbud og det er denne nødvendighed vi under dette punkt vil undersøge.

Den brændende platform - en udefrakommende påvirkning

Et gennemgående tema i informationerne omkring Fremtidens Fritidstilbud, er den måde, hvormed BUF etablerer nødvendigheden i de forestående forandringer. Tiltaget præsenteres ikke som et valgfrit fornyelsestiltag, men derimod som offensiv filosofi, der proaktivt tager hånd om den forestående problematik, på de ændrede rammebetingelser for fritidstilbuddene.

Rammebetingelser som er en effekt af et udefrakommende element. Det presserende udtryk kommer til orde i alle dokumenter vedrørende Fremtidens Fritidstilbud og bliver i Nyhedsbrev 4 forklaret på følgende måde:

“Med folkeskolereformen og den længere skoledag er det nødvendigt med en enklere organisering (...). Derfor bliver vi nødt til at gennemføre en ny struktur”

(Nyhedsbrev 4)

Forandringer bliver italesat som påkrævet og uomtvistelig, og henstiller til, at der findes en løsning. I et andet mødereferat i Børne og Ungeudvalget, centreres problemstillingen omkring følgende udfordringer:

“(...) at bibeholde fuldtidsstillinger, hvor arbejdstiden alene er i fritidstilbud, samt reducere budgetter til fritidstilbud, da budgettildelingen her kobles til åbningstiden. Det giver samlet set anledning til at se nærmere på, hvorledes der skabes mest mulig sammenhæng for det enkelte barn/ung i lyset af denne forandring”

(Mødereferat 0200528)

Citaterne fremfører folkeskolereformen som årsag til de ændrede rammebetingelser, den kortere dag i fritidsordningen betyder færre penge til at drive institutionerne. Når BUF melder denne nødvendighed ud, er det interessant at undersøge, hvem BUF vurderer det vil påvirke og hvordan, hvis ikke der gøres noget.

Aktører

Hvordan italesætter BUF effekterne af problemstillingen i forhold til aktørerne og hvordan kunne det se anderledes ud?

BUF præsenterer sit incitament på følgende måde:

“En kortere åbningstid gør det svært at tilbyde medarbejderne gode sammenhængende stillinger, ligesom det kan blive sværere at fastholde og tiltrække dygtige medarbejdere”

(Nyhedsbrev 1)

Fremtidens Fritidstilbud udlægges som en løsning til at bibeholde fremtidsudsigten for at drive gode fritidstilbud. BUF varsler, med ovenstående citater, en forringelse for både medarbejdere og børn i institutionerne. For børnenes vedkommende omhandler det en forringelse i kvalitet uden at dette bliver defineret nærmere og for medarbejderne handler det om deres stillinger. I notat fra BUF fremgår det at de fremadrettet vil have

“udfordringer med at bibeholde fuldtidsstillinger alene i fritidstilbud, og – ikke

mindst – kortere tid til at tilrettelægge og gennemføre pædagogiske tilbud efter skoletid.”

(Notat BUF 27. august 2014)

Tiltaget bliver italesat som en nødvendighed i forhold til at skulle bevare en vis kvalitet og i forhold til at skulle kunne tilbyde stillinger, som er interessante ved fastholdelse og tiltrækning af medarbejdere.

Teknologi

Under dette punkt vælger vi at sidestille teknologi med de redskaber, som er med til at løse kerneopgave i fritidsordninger. Derfor vil vi her se på, hvordan disse påvirkes, hvis ikke der tages hånd om den aktuelle problemstilling.

“Kortere åbningstid i vores fritidstilbud betyder, at der er mindre tid og færre penge til institutionerne – og dermed færre pædagoger og aktiviteter for børnene”

(Nyhedsbrev 2)

Citatet peger på, hvordan den enkelte institution vil blive påvirket i form af en reducere af ressourcer, hvis ikke man ændrer på den nuværende struktur. Ressourcer i form af pædagogisk personale samt redskaber til brug for aktiviteter til børnene. Redskaber og aktiviteter kan knyttes til kreative værksteder, som både kræver ressourcer at opbygge, men også koster ressourcer i forhold til kompetente medarbejdere som skal betjene værkstederne samt de materialer, som måtte høre til værkstedet. Aktiviteter kan også være ture, det kan være den daglige leg på legepladsen eller det kan være større og længerevarende projekter. Citatet peger ikke på specifikke aktiviteter, men blot at der vil ske en forringelse, hvis ikke der gøres noget.

Ligesom i flere andre skrivelser og udtalelser bliver den korte åbningstid sidestillet med færre ressourcer. Med reference til forrige punkt 4 under Aktører, som omhandler ubelyste problemstillinger, er disse udtalelser interessante idet ressourcerne eller økonomien i et stort omfang omhandler den økonomiske tildelingsmodel. En tildelingsmodel som i sin nuværende form ikke bliver påvirket af skolereformen, men først får konsekvenser for fritidstilbuddet den dag ændringerne af den bliver vedtaget og træder i kraft.

“(…) så kommer der også sandsynligvis en høring omkring øh budget det er et punkt vi slet ikke har berørt endnu der skal også laves ny økonomitildelingsmodel (utydeligt) når vi først ved hvordan strukturen er så skal det understøttes af nye (L: og det træder i kraft her lige om lidt) jaer jo altså økonomimodellen kommer ikke til at virke fra før første januar ik. men altså økonomimodellen skal i høring (...)”

(Interview BUF)

Citatet fortæller, at den nye økonomitildelingsmodel endnu ikke er trådt i kraft og slet ikke har været i høring endnu, hvorfor det er interessant, at den i så mange tilfælde alligevel bliver anvendt som argument for problemstillingen.

Organisation og struktur

BUF udtrykker i flere skrivelser, hvordan det er et problem, at strukturen i kommunens fritidstilbud er så forskellig.

“En række af institutionerne er integrerede fx børnehave/fritidshjem, eller fritidshjem/klub. Visse skoler har således en KKFO tilknyttet, andre fx to fritidshjem, og andre helt op til syv fritidshjem tilknyttet skolen. Der er desuden stor variation i, hvor lang afstanden er fra skolen til den enkelte fritidsinstitution”

(BUF notat 27. august 2014)

Citatet er taget fra et internt notat, som opstiller problemstillinger omkring de mangeartede organiseringer. Flere steder giver BUF udtryk for at det er et problem at Kommunen har så mange varierede fritidstilbud i form af måden, som de er organiseret på. Vi har tidligere i analysen påpeget, hvordan problemstillingen også kan hænge sammen med Borgerrådgiverens anbefaling som er nævnt i punkt tre og som omhandler “flere helhedsorienterede mål”, et udsagn som vi tidligere knyttede til et kvalitetssikringsperspektiv og som tager afsæt i den industrielle tilgang.

Problemstillingen omkring de varierede tilbud har ikke, som vi forstår det, en direkte tilknytning til folkeskolereformen. Vi tolker derfor problematiseringen som en måde, hvorpå BUF kan koble flere problemstillinger sammen i forbindelse med Fremtidens Fritidstilbud. Det kan være en måde at koordinere de forskellige problemstillinger, så at det får en form for sammenhæng i løsningen eller en bevidst og strategisk tilgang til at legitimere tiltaget i form af at knytte flere problemstillinger til folkeskolereformen.

Opgaver

Hvordan vil det pædagogiske arbejde blive påvirket af den fremstillede problemstilling?

“Årsagen er, at kortere åbningstid betyder mindre tid og færre penge til institutionerne. Det giver nogle af de nuværende fritidshjem udfordringer med fortsat at give børnene et tilbud af høj faglig kvalitet. Derfor bliver vi nødt til at gennemføre en ny struktur” (Nyhedsbrev 3) og “Folkeskolereformen har medført, at rammebetingelserne for det pædagogiske arbejde er forandret – idet såvel tiden i fritidstilbuddene er reduceret, og der er besluttet nye principper for arbejdet”

(Notat BUF 27. august 2014)

Med dette citat fortæller BUF, at hvis ikke Fremtidens Fritidstilbud bliver en realitet, så vil det blive svært for nogle institutioner fremadrettet at tilbyde høj pædagogisk kvalitet. Derudover peger de på, at der er besluttet nye principper for arbejdet. Ikke et argument der er tydeliggjort andre steder, men en pointe vi må antage, berører det faglige personales arbejdsopgaver.

På den ene side giver det god mening, at hvis noget svækkes for eksempel økonomisk, så er der gode chancer for at kvaliteten kan forringes, hvis ikke man prioriterer anderledes. Det er derfor interessant at forholde sig kritisk til den prioritering, som der foretages. Et interessant aspekt heri er, at andre aktører kunne have en anden opfattelse af, hvad høj kvalitet er og derfor kunne ønske at prioritere anderledes. BUF definerer kvalitet som

“For os er det kvalitet, når byens børn oplever, at skole og fritidstilbud ikke er to vidt forskellige tilbud, men at børnene oplever en sammenhængende hverdag, hvor aktiviteterne koordineres og hvor de voksne samarbejder om dem dagen igennem”

(Nyhedsbrev 1)

Et interessant udsagn, som vi vil undersøge nærmere i anden analysedel, hvor vi undersøger det relative begreb *kvalitet* i forskellige aktørers perspektiv.

Leavitt's systemmodel har bidraget til en måde, hvorpå vi er kommet omkring organisationen, i vores hensigt med at anskueliggøre, hvordan forskellige delsystemer påvirkes og påvirker hinanden. Udgangspunktet under dette punkt var primært at systematisere den udefrakommende påvirkning, som BUF har præsenteret i form af skolereformen. På denne måde har vi anvendt modellen til at få øje på og diskutere, hvilke systemer som BUF forventer vil blive påvirket og hvordan, hvis ikke der tages hånd om den problemstilling som de præsenterer.

Karakteristikken af de konsekvenser som synliggøres under dette punkt kan integreres i NPM tænkningen. Tiltrækning og fastholdelse af personale er et aspekt som stammer fra den private sektor, hvor der er stor konkurrence i at ansætte de rigtige kandidater. Konkurrence parameteret kan henføres til NPM. De mangeartede tilbud passer ikke ind i NPM tænkningen, hvorfor BUF ønsker at gøre op med disse og samarbejdet på tværs af skole og fritidstilbud kan også være en del af et effektiviseringsprogram, hvor man udnytter alle kompetencer bedst muligt.

6. How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?

Det sidste punkt i Bacchis analyserammen tager afsæt i punkt 3's gennemgang af den måde problemstillingen har taget form og hvem som har formet den, og fortsætter i dette perspektiv ved at lede opmærksomheden hen på, hvilke aktørers midler og måder, der opnår særlig legitimitet.

Det der har vores særlige fokus i denne afsluttende del af analysen, er forholdet mellem præsentationen af problemet, og hvilke midler aktørerne tager i brug for at gøre deres synspunkter til en del af dagsordenen for Fremtidens Fritidstilbud.

Hvad var spørgsmålet?

Ifølge Planloven skal kommunernes kommune- og lokalplaner i høring. Det er et selvstændigt formål i loven, at offentligheden skal inddrages i planlægningsarbejdet (blivhoert.kk.dk). En lille del af Fremtidens Fritidstilbud har været i høring hos borgerne.

Differencen i opfattelsen af, hvor presserende et problem fritidstilbuddene står overfor, er en forskel som Bo kommer ind på i interviewet, da han spørges ind til, hvorfor høringssvarene overvejende er negativt stemt. I respons til det, svarede han følgende:

“vi delvis er lykkedes med at sige øh den der øh brændende platform at det altså det er heller ik noget der er født i vores baghave på det er ik fordi vi absolut savnede et projekt at gå i gang med. det er fordi vi har en nødvendighed det hedder at (L: men er det det er jo ik. jeg tænker lidt nemlig lidt den den brændende platform ER den der) ja det er den da. altså det er jo lidt den (L: fritidshjemmene forsvinder jo ik altså de skal jo være der) ja præcis men det skal også finansieres og de skal også ha øh ha økonomi nok til at at øh opretholde et tilbud forældrene er glade for. og det er også igen det er også noget af det vi har snakket om at at at der hvor det måske også er en lidt forskellighed forskellig virkelighedsopfattelse det er at folk svarer ud fra det de ser ud fra grøn stue”

(Interview BUF)

Citatet fortæller, at BUF beklager den måde høringen er opfattet på blandt borgerne. Bo forklarer tiltaget ved at sige, at det jo ikke er et tiltag som de har fundet på for sjov. Han lægger vægt på, hvordan det har været en nødvendighed og beklager den måde at høringen er blevet opfattet. Et andet sted i interviewet udtaler han:

“det her med 700 høringssvar og rigtig meget af det i gåseøjne er spildt krudt fordi øh der var nogen altså de forholdt sig til rigtig mange ting ud over dem der egentlig var i høring og og ku man ha gjort det bedre og og så drømmer man jo engang imellem om at være en lille kommune hvor man øh ku ta sin skoleleder og de syv fritidshjem eller to eller en eller hvor mange man nu har og sætte sig om et bord og finde den løsning der nu passer ik”

(Interview BUF)

Bo påpeger den kompleksitet der eksisterer i tiltaget. Mange aspekter er på spil i den daglige debat, men ikke alle kommer i høring.

I et demokratiske samfund som det danske har borgere, muligheder for at blive inddraget i lokalsamfundets ændringer i form af offentlige høringer. På Københavns Kommunes hjemmeside eksisterer en høringsportal, hvor forvaltningen har mulighed for at formulere deres indstilling og så lægge den ud til offentligheden med en høringsfrist. Dette gjorde BUF i forbindelse med Fremtidens Fritidstilbud. Alligevel kan indstillingen være vanskelig at forstå, som det fremgår af førnævnte citat. Tiltaget har været synligt i flere landsdækkende medier og mange har udtalt sig om tiltaget på godt og ondt. På denne måde er der mulighed for, at mange er forudindtagede omkring holdninger til tiltaget før, at de har læst den reelle indstilling. Hvilket på forhånd kan have påvirket deres beslutningsproces og givet anledning til en holdningsændring til indstillingen. På den anden side havde BUF i deres høringsbrev henvist til supplerende materiale, som indbefatter et helt afsnit, vedrørende tiltaget, fra et referat fra et møde i BUU, hvor også emner som ikke var i høring fremgik. På denne måde kan det som borger være vanskeligt kun at forholde sig til for eksempel 'den fremtidige fysiske struktur', når dokumentet også indeholder en plan for den videre proces for arbejdet med Fremtidens Fritidstilbud, inklusiv en plan for implementeringen. På denne måde kan det opfattes som om, at planerne allerede er vedtaget og det kan være årsag til, at mange borgere reagerede så voldsomt.

De sociale medierne som platform

På Facebook har opponenter til BUFs tiltag oprettet gruppen Bevar de små fritidshjem i København. Deres budskab er "*Kun et fritidstilbud pr. skole i København. Det betyder lukning af de små fritidshjem. Deltag i kampen for at bevare 100 små fritidshjem*". Facebookgruppen har over 7000 følgere og på siden deles erfaringer, frustrationer, oplæg, links til oplæg og artikler med mere. Herinde koordineres også demonstrationer og andre happenings, som skal gøre opmærksom på den utilfredshed der eksisterer omkring tiltaget. Gruppens forskellige følgere består af mange forskellige aktører, men det antages at de alle har interesse for fritidsordningerne. Aktørerne kan være forældre, pædagoger, embedsmænd og alle aktørerne kan have hver deres interesse i fritidsordningen. Gruppen giver dog mulighed for at alle kan ytre sig og give deres mening til kende derinde. Det er dog en gruppe oprettet af modstandere til tiltaget, hvorfor det er ytringer som opponerer på tiltaget som er de mest synlige på gruppens væg.

Nyhedsmedier

Nogle taler om, at medierne fungerer som en 4. statsmagt, der på den ene side skal sørge for at "holde politikerne i ørerne" og informere borgerne om hvilke beslutninger, der træffes i det politiske system (Rune Gregersen, Dansk politik og medierne). Og på den anden side skal de informere politikerne om, hvilke ønsker, trends og krav befolkningen har til det politiske system. BUFs tiltag har været omdiskuteret i flere af de større medier. Politiken har som eksempel bragt flere artikler, hvor forskellige positioner har udtalt sig om tiltaget, det har været forældre, børne- og unge borgmesteren og forskere på området. Overskrifterne har primært omhandlet store vs små institutioner og fordele og (mest) ulemper ved disse. Tager man artiklerne fra Politiken, så tyder det på at avisen har forsøgt at nuancere billedet ved at tage forskellige positioners udtalelser. Alligevel tegner der sig et billede af at visse holdninger fylder mere end

andre. Opponenten til de store institutioner har umiddelbart fået mest taletid og det er disse frustrationer der fylder mest.

Analysedel 2

I denne anden halvdel af analysen, fortsætter vi undersøgelsen af kvalitet i fritidstilbud, ved at gå niveauet længere ned - mikroniveau. Analysen tager fat på at indfange et billede af kvalitetsopfattelsen på aktørniveau, eller mere præcist, undersøger hvordan det samlede billede ser ud, når de forudbestemte temaer, som vi har defineret i vores forundersøgelse for det gode fritidstilbud, knyttes til hverdagspraksis. Analysen er inddelt i to; i optakten undersøges hvordan aktørerne forstår og oplever de objektive strukturer for at forstå, hvordan de opfatter det sociale rums positionering af dem. Analysen nedenfor tager derfor udgangspunkt i de strukturelle netværk for aktørernes praksis som er afdækket i analysedel 1. Derefter tager denne analyse fat på at undersøge, hvordan aktørerne vurderer det gode fritidstilbud, ved at konkretisere og forankre opfattelsen af kvalitet - i form af temaer. Der lægges i den analytiske gennemgang særlig vægt på at skabe en forståelse for hvor og hvordan aktørernes handlingsprincipper og -logikker tager sig ud i et samlet billede.

Analytiske begreber

For at operationalisere Bourdieus praksisteoretiske apparat, har vi valgt at redegøre kort for, hvordan vi i undersøgelsen forstår begreberne, der er defineret i afsnittet.

Felt henviser i analysen til de selvstændige logikker, værdier, regelsæt og objektive strukturer, som aktørerne kæmper om retten til at definere. Dem der definerer feltet, er den dominerende klasse. Aktører kan enten have en *ortodoks* position, og dermed kæmpe for at bibeholde sin favorable position, eller være *heterodoks*, og søge at reetablere spillets regler

Habitus er gør sig gældende for aktørerne, som tydeliggørelsen af en indlejrede viden om praktisk sans. Habitus således bindeled mellem erfaringsbaseret mentale strukturer og mulige handlinger og er determinerende, da den reproducerer sig selv.

Illusio kommer til syne i undersøgelsen, hvis aktørernes engagement i feltets interesser, gør dem forblændet omkring nødvendigheden for at deltage i spillet. Sagt på en anden måde; illusio er til stede, hvis deres engagement i processen er så stort, at de ikke kan se bort fra deres egne interesser.

Doxa er den form for tavse viden, som aktørerne er enige om, og fungerer som en form for underliggende struktur i form af et paradigme, og defineres af den dominerende klasse. Det kommer til syne i opgaven hvis aktører i form af før-refleksiv adfærd, agerer smagsdommere

Kapital er et spørgsmål om hvor mange ressourcer aktørerne har, og hvilken form for kapital der anses som særlig værdifuld. I undersøgelsen kommer det til udtryk gennem deres evne til at deltage i feltet – deres praktiske sans. Der findes fire former for kapital:

- Symbolsk kapital er den form for ressource, der anses som særlig værdifuld i feltet og derfor efterstræbes.
- Økonomisk kapital er aktiver af en materiel karakter

- Kulturel kapital er en særlig for præference system, der vægter typiske elitær dyder
- Social kapital er den ressource der er, at anvende relationer til at fremme egen deltagelse.

Det Sociale rum er en grafisk illustration af feltet, i form af et koordinatsystem. I den oprindelige form, udgør den horisontale akse mængden af kapital, og den vandrette akse angiver konfliktens to modpoler, hvor aktørerne enten er orienteret mod kultur eller materialisme. Hvor aktørerne placeres i det sociale rum, er et spørgsmål om deres habitus og mængde af ressourcer.

Respondenternes relation til feltet

Analysen indledes med en kort gennemgang af workshoppens deltagere. Det er for at give en præsentation af de forskellige aktørers relation til Fremtidens Fritidstilbud og placering i forandringsprocessen. Det er således denne position og erfaringer i feltet, der tilsammen giver et udgangspunkt for at forstå hvordan og hvorfor aktørerne gebærder sig i processen.

BUF's medarbejder Rikke, er projektleder, og været ansat i Københavns Kommunen i 8 år. Hun er uddannet cand. scient på Aarhus Universitet i statskundskab og har erfaringer fra tidligere jobs inden for det offentlige. Hun har været en del af teamet omkring Fremtidens Fritidstilbud det sidste års tid, men og har derfor ikke været med til at starte tiltaget op. (Medarbejder I. R., 2015)

Forældrene Anne, Berit og Cille har alle et eller flere børn i et københavnsk fritidstilbud. **Anne** er 33 år, arbejder til dagligt på et skrivesite for teenagere, og er mor til to børn på 6 og 9 år. Den mindste går i privatskole, men den ældste går i kommuneskole og er tilknyttet et lukningstruet fritidshjem, med 40 børn.

Berit er 42 år, studerende på en videregående uddannelse og også mor til to børn på 6 og 9 år. Begge børn går i den lokale skole og deres fritidshjem blev for et år tilbage sammenlagt med et andet, så der nu er 200 børn fordelt på to matrikler.

Cille er 37 år, hun er ansat i et vikariat som sagskoordinator og er mor til tre børn. De to ældste går i den lokale skole og i et lukningstruet fritidshjem, hvor 40 fritidshjemsbørn deler matrikel i form af en integreret institution med både vuggestue- og børnehavebørn. (forældre, 2015)

Kastanjetræet er en KKFO og de stiller op med to medarbejdere. **Frida** er uddannet pædagog, har tidligere arbejdet i en mindre institution. Hun har gennem det sidste års tid, været tilknyttet et team der primært tager sig af 0. classesbørn. **Dina** er pædagogmedhjælper og har gennem det sidste halve år været en del af 0. klasseteamet. Teamet består af 8 medarbejdere der tager hånd om børn fra fire klasser. De tilbringer fritidstiden på samme matrikel som otte 1.- og 2. klasser fra den tilhørende skole. Planen er, at Kastanjetræet fra næste år skal være 6 sporet, og derudover skal modtage de 30 resterende procent af børn, der i dag er tilknyttet andre fritidstilbud end skolens eget, så alle eleverne fra skolen fremadrettet går i det samme tilbud. (Kastanjetræet, 2015)

Æblehuset er et selvejert fritidstilbud, hvor **Sanne** har været leder i 21 år. Børnegruppen kommer primært fra en enkelt lokal skole, og ganske få børn kommer fra privatskoler. I det første udkast fra BUF stod Æblehuset som lukningstruet, men det er senere ændret til, at institutionen forbliver et fritidstilbud og selvejende. Der er på nuværende tidspunkt 120 børn i fritidshjems-delen og 110 på klub-delen fordelt på to matrikler, hvoraf klub-delen nedlægges og omdannes til fritidstilbud. (æblehuset, 2015).

Den ovenstående præsentation af aktørerne giver et klart indtryk af, at alle aktørerne har et særligt mål med at indgå aktivt i debatten om Fremtidens Fritidstilbud. Det tager sig dog meget forskelligt ud i praksis. Hvor Rikke fra BUF arbejder med at implementere Fremtidens Fritidstilbud til dagligt, arbejder to ud af tre forældre med at sikre fremtidens for deres børns fritidstilbud. Medarbejderne fra de to fritidstilbud står også i hver deres situation. Hvor Sanne fra Æblehuset har arbejdet for at bibeholde det mindre tilbud hun er leder for, arbejder Frida og Dina på at gøre klar til at flere børn snart rykker ind.

Bourdieu siger, at for at forstå aktørernes praksis, er det nødvendigt at undersøge mere end det de gør: *“Man kan altså ikke redegøre for disse praksisser, medmindre man relaterer den objektive struktur, der definerer de sociale produktionsbetingelser for den habitus’ iværksættelse”* (PB, udkast, 203). For at undersøge aktørernes praksis, må vi således både forholde os til de strukturer der er i processen omkring tiltagets tilblivelse og den habituelle afsæt, der angiver den praktiske sans de udvider.

Analysedel 1 kan hermed knyttes til en redegørelse af de strukturer, som er til stede i processen omkring tiltagets tilblivelse, hvorefter ovenstående præsentation af de fire aktørgrupper, vil være udgangspunkt for at forstå deres relation til feltets strukturer, og den praktiske sans, de møder feltet med (habitus). En forståelse vi løbende vil inddrage og bruge til at diskutere aktørernes praksis ud fra.

For at tydeliggøre hvordan strukturerne påvirker aktørernes handlingsmuligheder, vil vi først undersøge hvordan aktørerne relateres til Fremtidens Fritidstilbud som sociale rum, og derefter tydeliggøre, hvordan de aktørerne placeres og positioneres i forhold til hinanden.

Analyse af strukturerne i det sociale rum

Den kommende analysedel tager fat på at undersøge, hvordan aktørernes strategi for handling i processen, relateres til hinanden og de strukturelle betingelser, der er knyttet til en politisk proces, med en offentlig instans som afsender. Vi har valgt tre tematiske empiriske nedslagspunkter, som hver især belyser forskellige aspekter i aktørernes placering i de feltets sociale rum. De tre temaer er; ‘perspektiv på forandring’, ‘konflikten på mikroniveau’ og ‘fordeling af kapital’.

Det første nedslagspunkt ligger i umiddelbar forlængelse af den foregående præsentation af aktørerne og omhandler hvordan aktørerne oplever forandringerne i fritidstilbuddene.

Nyt tiltag - nye veje

I denne del af tidsplanen arbejder BUF med at fastsætte en overordnet struktur for alle fritidstilbud i kommunen, som således er omdrejningspunkt for aktørernes deltagelse i processen. Til spørgsmålet om, hvordan ændringerne påvirker dem i deres hverdag nu,

svarede aktørerne følgende:

BUF medarbejderen beskriver, hvordan en tidligere kommunikationsstrategi, får betydning for hendes arbejde med tiltaget. Rikke uddyber: (...) *og nogen gange kan man godt sådan blive lidt ærgerlig over de fortællinger der kommer ud som jo ik er helt altså det der med MONSTER børnefabrikker ik jamen det er jo ik det vi GØR. altsååå vi bevarer jo en del af de eksisterende vi lægger bare en fælles ledelse omkring dem ik* (int. buf)

En **forælder** fortæller at hendes børns fritidshjem har været lukningstruet, men at måske er kommet en løsning på det. Cille siger: *“men nu er vi vist ved at blive reddet men vi ved ikke hvad det endeligt bliver. det er jo noget med at der skal være en leder for de her fire fritidshjem der skal slås sammen. så den her leder som vi ikke ved hvem bliver endnu kan jo sætte de her fritidshjem sammen som de nu har lyst til”* (int. for)

Det der fylder meget hos fritidshjemmet **Kastanjetræet**, er de nye børn der starter til august og udsigten til de planer om endnu flere børn fremover. Pædagogen Frida beskriver:

“så lige nu er vi på max børn 330 og det er jo planen med den her skolereform at det skal blive større også fordi der er pladsmangel på (navn på et fritidstilbud) så det er jo også nogle tanker om at ska bygge en skole mere men det tar jo et års tid jo ik så vi ska vi ska altså inden 2016 der sku vi tror jeg være oppe omkring 550 børn som deres planer ser ud lige nu” (int. Kast)

Æblehusets leder har inden workshoppen finder sted fået BUFs ord på, at institutionen kan fortsætte som Fritidshjem og bibeholde den selvejende status. Grunden til at de kan det, begrundet Sanne på følgende måde:

“hvorfor har vi opnået det i ville jeg tror at det er fordi vi har været så konstruktive. vi kan godt se at det her en til en ledelse sammen med skolen det fungerer fint så det byder vi ind på og går i dialog. for jeg kan godt se at der er nogen steder hvor fritidshjem ikke kører godt” (int. æbl)

En gennemgang af aktørernes udtalelser viser at de hver især arbejder videre på det, som var det oprindelige udgangspunkt for at træde ind i processen qua det billede der tegner sig i introduktionen af aktørerne.

Rikke fortæller at den kommunikative vinkling som BUF lagde ud med i den indledende fase af processen, stadig giver problemer for hendes arbejde i dag. Hun understreger at netop dette er medvirkende til at de andre aktører misforstår hvad intentionen med Fremtidens Fritidstilbud oprindeligt er udlagt som.

I Cilles tilfælde har hun i den seneste tid arbejdet mod de forandringer der var stillet i udsigt, da hun er imod planerne om at samle flere institutioner under et tag. En kamp som den anden forældre Berit forholder sig kritisk overfor, da hendes børn har oplevet sammenlægning som en positiv forandring. Hun kommenterede derfor: *“Ingen af mine børn har på noget tidspunkt ytret at det har været irriterende generende eller noget som helst de er blevet lagt sammen på nær at FEDT nu er der nye lokaler og nye værksteder og nye et eller andet ikke”* (int. for)

Frida fortæller, at det der fylder i øjeblikket for medarbejderne i Kastanjetræet, er

implikationerne af de mange nye børn institutionen skal rumme fremover.

At tidligere handlinger trækker tråde til aktørernes situation, er Sannes kommentar omkring '*vi opnåede det vi ville*' et godt eksempel på. Udtalelsen understreger at den situation lederen er i nu, er et produkt af en række tidligere handlinger.

I gennemgangen af aktørernes placering i processen omkring Fremtidens Fritidstilbud, tegner der sig et tydeligt mønster af, at de forholder sig til de aspekter af forandringen, som fylder i deres hverdag. Det gør det, da det de har fokus på, hænger sammen med erfaringer de gør i den daglige praksis eller mere præcist, deres fokus er på ændringer Fremtidens Fritidstilbud betyder for deres hverdag.

Feltets deltagere: Et spørgsmål der kommer på banen i denne forbindelse er, om alle aktører også kan ses som værende en del af feltet, bare fordi de (omend ufrivilligt) er blevet berørt af forandringerne? Det er et spørgsmål der er kommet i stand, da Bourdieu i sin definition af felt lægger vægt på at deltageren kommer af engagementet i kampen om retten til at definere fritidstilbud. Hvis denne tankegang overføres til aktørerne, kommer det an på hvordan engagement defineres, hvis det er et spørgsmål om praksis. Hvis engagement på den ene side handler om engagement i Fremtidens fritidstilbud, ville aktørerne placere sig på følgende måde:

I den optik, kan forælderen Berit og medarbejderne fra Kastanjetræet ikke ses som en del af feltet, fordi de ikke deltager aktivt i processen gennem eksempelvis høringssvar mm. På den måde, ville de logikker og værdier Fremtidens Fritidstilbud der ligger til grunde for deres hverdag, blive til et nyt felt.

Hvis engagement er et spørgsmål om personligt engagement for at være med til at definere fritidstilbud fremadrettet, vil aktørerne placere sig på en anden måde:

På den ene side virker alle aktørerne engageret i hvad der skal ske, og har er bevidst om, at tiltaget vil medføre ændringer i hverdagen.

Det kan dog være svært med Bourdieu at få greb om aktørerne fra BUF og de to fritidshjem, da der ikke skelnes mellem personligt og professionel engagement. Og kan der overhovedet skelnes mellem i denne kontekst? Der kan være en afgørende forskel i praksis på de to. Rikke fra BUF og lederen Sanne er et godt eksempel på det. Rikke arbejder til dagligt med Fremtidens Fritidstilbud, og den der bruger mest tid i feltet. Men der det også det samme som at sige, at hun er mest engageret? Sanne har gennem hele workshoppen fortalt om alt det arbejde hun har lagt i at beholde hendes institution i den struktur som det altid har været, og vi tolker, at den tid hun har tilbragt på det, ligger ud over hendes arbejdstid. Er hun mere engageret af den grund?

Summa summarum kan engagement ikke opdeles på hverken den ene eller måde og det kan derfor være svært at få et entydigt billede af, om aktørerne *alle* er en del af feltet. I sidste ende er vi kommet frem til, at vi anser alle aktørerne som værende en del af feltet - af den simple grund, at de vælger at bruge tid og energi på at deltage i en workshop omkring Fremtidens Fritidstilbud.

På trods af, at Fremtidens Fritidstilbud, er på det samme stadie i tiltagets udviklingsproces, er der milevidt forskel på, hvor i processen aktørerne er. Det spænder fra forælderen Berit og personalet fra Kastanjetræet, der allerede oplever forandringer i deres hverdag, til

lederen Sanne, der lige netop synes at have fået en afklaring på sin situation, til Rikke, Anne og Cille, der stadig venter på at beslutninger bliver truffet. Der er to ting i den sammenhæng der er interessant i den sammenhæng.

Den ene er kommentaren fra Bo, der i analysedel 1 fortalte om, at der var for mange der i høringssvaret slet ikke forholder sig til det, som var genstand for høringen - nemlig en ny model for strukturer i fritidstilbuddene. Hvis vi ser på aktørernes placering i processen, kan vi godt forstå, hvorfor der er flere der har svært ved at afgrænse processen på samme måde som BUF. Aktørernes oplevelser af Fremtidens Fritidstilbud spænder over tiden før, nu og fremadrettet, da det i praksis spænder over en længere tidshorisont. Et eksempel på det er i citatet, da Cille fortæller, at en bevarelse af fritidshjemmet på matriklen med sikkerhed vil betyde en ny leder. Så på trods af, at ledelsesstrukturen først er en del af næste høringsrunde, er det en realitet hun i praksis må forholde sig til.

Den anden pointe i forholdet omkring forskel i hvor aktørerne er i processen, skyldes den påvirkning BUF har på aktørernes placering.

Det er i citatet tydeligt, at alle aktørerne - selv Rikke - er underlagt den måde BUF som instans har valgt at strukturere processen på. Det kan tolkes som, at BUF som instans er den ortodokse og dominerende part i feltet, mens de andre aktører er de heterodokse, der ikke deler det samme netværk af referencepunkter og kapital.

I det perspektiv er BUF tydeligvis den part i feltet, der sætter dagsordenen og bestemmer hvor, hvordan og hvornår de forskellige dele af Fremtidens Fritidstilbud tages i høring og hvornår de forskellige elementer i tiltaget rulles ud. De andre aktører er med underkastet BUF, og har kun magt til at indgå i forhandling omkring hvad Fremtidens Fritidstilbud skal indeholde.

Det billede stemmer dog ikke overens med lederen Sannes oplevelse af magtforholdet, idet hun påpeger, at hun føler sig hørt og inddraget. En holdning som Bo i den tidligere analysedel også lagde vægt på. Hvor meget indflydelse aktørerne reelt set har på processen, kan der kun gisne om, da der i denne undersøgelse ikke er belæg for at udlede viden om det. Men, faktum er, at det oprindelige oplæg til Fremtidens Fritidstilbud er ændret siden det blev præsenteret første gang og det tolker vi som en klar indikation af, at aktørerne har mere at bidrage med, end opdelingen i ortodoks og heterodoks lægger op til. En ting der har været diskuteret interne mellem forfatterne er, om inddragelsen er et spørgsmål om at BUF gerne vil fremstå legitim over for sine borgere og derfor har justeret tiltaget. En diskussion der igen synes at have relevans for det samlede billede af feltet, men ligger ud over undersøgelsens empiriske grundlag.

Konflikt i praksis

I analysedel 1 tegnede der sig et tydeligt billede af, at BUF præsenterede Fremtidens Fritidstilbud som en nødvendig reformering af området for fritidstilbud - og brugte Folkeskolereformens længere skoledage som argumentets hjemmel.

På den måde BUF formidler nødvendigheden af tiltaget, fremstår konfliktens yderpunkter som en valg mellem: fritidstilbud der lukker pga manglende rentabilitet og kompetente medarbejdere og fritidstilbud der opererer efter principper fra NPM og indfører

stordriftsfordele og faste standarder for struktur. I løbet af de fire workshops blev kernen i konflikten dog oplevet anderledes. Centralt for aktørernes var i stedet følgende:

BUFs medarbejder mente, at en anden kommunikativt strategi ville have gjort den efterfølgende proces lettere for forvaltningens arbejde. Rikke mente derfor, at kernen i konflikten var denne: *“jamen vi startede ud med meget at snakke økonomi og strukturer og da jeg kom ind på det her så satte jeg mig jo ned sammen med hende der er programchef og sagde prøv lige at høre her struktur og økonomi er altså ikke noget der har direkte meget med vores pædagogik at gøre og vi har allerede det pædagogiske grundlag og det burde vi have fortalt allerede for et år siden for så havde givet dem mere ro”* (int. buf)

Fokus på betydningen af omstrukturering af området fritidstilbud, er også et emne, der optager **forældrene**. Anne beskriver det mest gængse samtaleemne, når talen falder på Fremtidens Fritidstilbud, lyder det sådan: *“Det er især tanken om 500 børn samlet på et fælles fritidstilbud der fylder i samtalen”* (int. for).

Størrelsen på fritidstilbuddet er også et centralt element i diskussionen for

Kastanjehusets medarbejdere. Særligt de praktiske tiltag der er iværksat, for at imødekomme udfordringen. Pædagogmedhjælperen Dina fortæller: *“jeg tænker da også på, når man alle børn ik men vi snakker rigtig meget om det og vi prøver at finde nye metoder hvis vi synes der er en ting der ikke har virket så prøver vi på et personalemøde at finde ud af hvordan kan vi så gøre det øhm det der er udfordringen for os”* (int. kast).

Konflikten har for **Æblehusets** leder handlet om at forblive et fritidshjem adskilt fra skolen, og særligt en selvejendeenaf slagsen. Sanne fortæller: *“børn profitere positivt af at komme her og få det der skift. så det det har vi været optaget af og så har vi været optaget af at det blev ved med at være på selvejende basis fordi vi tror det gør en forskel i forhold til den måde man giver engagement og motivation (...) i forhold til de voksne og det smitter af på børnene”* (int. æbl)

Rikke udtrykker en stor utilfredshed med, at der i starten af processen har været et så stort fokus på de strukturelle rammer og det økonomiske incitament. Elementer hun ikke mener kan bruges til at formidle, hvad BUFs hensigt er med denne reformering af området. Hvis det pædagogiske arbejde havde været fremhævet i stedet, ville de i forvaltningen stå i en helt anden position. Anne fortæller at forældrene har diskuteret Fremtidens Fritidstilbud og at bekymringerne koncentrerer omkring hvordan et fritidstilbud vil tage sig ud, hvis 500 børn er samlet under et tag. Antallet af børn på et sted er en problematik forældrene også kæder sammen med en generel mangel på personale. Berit knytter følgende kommentar til problematikken med mange børn: *“men det er det som jeg sådan lige ud over de store så er det det der med at der ligesom bliver skåret ned dog at der er for få hænder til at yde den service man burde i forhold til”* (int. for).

Det er en beskrivelse af en problemstilling, som Dina også fortæller om. I Kastanjehusets workshop blev der lagt stor vægt på de udfordringer, som mange børn i et fritidshjem repræsenterer for personalet. En udfordring som kræver at der bliver gjort op med tidligere praksis og nye metoder afprøves.

Sanne henviser til at de har gode erfaringer med at skabe de gode rammer for fritidsbørnenes hverdag, og tilskriver en stor del af den fortjeneste til institutionens selvejende

status. En organiseringsform hvor forældrene er med til at fastsætte rammer og principper for det daglige praksis, og derfor gør dem mere engageret i deres børn hverdag.

På samme måde som undersøgelsen af forandringens betydning for aktørernes placering i feltet, præsenteres kernen i konflikten meget forskelligt. En forskel som vi allerede i den indledende del af analysedel 2 fastslår skyldes det aktørerne møder i deres hverdag. I et praksisorienteret perspektiv giver denne betragtning et godt greb om hvordan det, der for den enkelte aktør er den største udfordring i hverdagen, bliver når de møder i hverdage. Det interessante er, at der ikke er en eneste af aktørernes fremstilling der tilnærmelsesvis følger det rationale som BUF stiller op. Spørgsmålet er så, hvordan det påvirker processen omkring Fremtidens Fritidstilbud at aktørerne erfarer og fortolker problemstillingen anderledes.

Den ovenstående diskussion bringer to aspekter på banen, som vil vi vil tage op; den brændende platform som incitament til forandring og en praksisnær konfliktforståelse.

I analysedel 1 beskrev vi at BUF bruger Folkeskolereformens længere skoledage og de økonomiske udfordringer som incitament for, at gennemføre en reformering af området for fritidstilbud. Problemet opstår, når BUF præsenterer Fremtidens Fritidstilbud som en brændende platform, der nødvendiggøre ændringer, mens aktørerne i praksis ikke 'mærker varmen'. En forskel der kommer til syne i mulighederne for praksis

Vi tolker at BUF har gjort den brændende platform til et doxa i feltet og dermed anvendt incitamentet til at bygger tiltagets struktur op omkring. På den måde, skal aktørerne til enhver tid forholde deres interaktion og interageren med processen til common sense forestillinger, de ikke deler. BUF kan med sin dominerende position i feltet opstille synspunktet og gøre det til en før-refleksiv virkelighed, der påvirker andre aktørers adfærd. Det er eksempelvis BUF der vælger hvor lang tid der skal være mellem høringsrunderne og dermed hvornår de forventer at gennemføre den fulde plan i tiltaget.

Vi tolker ligeledes, at den store overensstemmelse mellem BUF's anvendelse af doxa som argumentets hjemmel er en af grundene til, at forvaltningen har oplevet en så massiv tilstrømning af negativt stemte høringsbreve, som de har i sidste høringsrunde. En forståelse, som kan forklare hvorfor Rikke som medarbejder fra BUF oplever at aktører ikke forholder sig til det BUF har lagt frem, men i stedet henholder deres syn på hvad der vil være bedst i fritidstilbud. En optik, der igen bringer spørgsmålet om illusion på banen. BUF og de andre aktører i feltet kommer til at få en position i feltet, hvor de så at sige, sidder på hver sin side af forhandlingsbordet. Det er dog i undersøgelsens praksisteoretiske optik ikke svært at forstå hvorfor aktørerne ikke deler BUF's synspunkt, da det ikke er en del af den virkelighed de oplever i hverdagen.

Det bringer så det næste spørgsmål på banen: hvad oplever aktørerne så er den største udfordring i feltet.

En gennemgang af citaterne kan ved første øjekast have svært ved at finde en rød tråd, da de hver især taler ud fra forskellige kontekster. Et bud på et fælles emne kunne dog kategoriseres som omhandlende størrelsen på fritidstilbuddet, der på den anden side slet ikke handler om antallet af børn. I virkeligheden er der ikke andre end medarbejderne fra

Kastanjehuset som har en praksisnær viden om institutioner med mange børn tilknyttet. De omtaler i stedet en stor institution som en reel mulighed i praksis, omend det kræver nytænkning i forhold til metodiske tilgange til daglig praksis. Det er især forældrene der fører an i den diskussion, hvor det netop er tanken om store institutioner der skræmmer og ikke spørgsmålet om praktiske erkendt viden. Det kunne være den samme tankegang som workshoppen forældre der har bevirket at Rikke fra BUF oplever problemer med kommunikationen.

Vi tolker, at forældrenes modvilje mod Fremtidens Fritidstilbud oplæg om større institutioner ikke skyldes viden der stammer fra praksisnære erfaringer, men derimod kan tilskrives forældrenes habituelle perceptions horisont. Det er således ikke muligt at forudsige om forældrenes frygt for større tilbud bliver et problem i praksis, da en hverdagsoplevelse kan være en ganske anden. En pointe som BUF overraskende ikke lægger vægt på i deres arbejdsplaner og derfor ikke kan bruges som et praksiseksempel på en best practice i fritidstilbud. Grunden til dette kommer ikke frem i empirien, men rejser spørgsmålet om dette fravalg kan skyldes illusion omkring at bibeholde strukturer og interesser eller om det kan tilskrives den førnævnte doxa.

Dog virker kategorien størrelsen på institutionen som en forsimplet fremstilling af konflikten i praksis. Alle aktørerne vægter, at kvalitet og størrelsen på fritidstilbuddet ikke kan sidestilles - i form af en opdeling i fordele og ulemper ved store (eller små) fritidstilbud. Aktørerne giver ikke udtryk for, at der er nogen kausal sammenhæng mellem de to faktorer: det gode tilbud og antallet af børn. Det synes i stedet at være en diskussion omkring hvad aktørerne forbinder med et stort og et lille tilbud, selv om det førstnævnte er et udtryk for en forforståelse og ikke praksiserfaring.

Hørt, men inddraget?

BUF har gennem hele processen omkring Fremtidens Fritidstilbud indlagt muligheder for, at andre aktører kunne give deres mening til kende. Disse høringsrunder og informationsmøder indregner med-inddragelse af berørte aktørers interesser, som supplement til tilrettelæggelse af et politisk besluttet tiltag i en offentlig institution. Men, medinddragelse er på ingen måde lig med, eller det samme som, medindflydelse. Det næste punkt i undersøgelsen sætter derfor fokus på, hvordan aktørerne i feltet kæmper om retten til at definere regelsæt, grænser og værdier for Fremtidens Fritidstilbud.

Medarbejderen fra **BUF** fortæller om de problemer der opstår, når der er mange aktører der går sammen om at definere rammerne i Fremtidens Fritidstilbud. Rikke fortæller at de andre interessenter ikke deler forvaltningens principper: *“der er ting som forældre og fritidshjemspædagoger ikke altid er enige med os omkring for eksempel budgettet er til enhver tid styrende”* (int. buf).

Forældrene fortæller om de initiativer de har foretaget sig for at blive hørt i processen. Anne er den af forældrene der har været mest aktiv omkring kampen for at bevare datterens lukningstruede fritidshjem, og fortæller: *“det har været lukningstruet SÅ mange gange og nu er det sådan nu nu går den bare ikke længere. jamen altså vi gør alt hvad vi*

kan vi har inviteret politikere ind og vi har inviteret til forældrekafe og vi har mobiliseret forældrene og skrevet høringsvar og alt sådan nogle ting (int. for)

Medarbejderne fra **Kastanjehuset** har anden tilgang til processen. Til spørgsmålet om hvordan de forholder sig til tiltaget, svarer Frida: *“det er også et spørgsmål om hvor meget vi kan gøre til og fra altså hvis i forstår hvad jeg mener . det er noget der er besluttet oppefra og det ska det er noget der skal findes ud af hvordan det kan køres ud i livet ik”*

Lederen fra **Æblehuset** har arbejdet sammen med de selvejende institutioners fagforening, FOBU ¹⁰ da hendes institutions fremtid skulle afgøres. Om samarbejdet med FOBU, fortæller Sanne følgende: *“de har været super gode sparringspartnere i den her proces. hvis i lægger mærke til det de steder om hvor det er selvejer der er blevet foretrukket er de alle på nær en der er de medlem af MDI. alt det her er også noget politisk benarbejde det er også noget med at læse politiske signaler og det har de været super gode til at hjælpe os med”* (int. æbl)

Rikke fortæller at BUF i processen har inddraget andre interessenter og hørt om deres synspunkter. Hun påpeger dog problematikken i, at de andre aktører ikke prioriterer budgettet og dermed ikke forholder sig til de økonomiske begrænsninger, der rammesætter området for fritidstilbud. Hun påpeger senere i workshoppen at det ikke er BUF der alene om at definere rammerne for tiltaget: *“altså der er jo nogle demokratisk valgte politikere der har været inde og sige det her synes vi er et godt børneliv”* (int. buf). Anne beskriver at det ikke er første gang, at hun har måtte støtte op om det fritidstilbud hendes barn er tilknyttet. Hun trækker i den forbindelse på mange forskellige muligheder for at tydeliggøre hvad de kæmper for. For at få sin stemme igennem, anvendes både de formelle kommunikationsveje, såsom høringsbreve, men også andre metoder, som skaber opmærksomhed omkring deres sag.

Frida fra Kastanjehuset ligger i modsætning til de andre aktører vægt på, at det er mest hensigtsmæssigt at forholde sig til den ændring forandringen præsenterer på et praksisniveau, frem for at bruge energi på at ændre tiltaget på et politisk plan. Dina er enig i den tilgang til forandring og supplerer: *“vores ledelse har været meget gode til at skære det helt ned til det der er allervigtigst og præsentere det på en måde som som kan forstås af alle”* (int. kast)

Den relation der er mellem aktørernes handling og de logikker og værdier der kendetegner feltet, er det muligt at få greb om aktørernes position, og den måde de indgår i processen omkring Fremtidens Fritidstilbud.

Praktisk sans forudsætter, at aktøren har evnerne til at begå sig i processen og samtidig handle på en sådan måde, at de gennem handling viser at de kender til feltets regelsæt og grænser - og dermed forudsætningen for at indgå i det sociale rum. Alle aktørerne deltager aktivt i denne debat, på nær Kastanjehusets medarbejdere. Frida og Dina udtrykker som de eneste aktører ikke et ønske om at deltage i debatten, men vil hellere overlade spillet til deres leder. Et ønske der på den ene side kan ses som en form for frivillig undertrykkelse som de qua deres habitus er disponeret for, eller, som et udtryk for,

¹⁰ FOBU er en paraplyorganisation for selvejende og private dag- og fritidstilbud

at de ikke ønsker at indgå i kampen om at definere det sociale rum.

Vi tolker at de resterende aktører har mulighed for at handle i dette spil, og forståelse for, hvilken praksisform der sætter dem (og deres sag) i en bedre position. For at uddybe denne pointe, vil vi nu gennemgå de fire kapitalformer og relatere aktørernes handlinger til dem, for at få greb om hvilke ressourcer de er i besiddelse af.

Social kapital er en kapitalform, som både medarbejderne i Kastanjehuset og lederen Sanne fortæller at de gør brug af. Frida og Dinas relation til lederen opfylder på mange punkter funktionen af at have et netværk, og opnå flere ressourcer, når arbejdet udføres. En kapital de tilbagebetaler ved at passe deres job, og leve op til deres forpligtelser på arbejdspladsen. Sanne anvender sine forbindelser i FOBU til at opnå hjælp til at håndtere processen omkring Fremtidens Fritidstilbud, qua deres funktion som sparringspartner. Hun har gennem den relation både opnået social kapital, da hun bruger sit netværk, og samtidig får hjælp til at gribe praksisser omkring processen an.

Det er således værd at bemærke, at aktørerne ikke står alene, men kan opnå en fordel processen ved at gøre brug af relationer der fremmer deres egen position.

Kulturel kapital som forælderen Anna gør brug af, når hun og datterens fritidstilbud aktivt går ud og inviterer politikere og forvaltningens medarbejdere på kaffe og en rundvisning. Det kan forstås som en måde at kombinere de besøgendes kropslige erfaringer fra stedet, men de legitime koder, da kan viderebringe i processen gennem deres oplevelse.

Økonomisk kapital er en form, som Rikke fra BUF tillægger særlig værdi, på trods af, at hun ikke oplever andre andre aktører gøre det samme. Som tidligere nævnt kan denne uoverensstemmelse komme af de forskellige oplevelser aktørerne har i deres daglige praksis. På trods af, at den økonomiske kapital ikke vægter højt hos andre aktører end BUF, så kan de materielle aktiver ikke undervurderes, da de angiver mange af de strukturer, som aktørerne forholder sig til i praksis. Vi tolker derfor, at den økonomiske kapital spiller en større rolle, da rationaler og logikker herfra, har stor betydning for den måde Fremtidens Fritidstilbud og dermed også de aktører der indgår i feltet.

symbolsk kapital forstår vi som de ressourcer der gør det muligt at indgå i det politiske spil, som vi tolker udgør en vigtig del af strukturerne i feltet.

Et gennemgående tema i aktørernes beskrivelse af de handlinger der kendetegner deres interaktion med feltet, er den forståelse de alle udviser for at indgå i processen. Sagt på en anden måde, udviser aktørerne en forståelse for den praktiske sans, de benytter når de indgår i spillet om interesser i feltet.

De fem temaer for kvalitet

Efter den ovenstående undersøgelse af strukturerne betydning for og påvirkning af aktørernes handlingsmuligheder i feltet, vendes blikket nu mod aktørernes oplevelse af kvalitet i fritidstilbud. I workshoppen blev aktørerne bedt om at definere hvad de forbinder med kvalitet i fritidstilbud, og relatere denne definition til en praksisnær beskrivelse. Aktørerne blev bedt om at definere 5 temaer; aktiviteter, arealkrav, pædagogisk arbejde, relationer og tryghed. De fem punkter gennemgås enkeltvis, for at give et billede af hvor, hvordan og hvorledes de forskellige

oplevelser over overlapper eller differentierer sig fra de kvalitetsdefinitioner, som BUF har bygget Fremtidens Fritidstilbud op omkring. Med Bourdieu som ramme vil vi lede efter de konflikter, som er til stede i de forskellige aktørers praksiserkendelserne i forbindelse med at definere hvad kvalitet i Fremtidens Fritidstilbud er. Af samme årsag vil vi anvende begrebet felt når vi bevæger os indenfor hvert tema.

Aktiviteter

Det første tema i diskussionen er spørgsmålet om, hvilke aktiviteter et fritidstilbud skal kunne tilbyde, før end der var tale om kvalitet. I de fire workshops var der en bred enighed om, at et fritidstilbud skulle tilbyde en række aktiviteter under overskrifter såsom kreative håndværk, musiske aktiviteter, ture, aktiviteter udendørs, voksenstyrede projekter, samt aktiviteter rettet mod typisk drenge-interesser og pige-orienterede aktiviteter.

Det der træder frem i empirien - og dermed har vores interesse - er den funktion som aktiviteterne skal opfylde. Hvad aktørerne bruger som begrundelse er derfor omdrejningspunktet. Det følgende afsnit handler således om, hvilken begrundelse aktørerne knytter til brugen af (særlige) aktiviteter.

BUF medarbejderen vægter, at fritidstilbuddene skal bruge aktiviteter som en mulighed for at introducere børn for nogle af de mange kulturtilbud, som København byder på. Rikke siger: *“altså myriader af kulturtilbud det synes jeg jo også at man sku introducere for børn og unge ik for det er jo også en del af den demokratiske dannelse ik og nogle får måske ikke det her med hjemmefra i forhold til at blive et helt menneske”* (int. buf)

Når **forældrene** diskutere mulige aktiviteter, opstår der er kategorisering i aktiviteterne, så de enten er ‘pædagogstyret projekter’ eller ‘ikke voksenstyrede aktiviteter’. Det er især de aktiviteter der ikke kræver forberedelse der har forældrenes interesse og Berit begrundet behovet for netop denne type aktiviteter på følgende måde: *“lette ting der ikke kræver at de skal hen og have fat i nødvendigvis en pædagog når de kommer fra fra skolen. og du ved det hele kører lidt sætte sig over og tegne i et hjørne fordi der er der de altid ved at der er tuscher eller altså at der er de her ting som jeg kalder basisting som er ligesom lidt for alt og alle ikke”* (int. for)

Kastanjehuset har med sin størrelse særligt indrettet rum, såsom et ‘perlerum’, ‘syværksted’, ‘legorum’ der udelukkende rummer en aktivitet. På grund af de mange børn, får aktiviteter en særlig betydning, som Frida begrundet på følgende måde: *“desto flere rum vi har åbne desto mere ro er der på gangene (M: ja) for hvis folk eller hvis børnene har noget at lave så løber de ikke rundt og leger fangeleg på gangene øh hvilken er en leg der også er fed men måske en leg der ikke er så hensigtsmæssig (DINA: farligt herinde) i sådan et rum som det her (latter) fordi at lydniveauet. vi har jo også fået lavet specielle ørepropper hele personalegruppen”* (int. kast.)

Æblehuset har rum der fungerer som flere typer værksteder, på en gang. Sanne siger følgende om rummenes dobbeltfunktion: *“det her værksted for eksempel (peger i retning af et nærliggende lokale) her laver vi ler for tiden men det er også her der er syværksted for eksempel og det er og der der bliver lavet Warhammer. det er afhængigt det skal kunne flere ting. fleksible rum ja”*. (int. æbl)

Rikke lægger stor vægt på, at aktiviteter - og særligt de kulturelle af slagsen - er en essentiel del af en generel 'dannelsesproces', som alle børn skal introduceres for. Hun begrundet derfor fritidstilbudenes udbud af aktiviteter, som en nødvendighed, da det i hendes optik ikke kan forventes at alle forældre tager vare på den opgave. Forældrene har med deres opdeling i voksenstyret og ikke voksenstyrede aktiviteter, lavet et skel mellem typer af aktiviteter, som et fritidstilbud bør udbyde til dagligt. De er optaget af, at et fritidstilbud skal indeholde muligheden for at børn, uafhængig af de voksne, selv kan vælge mellem aktiviteter de kan gå til og fra, som det passer dem. Kastanjehusets har med sin størrelse mulighed for at tilbyde mange aktiviteter på en gang og dermed give børn mulighed for at vælge mellem en håndfuld af aktiviteter. Frida fortæller at aktiviteterne også har den funktion, at de fordeler børnene på flere steder i matriklen og dermed skaber mere ro, da det ikke er hensigtsmæssigt for lydniveauet. Nødvendigheden i at have aktiviteter til børnene i hverdagen, uddyber hun også senere: *"der er rigtig mange der går rundt og de er meget trætte og de vil gerne hjem og der er rigtig mange der kommer og spørger hvornår blir jeg hentet hvornår kan jeg gå hjem og så når de får lov til at fordybe sig i noget så får vi tiden til at gå for dem men der er altid mange flere forskellige aktiviteter rundt omkring i huset"* Æblehuset fortæller at de trods deres mindre størrelse, stadig kan tilbyde børn en række forskellige aktiviteter, ved at lade hvert værksted have mere end een funktion.

Ovenstående citat synliggør den forskellighed der ligger i aktørernes forståelser af hvad der gør fritidsordningen god. BUF taler om kulturelle dannelsesoplevelser, som en aktivitet der kan bidrage til kvalitet. Med Bourdieu som forståelsesramme fra analysen, så forklarer vi dette ønske ud fra at BUF har et mål der hedder at skabe et "trygt og dannende" miljø for de mindste skolebørn (www.folkeskolereformen.kk.dk). Det dannende element kan forstås som måden hvorpå BUF ønsker at påvirke byens børn i en særlig retning og give dem den ballast (kapital), som de mener vil styrke dem som borgere i fremtiden. Forældrene synes ikke at have de samme bekymringer om, hvordan fritidsordningen skal fungerer som et dannende element i deres børns hverdag. Forældrene ser fritidsordningen, som et sted deres børn kan komme og være efter skole og hvor de skal have mulighed for at lave hvad de har lyst til. På denne måde vurderer vi, at forældrene alene oplever fritidsordningen, som et fristed, hvor børnene kan være mens forældrene er på arbejde – en pasningsordning. Det pædagogiske personale er i BUF's magt, i den forstand at det er BUF som stort set har bestemt rammerne for dem. På den måde skal pædagogerne kombinere de strukturelle krav med forældrenes ønsker, hvilket Kastanjehuset, som har mange børn, gør ved at stille mange forskellige aktiviteter til rådighed, for blandt andet at få ro og for at beskæftige børnene indtil de skal hjem. På denne måde anerkender de den dominerende magt (det bliver de nødt til), de spiller spillet. Men den opgivende tone kan karakteriseres som, at de har glemt deres faglighed (illusio) og ikke længere har blik for, hvordan de kan bruge deres faglighed i deres praktiske arbejde med børnene. Det handler blot om at få ro og få dagen til at gå. Historisk kan den praksis sammenlignes med dengang fritidshjemmene opstod. Dengang handlede det som skrevet tidligere, at give børn mulighed for *"en nyttig, sund og fornøjelig beskæftigelse i den tid de er fri af skolen (...)"* (Preisler, 1999). Hvad angår aktiviteter, så

vurderer vi ikke at det er en kamp, som forældrene vil gå ind i. Skulle der opstå en konflikt på det område (skabelse af et felt), kunne det tænkes at blive mellem BUF og det pædagogiske personale. Skulle det ske kunne det tyde på at være et spørgsmål om, at pædagogerne får bragt deres faglighed ind i spillet og kæmper for retten til at sætte dagsordenen i deres praksis med børnene.

Arealkrav

I forlængelse af diskussionen omkring hvilke aktiviteter det forventes af et fritidstilbud, drejes undersøgelsen ind på at forstå hvordan matriklernes udformning spiller ind i det billede. Aktørerne var enige om to ting; alle aktørerne vægtede i de fire workshops især udearealerne højt, og derigennem de muligheder børnene har for at røre sig. Indenfor blev afskærmning såsom sofaer og rumdelere vægtet højt, da de giver muligheder for at børn (alene eller i grupper) kan trække sig tilbage.

Det kommende afsnit handler således om at forstå hvilke krav og specifikationer aktørerne har til indretning og udformning af matriklens arealer - ude og inde.

Medarbejderen fra **BUF** fortæller at kravenene til matriklen ikke er et spørgsmål om størrelsen på institutionen, men i stedet handler om at indrette efter det behov der er i det daglige. Rikke forklarer: *“lige meget hvad så handler det om man tænker over belysning om man tænker over altså sådan nogle glasvægge her (hun peger på glasvæggene i det lokale vi sidder i) det vil jo ikke være optimalt vel. altså det er jo også rart at man kan gå ind hvor der er lidt trygt og rart for nogle børn ik”* (int. buf)

Forældrene taler meget om at der er behov for små rum, hvor børnene kan trække sig tilbage. Berit begrundet det som følgende: *“det er rart at have et rum hvor man kan lukke en dør og være i fred når noget foregår og at det er der de der 4 tøser kan sidde og lave et eller andet modellér et eller andet ikke eller hvad det nu kan være øhm med”* (int. for)

Kastanjetræets har mange kvadratmeter at gøre godt med, og har indrettet institutionen med aktivitetsopdelte rum, og tre forskellige legepladser og både Frida og Dina giver udtryk for, at de er meget tilfredse med den måde matriklen er indrettet på. Til spørgsmålet om, hvilken indflydelse et større børnetal ville have, svarede Dina: *“jo flere kvadratmeter ville da altid være rart men som det ser ud lige nu må vi prøve at være kreative med det vi har (Frida: vi har faktisk) og bruge nogle flere af skolens lokaler om eftermiddagen”* (int. kast)

Hvordan indretningen af **Æblehusets** matrikel bedst rummer alle børn, er en ting som har optaget lederen Sanne, da den begrænsede antal kvadratmeter giver udfordringer i forhold til at rumme alt det, de gerne ville have: *“lige så vel som voksne er forskellige er børn det også der er nogen der har brug for at være ude med store armbevægelse og nogen er mere stille. og det kan de så her (...) sådan skabe zoner i det store rum. det gør faktisk at der ikke bliver for meget larm. det har vi også tænkt ind også i forhold til det med arbejdsmiljø. at der er rart at være”* (int. æbl).

Rikke vægter at matriklens skal indrettes på en sådan måde, at den skaber rammer for børnenes hverdag. Det konkretiserer hun med at påpege, at det blandt andet skabes

gennem belysning og materialer der, i modsætning til glasvægge, egner sig til at være elementer i en institution med mange børn.

Forældrene er enige om at små rum hvor børnene kan være dem selv, uden indblanding fra andre børn og voksne er en vigtig del af indretningen. De kommer i workshoppen ind på, at små rum også hjælper på akustikken. Som Berit uddyber:

“jeg synes jo det der med små rum også altså det gør det det gør det det gør det jo også øhm altså jeg kan jo godt lide et meget stort rum ligesom en new yorker lejlighed med mange små stationer men det giver bare noget mere støj” (int. for).

Begge medarbejdere fra Kastanjehuset udtrykker begge, at de er tilfredse med den indretning der inden og ude i matriklen, da de har mulighed for at rumme mange forskellige aktiviteter. En pointe dina kommer ind på, når hun fortæller at flere børn betyder ikke automatisk mere plads, men at de ikke ved hvordan det vil påvirke fordelene i den måde Kastanjehuset er indrettet på nu. Hun siger at de i stedet er ved at se på mulighed for også at anvende skolens lokaler.

Konflikten er svær at få øje på her. Alle aktører er enige om, at børnene skal have mulighed for at trække sig til mere rolige omgivelser. Og alle har arbejdsmiljøet for øje. I den offentlige debat er der meget fokus på stor vs lille institution. Her har de store institutioner været udskældt og er blevet kaldt for ”børnefabrikker”. I undersøgelsen har vi besøgt en af de institutioner, som kaldes for en stor institution. Institutionen rummer 330 børn, de har til huse i en nybygget institution, hvor man, som BUF medarbejderen nævnte, havde indrettet efter behov. En masse aktivitetsrum, mange store rum, med rumdelere og en stor legeplads, som blev anvendt flittigt. Udfordringen her er som nævnt i forrige punkt, at der er meget støj og at aktiviteterne i de mindre rum, i stedet for at skulle have lærende eller dannende funktioner, som BUF er fortalere for, så dækker de i stedet et behov for ro. Et eksempel som dette, kan forklare noget af den kritik de store institutioner møder. På den ene side stiller BUF krav om store institutioner, hvilket vi ud fra analysedel I konstaterede udsprang af et rationale om stordriftsfordele. BUF har samtidigt et mål om høj faglighed, tryghed og dannelse i fritidsordningerne og udtaler at institutionerne skal bygges efter behov. Konflikten der karakteriserer dette felt kan derfor kategoriseres som værende et spørgsmål om, hvilke behov som skal dækkes. Er det behov for et godt arbejdsmiljø, hvor der udleveres hørepropper til de ansatte, er det behov for at aktivere børnene for dannelsens skyld, for roens skyld eller er behovet at have lov til blot at være, uden at der stilles krav om for mange ting.

Ligesom ved forrige tema, er BUF den dominerende aktør, i og med at de sætter de strukturelle rammer for fritidstilbuddet. Andre aktører har dog meldt sig ind i kampen og har positioneret sig. Der er her tale om et stort forskningsprojekt fra DPU, som blev offentliggjort i starten af 2015. Et forskningsprojekt som kritiserer de store institutioner og kalder dem direkte skadelige for børns udvikling (DPU). Vi har ikke inddraget forskningsprojektet i nærværende undersøgelse, men kan blot konstatere, at det er til stede i feltet.

Pædagogisk arbejde

Et af de centrale aspekter i undersøgelsen af kvalitet i fritidstilbud, er den betydning de ansatte har for et fritidstilbud. I undersøgelsen tog vi fat på at forstå hvad i det pædagogiske arbejde, der var særlig vigtigt i dagligdagen. Vi bad derfor aktørerne om at præcisere hvad de mente var kerneopgaven for det pædagogiske arbejde.

Medarbejderen fra **BUF** henviser til, at de allerede har defineret den pædagogiske opgave i seks punkter, som definere temaer som alle institutioner arbejder ud fra. Rikke siger: *“der er nogen øh politisk vedtaget retninger og noget man skal arbejde med. der er også en lovgivningsmæssig ramme for hvad er det vi skal kunne tilbyde øhh børn og unge . der er nogle politiske mål ikke (...) målsætninger der er vedtaget fra 6-9 års området i forhold til hvad fritidstilbuddene skal arbejde med og vi har de her pejlemærker”* (int. buf)

Forældrene var enige om, at det var pædagogernes tid og dermed ment, deres mulighed for at være til rådighed, der var den vigtigste funktion. Cille begrundet det således: *“altså nogen gange kan man også opleve at der er nogle pædagoger der går så meget op i en eller anden aktivitet i gang at de ikke opdager at der ude på legepladsen går tre børn rundt og græder eller er oppe og slås. altså tilstedeværelse”*(int. for)

Kastanjetræets medarbejdere fortæller begge, at kerneopgaven er at ‘se’ børn hver dag. Det var noget de eksempelvis sørger for at have fokus på, når børnene kom efter skole og blev krydset af på en liste. På grund af de mange børn på stedet, fortæller Frida at de har været nødsaget til at finde en anden løsning: *“jamen det er sådan et tabulex system hvor de simpelthen når de kommer ind så sidder der sådan vi har fire computerskærme der sidder og så går de ind og trykker på deres klassetrin så trykker de på deres billede så kommer der et nyt billede frem hvor der står om du går på 1.salen eller i stuen eller på legepladsen . stor eller lille legeplads (...) men det HAR været en stor forandring for os at gå fra det der stykke papir og ku genkende øh børnene ikke”* (int. kast)

Æblehusets personale har arbejdet med at definere hvad der skal være deres kerneværdier er i deres arbejde. Sanne fortæller, at de har sammenfattet det i et motto, som de arbejder ud fra: *“der synes jeg faktisk vores motto ‘godt du kom’ afspejler det meget godt. det er faktisk noget der viser det noget med vi har set dig. det er noget med at lægge mærke til den enkelte. at lige præcis du kom. det er lige det. det handler om engagement det handler om nærvær. det handler ikke om man er store eller små det handler om de mennesker der er der og det det overskud de viser i hverdagen”* (int. æbl)

Rikke fortæller at der på et politisk niveau allerede har vedtaget seks punkter med pædagogiske temaer, som fritidstilbuddenes medarbejdere skal rette deres arbejde ind efter. Det seks punkter er fungerer således som en ramme for, hvordan den enkelte institution skal forholde den pædagogiske opgaven til en lovgivning.

Forældrene er enige om, at pædagogernes primære opgaver er, at være tilstede for de børn der har brug for omsorg. En holdning til nærhed som Berit uddyber: *“ja jeg vil sku hellere have en pædagog der har tid til at give mit barn en krammer eller give sig tid til at tale med hvis de er kede af det eller trøste frem for en der fiser rundt og laver flotte uroer”* (int. for)

Frida siger, at det med at ‘se’ alle børn hver dag, er et essentielt del af det pædagogiske

arbejde, og at det er noget der er arbejdet ind i den måde, de strukturer hverdagen på. Et eksempel på hvordan de i praksis gør det, er gennem den interaktion der sker, når barnet henvender sig til en voksen for at registreret som værende tilstede. Denne funktion forsvinder i det nye Tabulex-system, hvor børnene krydser sig ind på et skærm. Både når de ankommer til fritidstilbuddet og når de skifter aktivitet eller legeplads.

Sanne har med mottoet 'godt du kom' ikke blot sat ord på, men også omsat princippet om nærvær til en praksis de opererer ud fra i Æblehuset. En motto der sammenfatter den pædagogiske kerneopgave til et sørge for, at alle oplever at der bliver lagt mærke til dem.

Lige såvel som førnævnte tema, er konflikten svær at få øje på her. Alle er tilsyneladende enige om at det at blive set og lagt mærke til er noget der prioriteres højt og nævnes som en essentiel del af det pædagogiske arbejde. Det interessante i denne henseende er, hvordan dette essentielle arbejde kombineres med hverdagens praksis. Det er lige som tidligere svært at adskille de fem inddragede temaer, hvorfor der vil opstå overlap i løbet af analysearbejdet. En forælder nævner at hun hellere vil have nærvær end flotte uroer, hvilket man ud fra alle udsagn kan betegne som dette felts doxa, en selvfølgelighed som ikke står til diskussion. Når dette er sagt, så kan der være delte meninger om, hvad det betyder at blive set og hvilke udfordringer der kan være til stede i den daglige praksis. BUF har som den dominante aktør defineret seks pejlemærker for pædagogisk kvalitet. Disse er overordnede og kan praktiseres forskelligt i de forskellige institutioner. Institutionerne skal indarbejde pejlemærkerne ud fra de eksisterende strukturer, hvilket kan i den store institution har betydet, at man skulle tænke anderledes i forbindelse med, at den personlige kontakt man har haft når børnene ankom til institutionen og skulle tjekkes ind, forsvinder når et nyt teknisk system implementeres, så børnene selv tjekker sig ind når de kommer. Det tekniske system formodes at være indført for at lette arbejdsgangen for de ansatte, formodningen bygger på rationalet om effektivisering. Det tekniske system kan i princippet frigive en medarbejder til et andet sted i institutionen. Denne frigivelse får så den konsekvens at det pædagogiske personale må tænke det, at børnene bliver mødt og set når de kommer, ind på en anden måde. De adspurgte forældre har ikke et praktisk kendskab til disse systemer, hvorfor de ikke kom på tale under workshoppen, men emnet nærvær er i fokus når der igen i debatten diskuteres stort vs. småt. Forældre og forskere er bekymret for om nærværen forsvinder. Æblehuset omsat princippet om nærvær til praksis, ved at indarbejde det meget bevidst i de daglige rutiner. Det har Kastanjetræet også de arbejder med det der hedder en priktest. Den vil vi komme ind på under næste punkt om relationer.

Relationer

Det fjerde punkt i undersøgelsen af kvalitet omhandler de relationer der skal være til stede i et fritidstilbud, før end der er det rette samspil mellem børn, ansatte, forældre mm.

Aktørerne er enige om, at der (selvfølgelig) skal være en relation der muliggøre kontakt mellem dem der tilbringer fritidshjemstiden sammen, både mellem, og i, de forskellige grupperinger. Spørgsmålet er derfor ikke om en relation er til stede. Undersøgelsen tager afsæt i den relation som aktøren vægter højest, og ser på hvordan det kommer til udtryk i

praksis:

BUF arbejder at tilrettelægge en struktur omkring fritidstilbud, og grunden til, at relationen mellem barnet og tilbuddets rammer, ligger forvaltningen særlig på sinde. Rikke udtrykker det således: *“vi laver nogle strukturer som giver bedre deltagelsesmuligheder og chancelighed ik men jeg synes faktisk det handler om at vi får lavet en struktur øh som understøtter fællesskaber ik (der skrives) og deltagelsesmuligheder ik”* (int. buf)

Forældrene har i workshopen svært ved at påpege hvilke relationer der skulle være særlig vigtige, men kommer frem til, at det i praksis handler om relationen mellem medarbejderne i fritidstilbuddet. Hvorfor det er netop denne relation, uddyber Cille på følgende måde: *“hvis pædagogerne ikke er tilfredse på deres arbejdsplads så går det helt klart ud over børnene ikke. de bliver stresset og frustreret ikke OG andet er ikke også at hvis de ikke er tilfredse så finder de sig et nyt job og det går ud over børnene at der er en stor omskiftelighed”* (int. for)

I **Kastanjetræet** er det især relationen mellem medarbejdere og børn der i fokus på grund af det store antal børn. De mange nye børn er en medvirkende årsag til at institutionen indførte en priktest som metode til at overskueliggøre relationerne.¹¹

Frida fortæller: *“derfor vi startede med den priktest fordi vi i starten sad og skulle se billeder hvem er det nu det barn er. det er 170 børn ik plus de andre så det var jo meget også svært for mig men så vigtigheden nu skulle vi ha lavet den i dag priktesten men øh . i vigtigheden er at et barn ikke har 8 røde prikker øhh og skulle gerne også helst ha nogle grønne også (L: ja det er de 8) og det har de børn også nu (uforståeligt) de røde det var dem hvor man ikke rigtigt følte at man så barnet (L: jaja) i løbet af den dag hvor man ikke rigtigt kendte barnet hvor man ikke rigtig vidste hvordan barnet reagerede”* (int. kast)

Lederen fra **Æblehuset** vægter også relationen mellem medarbejder og børnene. Til spørgsmålet om, hvordan det kommer til udtryk i den daglige praksis, har Sanne svært ved at sætte ord på: *“det ved jeg ikke (pause) en god relation skaber tillid og gør at børnene åbner sig og kan henvende sig til de voksne henvender sig hvis de har noget på hjertet”* (int. æbl)

Rikke taler om det relationelle i hendes optik handler om, at der skal være en kobling mellem fritidstilbudets struktur og pædagogikken for at sikre, at alle børn har lige adgang til feltet. Sagt på en anden måde: alle børn skal have den samme mulighed for at tage del i tilbuddets ydelse.

Forældrene lagde i workshopen vægt på at der var mange relationer der var vigtige, og at det var svært at prioritere dem i en rækkefølge. De nåede dog til enighed omkring, at relationen mellem medarbejdere var særlig vigtig, da den var med til at sikre et godt arbejdsmiljø. Et godt arbejdsmiljø for medarbejderne var en form for garant for en god ramme for deres børns hverdag.

Begge fritidstilbud vægtede relationen mellem medarbejder og børn højst. Frida forklarer

¹¹ En priktest er et pædagogisk værktøj, der bruges til at teste hvordan relationen er mellem medarbejder og barn. Medarbejderen angiver i hvor høj grad der er en relation til barnet, ved at give graden af relation en særlig farve. Farverne giver medarbejderne et fælles sprog at tale ud fra, og dermed et værktøj til at illustrere om et barn har behov for flere relationer

at de mange børn gør det umuligt at have en relation til alle, og at de i stedet arbejder på at sikre at alle børn har en særlig god relation til nogle af medarbejderne. For at dobbelttjekke at alle børn har gode relationer, har de indført priktest som metode til at illustrere det relationelle arbejde.

Sanne har i modsætning til Kastanjetræet medarbejdere ikke nogen særlig tilgang til at sikre relationen mellem medarbejder og børn. Hun har derfor svært ved at pinpointe hvornår hun vil vurdere at der er tale om en god relation i praksis. Efter nogen betænkningstid, kommer Sanne frem til, at det handler om, at børnene oplever at de kan henvende sig til de voksne.

Konflikten under dette tema er ikke i første omgang tydelig. Alle er enige om at gode relationer er vigtige og at der særligt er fokus på relationer mellem medarbejdere og børn. Konflikten i udsagnene bliver tydelige når de forskellige aktører giver udtryk for hvad relationerne omfatter i praksis og hvad de skal bygge på. For BUF er struktur vigtig, struktur i den forstand, at alle skal have lige muligheder. BUF taler om chancelighed, et udtryk som de også anvender i forbindelse med integration og inklusion og i den forbindelse noget, som alle skal have ret til. Det er ingen af de andre aktører uenige i, hvilket ligesom 'nærvær' er en selvfølgelighed. Forældrene mener af det gode relationelle arbejde bygger på et godt arbejdsmiljø, hvilket kan og hen og blive en interessant pointe, når stillingsstrukturen i Fremtidens Fritidstilbud på et senere tidspunkt skal defineres og medarbejderne i den forbindelse kan risikere at få ny daglig arbejdsplads på skole eller i et andet fritidstilbud, blive afskediget eller blive sat ned i tid. Forandringer på dette niveau er ofte skyld i dårligt arbejdsmiljø, da medarbejdere kan føle sig utrygge og bange for, hvad som skal ske.

Som nævnt under forrige punkt, så arbejder man i Kastanjetræet med et teknisksystem, som gør at den funktion som pædagogerne på skift udfyldte, ved at tage i mod børn hver dag, og på denne måde fik hilst på alle over en periode, forsvinder. På den måde var de nødsaget til at tænke en ny måde ind hvorpå de kunne sikre arbejdet med relationer og nærvær. De har derfor formået at strukturere sig til at arbejde praktisk med relationer og nærvær. En måde som sikrer, at der er fokus på at alle børn har en relation og at de jævnligt bliver set. På denne måde kan man karakterisere det relationelle arbejde ud fra struktur og målsætning. Målet er at alle bliver set og har en relation og dette mål kan priktesten opfylde. Æblehuset derimod har ikke en struktur der sikrer de gode relationer, de tager i stedet udgangspunkt i barnet og oplever en god relation i måden, hvorpå barnet føler sig trygt og kan henvende sig til en voksen. Igen peger den store institution på, at det er nødvendigt at strukturere arbejdet for at få praksis til at fungere ud fra de forventninger BUF opstiller. På den ene side kan man, med udsigten til de nye store institutioner, forestille sig, at denne konflikt vil blive mere tydelig lige som med forrige punkt. Forældre opfatter nærvær og gode relationer som selvfølgeligheder og deres bekymring er til stede i høringsbrevene. På den anden side viser Kastanjetræet at det godt kan lade sig gøre at strukturere sig til at arbejde målrettet med begge områder. En pointe som BUF også nævner i forbindelse med at de har gode erfaringer med de store institutioner. På den måde kan det forstås som at de positionerer sig i feltet, ved at sige at de har gode erfaringer og at der ikke er noget at bekymre sig om.

Tryghed

Det sidste punkt i undersøgelsen af kvalitet, omhandler tryghed, som er en af de mest omtalte temaer i høringssvaret. I workshoppen spurgte vi aktørerne ind til, hvad de forbandt med tryghed i fritidstilbud og hvornår de afgjorde at det var til stede i praksis. Denne del af undersøgelsen ser på hvilket billede aktørerne tegner, når de blev spurgt ind til deres parametre for tryghed.

BUFs medarbejder er ikke i tvivl om, at den vigtigste parameter for at opnå tryghed, er at forældrene er glade for fritidstilbuddet. Rikke forklarer dette sådan: *“tryk forælder altså øhm lidt groft sagt ik så tænker jeg øhm eller det ved jeg ikke engang om det er groft sagt men men men jeg tænker at man som forælder får ventileret en masse nonverbalt til sine børn hvis man er utryg”* (int. buf)

Forældrene talte i workshoppen om, at tryghed ikke opleves på samme måde af dem og deres børn, og at der til dette spørgsmål kunne være en diskrepans, alt efter om de tale ud fra dem selv, eller på vegne af deres børn. En pointe Berit uddyber på følgende måde: *“altså det her med at man som forældre har et større behov for den her tryghed og måske også har nogle ideer om at den skal være de og de ting indendørs og udendørs og sådan noget. indendørs. og børn er jo bare sådan pisse ligeglade ikke hvis de har nogle gode venner de leger sammen med ikke og der er hyggeligt og de føler at de bliver set og hørt og de er et sted der er trygt og rart og de har de interesser der ligesom skal tilgodeses, ved du hvad så er det ti fire altså”* (int. for)

Kastanjetræet sætter lighedstegn mellem tryghed og det at ‘se’ børnene. Tryghed handler for dem om at komme i kontakt med børnene, som Dina forklarer: *“det er super vigtigt at man hilser på dem og det er også vigtigt for mig i hvert fald ved at jeg går rundt når jeg har mange børn i en stue at jeg går rundt og kigger på det de laver og så lige årrh hvor er det fedt det du laver der og neej hvad er det der for noget og så kan de få lov til at snakke med mig om det øh øhm hvem er det du tegner der er det nogen du kender eller er det nogen fra din fantasi for eksempel og så kan de også fortælle historier om det”* (int. kast).

Æblehusets leder sætter ligeledes forbindelse mellem det at blive set og tryghed i hverdagen. Sanne fortæller at der ikke ligger ingen særlig strategi bag: *“jeg synes faktisk vi er gode til at opdage hvis der er børn som ikke trives. det synes jeg faktisk fordi vi har det der nærvær vi opdager det. det er implicit vi i den måde vi arbejder på”*

Rikke siger i workshoppen at forældrene har en så afgørende rolle i forhold til at børnene trives i deres tilbud, at hun placerer dem øverst på listen over afgørende faktorer for tryghed. En pointe, der skyldes at selv forældrenes usagte meninger om fritidstilbuddene bliver formidlet videre til deres børn.

I workshoppen diskuterer forældrene at der er en forskel mellem forældrenes og deres børns parametre for tryghed. Som Berit påpeger har de som forældre et større behov for tryghed end deres børn. En forskel i parametre der gør det svært for forældrene at udtale sig på børnenes vegne, når tryghed er et spørgsmål om en praksisnær oplevelse.

Begge fritidstilbud kæder tryghed sammen med den det kerneopgaven i det pædagogiske arbejde. Dina fortæller at hun i praksis arbejder med at skabe tryghed, ved at indgå i

dialog med de børn, der er i det rum hvor hun arbejder. Gennem denne kontakt kan hun skabe trygge rammer for børnene.

Sanne fortæller om en lignende tilgang, hvor tryghed for hende handler om at opsøge børnene og undersøge om der er noget der taler for, at de ikke trives.

Tryghed karakteriserer sig ligesom nærvær og relationer, som noget der forventes at være tilstede i fritidstilbuddet. Konflikten her, er derfor heller ikke umiddelbart til at få øje på. Som ved tidligere temaer, så er det i måden at praktisere trygheden, at forskellene i den praktiske sans kommer til udtryk. Lige som de ved de to andre er tryghed noget, som for alle aktører, ligger implicit i det gode fritidstilbud, men ser man på måden de forskellige aktører forstår tryghed i praksis, så kan et begreb som habitus medvirke til at forklare hvorfor aktørerne handler som de gør. BUF peger på hvordan forældrene er et vigtigt parameter for tryghed, dette fordi BUF medarbejderen giver udtryk for, at de, hvis de ikke er trygge, kan "ventilere en masse nonverbalt til sine børn". BUF medarbejderen har under interviewet givet udtryk for, hvordan hun udtaler sig på embedets vegne og lader egne forforståelser og holdninger forblive tavse. Dette vil Bourdieu sige var umuligt, da habitus altid vil præge og reproducere i praksis. Med dette for øje, kan vi ikke ud fra dette udsagn fra BUF medarbejderen forstå, hvad der ligger til grunde for hvordan hun forstår tryghed. Argumentet knytter sig ikke, som tidligere, til vaner der karakteriserer arbejdet i BUF. Med dette menes rationalet som ligger til grunde for de præmisser BUF er underlagt. Forældrene påpeger, hvordan de mener at deres børn oplever tryghed, når bare de trives i fritidstilbuddet. Forældrene peger på at de formentlig har mange flere krav for at opnå tryghed end hvad børnene har. På den måde er det interessant, at BUF medarbejderen oplever forældrene som kilden til tryghed. En konflikt hvor BUF medarbejderen tildeler forældrene en position som garanter for tryghed. For pædagogerne er tryghed ligesom de forrige temaer, noget der ligger implicit i det pædagogiske arbejde, det vil sige en del af dette felts doxa. For dem er det helt essentielt at man som pædagog kan udvise nærvær, skabe tryghed og danne gode relationer med børnene. På denne måde kan man spørge om det i form af deres habitus, at de har valgt det erhverv som de har og dernæst hvordan de fremadrettet vil befinde sig i jobbet, hvis feltets dominerende aktør vinder kampen om at dominere doxa i feltet – fritidstilbud. En dominans som er baseret på et politisk og økonomisk rationale.

Diskussion

En problemstilling der helt mangler i diskussionen og behandlingen af området for fritidstilbud i Københavns Kommune, er en anden konsekvens af Folkeskolereformen. En konsekvens der omhandler, at flere forældre gennem det seneste skoleår har meldt deres børn ud af deres vante fritidstilbud.

En nedgang i antallet af børn der benytter fritidstilbuddene, vil stå i kontrast til den udviklingen der ellers er sket inden for offentlig børnepasning der er sket i løbet af de sidste 25 år. I den periode er der eksempelvis sket en stigning på godt 50% i andelen af børn på 6-9 år, der bliver passet ude (<http://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2001/2001-08-11-Passet-ude.aspx>). Den stigning betyder at det i dag er normen at de mindste skolebørn forbinder deres skoledag med et fritidsbud.

Tendensen til at melde børn ud af fritidstilbud, kan ses som en direkte konsekvens af, at udgiften til fritidstilbud ikke er faldet, eller ikke er faldet nær så meget, som reduktionen i åbningstidens ellers fordrer til. Det viser en undersøgelse, som Epinion lavede for BUPL (BUPL, 2014). Det, kombineret med den længere skoledag har ført til, at flere forældre landet over melder deres børn ud af fritidstilbud. En tendens der slår stærkest igennem i forhold til de ældre elever fra 4. klasse og op, men også rammer de yngre børn (ibid). Der er på landsplan stor forskel på, hvor stor betydning i denne tendens har i praksis. Svendborg kommune er en af de steder, der har oplevet en drastisk nedgang, efter de implementerede Folkeskolereformen i 2012. Udviklingen af børnetallet i SFO'erne har fulgt følgende mønster: Før reformen gik der 1.928 børn ud af i alt 2.031 børn i 0.-3. klasse. SFO'erne, mens dette tal et år senere var faldet til 1.724 ud af i alt 2.030 børn (IBID)

På trods af, at Børne- og Ungeforvaltningen ikke omtaler denne tendens endnu, er der ikke nogen grund til at tro denne udvikling ikke også gør, eller kommer til at gøre sig gældende for København. BUPL's formand Henning Petersen siger i et interview til fagforeningsbladet: *"Det er et kæmpeproblem. Det kan lige præcis være det, der får forældrene til at tage deres børn ud, når de måske skal betale det samme for mindre – eller måske oven i købet betale lidt mere for mindre (...) Vi har allerede set de første tendenser i nogle kommuner til, at forældrene begynder at overveje, om det tilbud, der er tilbage, er for dyrt"* og udbygger senere i interviewet, at Kommunernes Landforening burde gå ind i debatten, da *"De kunne have den holdning, at vi skal sikre, at der er et godt, kvalitativt fritidstilbud til børnene efter skoletid. Vi snakker om børn, der er helt ned fra 5-6 år og op til en alder, hvor et klubtilbud giver god mening i fritiden. Det er lidt at skubbe ansvaret fra sig og over på de enkelte kommuner, når KL henholder sig til, at det selvfølgelig er en kommunal beslutning"* (ibid)

Det er endnu for tidligt at gisne om, hvor stort et problem denne tendens vil have på området, er det en udvikling der går imod det, BUF vil opnå med at styrke samarbejdet mellem skolen og fritidstilbuddet. Der er flere aspekter der gør sig gældende. Et styrket samarbejde og tværfaglig supplement, er et af BUF's argumenter for at indføre 1:1 princippet i Fremtidens Fritidstilbud. Hvis det ikke er alle børn der har mulighed for at få det samme udbytte af denne ordning, vil det give en skævvridning i forhold til at opnå færdigheder og kompetencer. Et andet ting er, at børn der ikke er tilknyttet et fritidstilbud, meget vel vil være uden opsyn af voksne i nogen timer hver eftermiddag. Hvilke problemstillinger det vil repræsentere i praksis, vil først komme til udtryk når børn mister interessen for at være alene hjemme.

Konklusion

Specialets undersøgelse startede ud med at stille følgende spørgsmål i problemformuleringen:

Hvordan legitimere Københavns Kommunes Børne- og Ungeforvaltningen (BUF) sit politiske tiltag 'Fremtidens Fritidstilbud', og hvordan definerer feltets aktører kvalitet i tiltaget i praksis

Med udgangspunkt i problemformuleringen, blev undersøgelsen design bygget op omkring en todeling af det teoretisk afsæt og efterfølgende analyse. Dele der hver især undersøger processen der omkranser Fremtidens Fritidstilbud, og relatere betydningen af dette til et organisatorisk og individorienteret niveau.

Den første del af undersøgelsen tager fat på at forstå, hvordan BUF arbejder med tiltaget og hvilke problemstillinger samt udfordringer, der er knyttet til de organisatoriske processer. Forvaltningens tilgang synes ved første øjekast at være ligetil, i det BUF indledningsvis melder ud, at Fremtidens Fritidstilbud er et tiltag der fremadrettet skal sikre kvaliteten i fritidstilbuddene. Folkeskolereformens længere skoledage angives som årsag til, at BUF er nødsaget til at nytænke en model for den samlede struktur, da der grundet den kortere åbningstid bliver tilført færre penge til fritidstilbuddene. Når vi i analysen går videre ind i problemstillingen, komme andre argumenter i spil. I takt med at aktører blander sig i udviklingen, ændres argumentationen og andre aspekter kommer i fokus. Komplexiteten gør, at det er svært at få greb om, hvad problemstillingen helt præcist omhandler i planlægningen af Fremtidens Fritidstilbud. I analysen peges der på, at den kompleksitet der ligger i processen, kommer til udtryk når BUF, som afsender af et politisk initiativ, søger at legitimere deres arbejde overfor omverden. En væsentlig del af de praksisrelaterede udfordringer tolkes til at skyldes de strukturelle præmisser, som vi tidligere har forklaret som et grundlæggende NPM paradigme. Et paradigme med rødder i en rationel tilgang til praksis, hvor styring og effektivitet er i fokus. Denne tilgang vurderes svær at legitimere blandt borgerne og medarbejdere -særligt når emnet omhandler borgernes børn eller medarbejdernes stillinger. Fremtidens Fritidstilbud er fortsat i proces og BUF kæmper stadig med at få alle aktørers opbakning.

Den anden del af undersøgelsen samles omkring aktørernes oplevelse af kvalitet, når spørgsmålet angives ud fra en praksisnær oplevelse. Denne del af undersøgelsen kæder således de primære aktørers forståelse af 'det gode' fritidstilbud sammen med det strukturelle forhold, som BUF har bygget processen omkring Fremtidens Fritidstilbud op på. De primære aktører er i analysen en medarbejder fra BUF, tre forældre med børn i fritidstilbud, to pædagogiske medarbejdere fra et stort fritidstilbud, samt en leder fra et mindre tilbud. For at få greb om at forstå aktørernes handlinger og bevæggrunde, blev Pierre Bourdieus prakseologiske analyseapparat taget i brug

Ved at sammenholde de fire aktørgruppers svar med hinanden, tegner der sig i analysen et tydeligt billede af, at aktørernes oplevelse af processen i Fremtidens Fritidstilbud, baseres på en erfaring dannet gennem deres relationelle tilgang til feltet. Aktørernes definition af kvalitet, forholder sig derfor til fire forskellige udlægninger af selv samme tema qua deres position.

Aktørerne oplever ligeledes forandringen i kraft af det udgangspunkt, de møder tiltaget med. En proces, som BUF har afgrænset til kun at vedrøre høringsrunden om planerne for en ny struktur, men viser i praksis, at aktørerne forholde sig til ting der ligger udenfor denne afgrænsning.

BUF har præsenteret Fremtidens Fritidstilbud som et nødvendighed, og opdeler samt inddeler processen i strukturer til at matche dette perspektiv. Der er dog ingen af aktørerne der, så at sige, oplever 'varmen' fra den brændende platform i deres dagligdag. Deres fokus er på helt andre problemstillinger. Forskellen mellem BUF's tilgang og de andre aktører, er derfor med til at understrege en forståelse af, at de i praksis bliver modspillere - med BUF som den dominerende part.

På grund af kompleksiteten i det politisk orienterede genstandsfelt, er der mange kapitaler til stede i processen. BUFs medarbejder vægter især den økonomiske kapital, da hun har tiltagets bundlinje for øje. De andre aktører fremmer deres position i feltet ved at gøre brug af kulturel og social kapital, ved at inddrage støtter for deres sag. Den mest efterstræbte kapitalform er forudsætningen for at navigere i politiske tiltag, og stadig få sine meninger inddraget i den videre proces. En kapitalform alle aktørerne anvender for at fremme deres egne mål, i spillet om at opnå indflydelse.

Bibliografi

- Allerslev, P. (December 2014). *Bupl.dk*. Hentet fra [http://www.bupl.dk/iwfile/BALG-9RWJHQ/\\$file/INVITATION%20TIL%20DIALOGM%D8DE%20OM%20FREMTIDENS%20FRITIDSTILBUD.pdf](http://www.bupl.dk/iwfile/BALG-9RWJHQ/$file/INVITATION%20TIL%20DIALOGM%D8DE%20OM%20FREMTIDENS%20FRITIDSTILBUD.pdf)
- Allerslev, P. (28. Januar 2015). *Debat*. Hentet fra Politikken.dk: <http://politiken.dk/debat/ECE2525891/ordet-boernefabrikker-er-et-unfair-skraemmebillede/>
- Andersen, H. (2011). *Videnskabsteori og metodelære*. Frederiksberg: Samfindslitteratur.
- Andersen, J., & Bilfeldt, A. (2010). Aktionsforskning på plejehjem - et alternativ til new public management. *Tidsskrift for arbejdsliv*, s. 67-81.
- Andersen, J., Gundelach, S., & Rasmussen, K. (2009). *Institutioner er forskellige*. Højbjerg: Udviklingsforum.
- Andersen, J., Gundelach, S., & Rasmussen, K. (2002). *Fritidspædagogik - fortid-nutid-fremtid*. Udviklingsforum.
- Ankerstjerne, T. (2010). Fritidspædagogik - før, nu og om lidt. I S. B. Trine Ankerstjerne, *SFO- og fritidspædagogik - før, nu og i fremtiden* (s. 49-73). Frederikshavn: Dafolo.
- Attrup, M. L., & Olsson, J. R. (2008). *Power i projekter og protefølje*. Jurist og Økonomforbundets Forlag.
- Bacchi, C. (2009). *Analysing Policy: Whats the problem represented to be*. French Forest: Pearson.
- Bacchi, C. (2010). *Foucault, Policy and Rule: Challenging the Problem-Solving Paradigm*. Aalborg Universitet, Feminist Research Center in Aalborg. Aalborg: Freia.
- Bacchi, C. (2010). Poststructuralism, Discourse and Problematization. *Kvinder, Køn og Forskning* (4).
- Bakka, J. F., & Fivelsdal, E. (2010). *Organisationsteori - Struktur kultur processer*. Handelshøjskolens forlag.
- Børne og Ungdomsforvaltningen, K. K. (2014). *Fremtidens Fritidstilbud*. Hentet fra <http://folkeskolereformen.kk.dk/indhold/fremtidens-fritidstilbud-0>
- Børsen. (4. juli 2003). *Børsen*. Hentede 20. maj 2015 fra boersen.dk: (<http://borsen.dk/nyheder/avisen/artikel/11/87014/artikel.html>)
- Bevar de små fritidshjem i København. (2015). *Bevar de små fritidshjem i København*. Hentet fra Facebook: <https://www.facebook.com/bevarsmaafritidshjemikbh/timeline>
- Bourdieu, P. (2004). *Af praktiske grunde - omkring teorien om menneskelig handling*. Hans Reitzel.
- Bourdieu, P. (1994). *Af praktiske grunde*. (H. Hovmark, Ovs.) København: Hans Reitzels forlag.
- Bourdieu, P. (2004). *Refleksiv sociologi - mål og midler*. Hans Reitzel.
- Bourdieu, P. (2005). *Udkast til en praksisteori*. Hans Reitzel.
- Bourdieu, P. (2001). *Viden om viden og refleksivitet - forelæsninger på Collège de France 2000-2001*. Hans Reitzel.
- Brinkmann, S., & Taangaard, L. (2010). *Kvalitative metoder*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Brockendorff, H. (29. April 2015). *Bupl Lokalt*. Hentet fra Bupl.dk: http://www.bupl.dk/bupl_hovedstaden/nyheder/plakater_i_koebenhavn_stoet_mangfoldigheden_af_fritidshjem_og_klubber?opendocument
- Brodersen, U. (2014). *En kirke på Nørrebro*. Hentet fra Dengang: <http://dengang.dk/artikler/3039>
- Broström, S. (Maj 2003). *Fritidshjem*. Hentet fra Leksikon: [Leksikon.org/art.php?n=4806](http://leksikon.org/art.php?n=4806)
- BUF. (2014). *Fremtidens Fritidstilbud I*. Hentede 2015 fra Københavns Kommune: <http://folkeskolereformen.kk.dk/sites/folkeskolereformen.kk.dk/files/uploaded-files/Nyhedsbrev%201%20forældre.pdf>

BUF. (2015). *Fremtidens Fritidstilbud II*. Hentede 2015 fra Københavns Kommune: <http://folkeskolereformen.kk.dk/sites/folkeskolereformen.kk.dk/files/uploaded-files/Nyhedsbrev%202%20forældre.pdf>

BUF. (2015). *Fremtidens Fritidstilbud III*. Hentede 2015 fra Københavns Kommune: <http://folkeskolereformen.kk.dk/sites/folkeskolereformen.kk.dk/files/uploaded-files/Nyhedsbrev%203b%20forældre.pdf>

BUF. (2015). *Fremtidens Fritidstilbud IIII*. Hentede 2015 fra Københavns Kommune: <http://folkeskolereformen.kk.dk/sites/folkeskolereformen.kk.dk/files/uploaded-files/Nyhedsbrev%204%20til%20forældre.pdf>

BUPL. (25. maj 2014). *BUPL*. Hentede 29. januar 2015 fra bupl.dk.

BUU. (2015). *Bliv hørt*. Hentede 2015 fra Københavns Kommune: <http://www.blivhoert.kk.dk/sites/default/files/161214-Fremtidens%20Fritidstilbud%20-%20indstilling,%20beslutning%20sam%20bilagsmateriale.pdf>

Dahler-Larsen, P. (2008). *Kvalitetens beskaffenhed*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Den store Danske Encyklopædi. (2000). *Den store Danske Encyklopædi* (Årg. 11). Æblehuset, W. (10. april 2015). Workshop vedr. kvalitet.

Ekström, V. (2012). Inte bara kvinna. *Retfærd Årgang 35* (3/138).

Esmark, A., Lausten, C. B., & Åkerstrøm Andersen, N. Socialkonstruktivistiske analysestrategier - en introduktion. I C. B. Ander Esmark, *Socialkonstruktivistiske analysestrategier*.

Finansministeriet. (2000). *Benchmarking i den offentlige sektor*. Schultz Information.

forældre, W. (25. marts 2015). Workshop vedr. kvalitet .

Graversen, G., & Holt Larsen, H. (2004). *Arbejdslivets psykologi*. København: Hans Reitzels Forlag.

Halkier, B. (2008). *Fokusgrupper*. Frederiksborg: Samfundslitteratur.

Hansen, H. F. (2008). Forvaltningspolitiske reformer: kontinuitet eller brud? *Politik* .

Hansen, H. F. (1992). Organisatorisk effektivitet. I T. B. Jørgensen, & P. Melander, *Livet i offentlige organisationer*. Jurisk- og økonomiforbundets forlag .

Hansen, P. N., & Qvist, P. (2009). *Samfundslæx*. Gyldendal Uddannelse.

Holst, C. (14. januar 2015). *Forældre raser over "børnefabrikker": De bliver burhøns*. Hentede 2015 fra [avisen.dk](http://www.avisen.dk): http://www.avisen.dk/foraeldre-raser-over-boernefabrikker-de-bliver-burh_303297.aspx?deck=A

Hood, C. (1991). A public management for all seasons. *Public Administration* , s. 3-19.

Hood, C. (2001). Public Management, New. *International encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* .

Houlberg, K. (2000). *Kommunale stordriftsfordele – hvor finder vi dem, og hvor store er de?* Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet – Odense Universitet. AKF Forlaget .

Jørgensen, M. W., & Phillips, L. (2013). *Diskursanalyse i teori og metode*. Samfundslitteratur - Roskilde Universitetsforlag.

Järvinen, M. (2005). *Introduktion til Pierre Bourdieu*. København: Hans Reitzel.

Jyllands Posten. (13. juni 2013). *Jyllands Posten*. Hentede 12. marts 2015 fra jyllands-posten.dk: (<http://jyllands-posten.dk/politik/ECE5641829/Det+offentlige+skal+effektiviseres+for+12+mia./>).

Kastanjetræet, W. (9. april 2015). Workshop vedr. kvalitet.

København, F. i. (13. 03 2014). *Bevar de små fritidstilbud*. Hentede 4. 01 2015 fra Facebook: <https://www.facebook.com/bevarsmaaafritidshjemikbh?fref=ts>

Københavns Kommune. (u.d.). *Bliv Hørt*. Hentede 2015 fra Bliv hørt: <http://www.blivhoert.kk.dk>

Københavns Kommune. (18. juni 2013). *Borgerrådgiverens beretning 2013*. Hentede 2. februar 2015 fra [kk.dk](http://www.kk.dk): (<http://www.kk.dk/edoc-agenda/14932/270c378c-aad5-46cd-8805-dea31567bdb7/69ab62c7-8615-4ad1-a223-08076a886a35>

Københavns Kommune. (u.d.). *Folkeskolereformen*. Hentet fra kk.dk: <http://folkeskolereformen.kk.dk/indhold/fremtidens-fritidstilbud-0>

Københavns Kommune. (2015). *Fremtidens Fritidstilbud*. Hentede 2015 fra København Kommune BUF: <http://www.kk.dk/artikel/fremtidens-fritidstilbud>

Københavns Kommune. (marts 2014). *kk.dk*. Hentede 23. april 2015 fra Sådan styres København: <http://www.kk.dk/artikel/sådan-styres-københavn>

Kommunernes Landsforening. (u.d.). *Kommunale styringsmodeller*. Hentede 17. april 2015 fra kl.dk: <http://www.kl.dk/Fagomrader/Okonomi-og-dokumentation/styring/Styringsmodeller/>

Kotter, J. P. (2008). *Haster! Fornemmelse for forandring*. Gyldendal Business.

Kragh-Müller, G., & Ringsmose, C. (2015). *Pædagogisk kvalitet i store og små daginstitutioner*. Aarhus Universitet, DPU. København: Institut for Uddannelse og Pædagogik.

Kvale, S. (2012). *Interview - introduktion til et håndværk*. København: Gyldendal Akademisk.

Kvinfor. (u.d.). *Center for information om kvinde- og kønsforskning*. Hentet fra Kvinfor: <http://www.kvinfor.dk/file.php?file=387>

Lane, J.-E. (2000). *The public sector*. London: SAGE Publications Ltd.

Lerborg, L. (2011). *Styringsparadigmer i den offentlige sektor*. København: Jurist- og økonomforbundets forlag.

LFS. (2. februar 2013). *Forskellen på Fritidshjem, KKFO og SFO*. Hentede 21. April 2015 fra lfs.dk: <https://www.lfs.dk/8303>

Lohse, G. (26. februar 2015). *kl.dk*. Hentede 31. maj 2015 fra http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_72189/cf_202/Gitte_Lohse_-_KBH_-_26.PDF

Lyngberg, C. (28. januar 2015). *Indland*. Hentede 2015 fra Politiken.dk: <http://politiken.dk/indland/ECE2526858/foraeldre-takkede-nej-til-kaempe-sfoer-ved-demonstration-paa-raadhuspladsen/>

March, J. (2008). *Fornuft og forandring*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Medarbejder, I. B. (25. Marts 2015). Interview vedr. baggrund -Fremtidens Fritidstilbud.

Medarbejder, I. R. (25. marts 2015). Interview vedr. arbejdet med faglig kvalitet - Fremtidens Fritidstilbud.

Mik-Meyer, N., & Villadsen, K. (2007). Nyinstitutionel teori: Myter og legitimitet. I N. Mik-Meyer, & K. Villadsen, *Magtens former*. København: Hans Reizels Forlag.

Ministeriet for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. (4. Februar 2015). Hentet fra [www.sm.dk](http://sm.dk/nyheder/2015/socialminister-saetter-de-mindste-born-i-fokus): <http://sm.dk/nyheder/2015/socialminister-saetter-de-mindste-born-i-fokus>

Palludan, U. (2012). *Velfærd i klemme*. København: Palludan Fremtidsforskning.

Preisler, J. (1999). Fra arbejdsstue til fritidshjem. *Børn og Unge* (16), s. 6-7.

Rieper, O., Ejersbo, N., & Hansen, P. (2000). Målstyring i kommunerne. I M. Antonsen, & T. B. Jørgensen, *Forandringer i teori og praksis* (s. 179-214). København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

Ritzau. (27. januar 2015). *Politik*. Hentet fra dr.dk: <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2015/01/27/0127073455.htm>

Ry Nielsen, J., & Ry, M. (2004). *Tanker om organisationsændringer*. Frederiksberg: Nyt fra samfundsvidenskaberne.

Statsministeriet. (juni 2014). *www.stm.dk*. Hentet fra Regeringens resultater 2013/14: http://stm.dk/multimedia/regeringens_resultater_2013-2014_web2.pdf

Triantafillou, P. (11. januar 2015). *Videnskab.dk*. Hentede 23. April 2015 fra Kultur og Samfund: <http://videnskab.dk/politologisk-arbog-2014/resultatstyring-eller-evidensbaseret-politik-hvad-er-bedst>

Uddannelse og Forskningsministeriet. (2015). *www.ufm.dk*. Hentet fra Udvalg for kvalitet og relevans i de videregående uddannelser: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/rad-naevn-og-udvalg/kvalitetsudvalget/kvalitetsudvalget#cookieoptout>

Wilken, L. (2012). *Bourdieu for begyndere* (2. udgave udg.). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Wilken, L. (2010). *Habitus, kapital og felt - Bourdieus greb til en analyse af praksis*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.

(Medarbejder I. B., 2015; Medarbejder I. R., 2015; forældre, 2015; Kastanjetræet, 2015; æblehuset, 2015)

Bilag 1

Tidsplan for processen

December 2015-februar 2016

Høring om implementeringsplaner



- Dialogmøde med politikere, forældrebestyrelser og faglige organisationer
- Indskrivning i fritidshjem til skoleårer 2015-2016 i den nuværende struktur

Marts 2015

Møde i Børne- og Ungdomsudvalget:

- Implementeringsplaner for den fysiske struktur
- Principper for faglig kvalitet og budgetmodel
- Forslag til organisering sendes i høring



- Forhandlinger med faglige organisationer om organisering og stillingsstruktur

Maj 2015

Møde i Børne- og Ungdomsudvalget:

- Endelig beslutning om model for organisering



- Forhandlinger med faglige organisationer om organisering og stillingsstruktur
- Møder med områder, skoler og institutioner om, hvordan den konkrete indfasning af ny struktur om hver enkelt skole kan foregå

August 2015

- 1. august: Implementering indledes og overgangsmodellen træder i kraft
- 12. august: Udkast til budgetmodeller sendes i høring
- Samlet plan for etablering af de fysiske rammer. Planen indgår i forhandlinger om Budget 16



Oktober eller november 2015

Møde i Børne- og Ungdomsudvalget

- Endelig beslutning om budgetmodeller



- Indskrivning i fritidsinstitutioner til skoleåret 2016-2017 i den nye struktur

1. august 2016

- Den nye struktur træder i kraft organisatorisk



De kommende år

- Anlægsplanen gennemføres. De nye fysiske rammer tages i brug i takt med, at de er etableret.
- Vi flytter ikke børnene, før de nye rammer er indrettet til fritidstilbud

Bilag 2

BORGERRÅDGIVEREN				BORGERREPRÆSENTATIONEN			INTERN REVISION		
ØKONOMI-UDVALGET	KULTUR- OG FRITIDS-UDVALGET	BØRNE- OG UNGDOMS-UDVALGET	SUNDHEDS- OG OMSORGS-UDVALGET	SOCIAL-UDVALGET	TEKNIK- OG MILJØ-UDVALGET	BESKÆFTIGELSE- OG INTEGRATIONS-UDVALGET			
FRANK JENSEN (A)	CARL CHRISTIAN EBBESEN (O)	PIA ALLERSLEV (V)	NINNATHOMSEN (F)	JESPER CHRISTENSEN (A)	MORTEN KABELL (Ø)	ANNA MEE ALLERSLEV (B)			
ØKONOMI-FORVALTNINGEN	KULTUR- OG FRITIDS-FORVALTNINGEN	BØRNE- OG UNGDOMS-FORVALTNINGEN	SUNDHEDS- OG OMSORGS-FORVALTNINGEN	SOCIAL-FORVALTNINGEN	TEKNIK- OG MILJØ-FORVALTNINGEN	BESKÆFTIGELSE- OG INTEGRATIONS-FORVALTNINGEN			
Økonomi, budget og regnskab	Biblioteker	Dagpleier (0-5 år)	Plejetage og boliger	Handicap	Lokalplanlægning og arkitektur	Beskæftigelsesindsats			
Finansiell styring	Borgerservice	Fritidsinstitutioner og klubber	Hjemmepleje	Psykiatri	Miljø	Jobcenter København			
HR, løn og personaleledelse	Folkiofphysning	Folkeskoler	Hjælpe midler	Misbrug	Trafik	Beskæftigelsescentre			
Sikker By	Folke register	Specialskoler	Dagtilbud	Hjemløse	Parker	Ydelses service vedrørende kontanthjælp og sygedagpenge mv., vurdering i forhold til førtidspension			
København Ejeendomme	Idrætsanlæg og haller	Specialinstitutioner	Omsovg- og special tandpleje	Alkoholbehandling	Parker og naturområder	Tværgående integrationsindsats			
Beredskab	Museer	Pædagogisk Psykologisk Rådgivning	Forebyggende og sundhedsfremmende tilbud	Balgesocialt arbejde og boligomsorg	Byfornyelse	Danskundervisning for voksne			
IT	Tilbud til teater, musik og kunst	Ungdomsskolen	Genoptræning	Dagranbringelse for børn og unge	Område fornyelse	Samspil med virksomheder og overvågning af erhvervsstrukturen			
Internationale relationer	Events samt internationalt kultur- og idræts samarbejde mm.	En lang række bydelsskole og opgaver på Ø- og Ø-området	Rehabilitering over for kronisk sygdom	Førtidspension mv.	Ren- og vedligeholdelse af gader og pladser	Københavns Erhvervs service mm.			
Strategisk erhvervsudvikling			Ve derlagfri fysioterapi	Forebyggende sociale foranstaltninger	Byggerier				
Byudvikling, kommune- og trafikplanlægning			Samarbejde med Region Hovedstaden på sygehus- og sundhedsområdet	Daghøjskoler	Kirkegårde				
			Kommunens arbejdsplanlægning						
			De grundlæggende social- og sundhedsdimensioner og sygeplejefaget						

MANDATFORDELING
 (A) SOCIALDEMOKRATET / 15
 (Ø) FRIHEDSLISTEN / 11
 (B) RADIKALE VENSTRE / 7
 (V) VENSTRE / 7
 (F) SOCIALISTISK FOLKEPARTI / 6
 (O) DANSK FOLKEPARTI / 4
 (C) DET KONSERVATIVE FOLKEPARTI / 3
 (I) LIBERAL ALLIANCE / 2

Byens styre 2014-29017
<http://www.kk.dk/artikel/sådan-styres-københavn>

Bilag 3

Interviewguide BUF 25. marts 2015

Forskningsspørgsmål. <i>Vi anvender Bacchis seks analysepunkter som udgangspunkt for spørgsmålene</i>	Interviewspørgsmål
1: Vi skal ha defineret og forklaret formålet med tiltaget, for at forstå den problemstilling, som tiltaget umiddelbart har til hensigt at løse	Kan du fortælle om tilblivelsen af tiltaget "Fremtidens Fritidstilbud"? Vi kan forstå at Fremtidens Fritidstilbud ikke bliver præsenteret som en spareøvelse, men som en nødvendighed på grund af de færre timer i åbningstiden. Kan du uddybe hvad I lægger vægt på, når I informerer om baggrunden for at ændre på kommunens fritidstilbud?
2: Vi skal bagom og søge at forstå bagvedliggende antagelser. Herved skal fremhæves; - Dikotomier, som kan synliggøre kompleksitet i at formidle tiltaget, så at det giver mening for alle - Hovedbegreber, som kan være relative skal defineres - Kategorier/Grupper. Tiltaget skal kategoriseres. Kategoriseres i form af de mennesker som er aktører. Hvilke aktører har vi med at gøre og hvem er evt. hovedaktør i forhold til tiltaget	Tiltaget har været høring og I har modtaget omkring 700 høringssvar. Kan du fortælle lidt om de aktører og interessenter, som er en del af tiltaget? Hvilke roller ser I at de spiller.... Hvordan oplever I problemstillingerne herinde i BUF? Mange forældre har fået opfattelsen af, at tiltaget er en spareøvelse, men dette argument afviser borgmesteren. Har forældrene forstået tiltaget korrekt? Hvis nej: hvorfor ikke... Hvis ja: Hvorfor er de så ikke enige... Har pædagogerne forstået tiltaget korrekt? Hvis nej: hvorfor ikke... Hvis ja: Hvorfor er de så ikke enige... Hvor er det I går skævt af hinanden?
3: Vi skal undersøge hvordan problemstillingen har taget form over tid samt rum, og hvordan valg og fravalg kunne ændre mekanismerne	Hvilken betydning har Folkeskolereformen haft på fritidstilbud i dag? Hvordan har opgaverne i fritidstilbuddet ændret sig over tid? Hvad er de primære (og sekundære) opgaver for

i nutidens udformning af problemstillingen.	fritidstilbud i dag?
4: Vi har allerede kigget på de problemstillinger der er italesat, men mangler at undersøge om der er stumme problemstillinger som påvirker feltet eller forståelsen. • Blinde punkter: Hvad mangler at blive italesat som en problemstilling • Refleksion: Hvordan falder de stumme punkter udenfor det italesatte problemstilling, og hvad belyser det.	Er der dele i tiltaget som er helt uproblematisk? Hvilke... Og hvorfor tror du de er uproblematisk? Er der elementer i tiltaget, som ikke umiddelbart berører fritidstilbuddet? Ændringer eller lign. som ikke har konsekvenser. Har der været aspekter i processen, som du tænker kunne have fået mere opmærksomhed?
5: Vi skal forstå hvilken betydning det nyt tiltag vil have på grupper i samfundet. • Problematikker følger et forudsigeligt mønster • Hvem og hvordan kommer disse grupper i praksis til at få gevinst eller blive ramt af initiativets funktioner, når det er implementeret	Har implementeringen af Fremtidens Fritidstilbud fulgt det forventede forskrift/opskrift, eller er der noget i processen der er kommet bag på dig? Hvem (gruppe) vil opnå den største gevinst ved implementeringen af Fremtidens Fritidstilbud? Hvem kan komme i klemme, når de nye tiltag træder i kraft?
6: Vi skal synliggøre 1; de tilstedeværende midler hvorigennem problemstillingen bliver dominerende 2; samt hvor det er muligt at anfægte problemstillingen, som kan vurderes at være skadelig	Hvordan forholder Forvaltningen sig til interessenter og aktører undervejs i udarbejdelsen af Fremtidens Fritidstilbud? (Note: bliver de taget med på råd undervejs eller følger man standardproceduren - udarb. tiltag, høring, forholdet til høring, fremlæggelse i BUU, ny høring osv.)

Bilag 4

Lydfiler vedlagt på cd-rom

Bilag 5

Transskriberingsstandard Dansk standard 1

Minimale udskriftskonventioner

Her er opstillet mindstekrav for hvad en udskrift af dansk talesprog bør indeholde og konventioner for notation. Disse konventioner kaldes **DANSK STANDARD 1**.

1. Teksten udskrives i normal ortografi (dvs. efter gældende Retskrivningsordbog), dog benyttes store begyndelsesbogstaver kun ved proprier. Forkortelser (som ”o.l.”), tal (som ”17”) og tegn (som ”%”) skrives ud (som ”og lignende”, ”sytten” og ”procent”).
2. Af tegnsætningstegn bruges kun punktum. Det bruges til at betegne ytringsafslutninger. Ytringsafslutninger er vanskelige at definere, idet kriterierne dels er visse lydlige parametre som tonegang og længde og dels også er af indholdsmæssig art. Man kunne kalde ytringer for funktionelle helheder der er baseret på en quasiobjektiv fonetisk virkelighed.
3. Ord rækkefølgen på udskriften skal være den samme som på båndet.
4. Uforståelige sekvenser og ord markeres ”(uf)” (for ”uforståelig”).
5. Sekvenser der er vanskelige at forstå, men hvor man ved et vist element af usikkerhed mener at

kunne høre det sagte, skrives inden for en parentes med et ”?” umiddelbart uden for hver side af

parentesen (fx ”?(taxakørsel)?”).

Bilag 6

Uddrag fra BUF's bevillingsmodel



Børne- og Ungdomsforvaltningens

Bevillingsvejledning 2015

For dagtilbud, fritidshjem og klubber (0-18 år).

Version I:

Ændringer:

Nye pladspriser på løn.

Tidlig indskrivning.

Morgenåbning

Forord

Hovedtanken bag denne bevillingsvejledning er, at den både skal søge at skabe et overblik og være et opslagsværk. Den skal dermed kunne give svar på de fleste spørgsmål vedrørende jeres bevilling.

Skulle du, efter at have slået op i denne vejledning, stadig have spørgsmål vedrørende bevillingen er du velkommen til at kontakte

Administrativt Ressourcecenter arc@buf.kk.dk

Vejledningen er delt op i fire hoveddele og en bilagssektion:

- *Kapitel 1* er en gennemgang af hvordan bevillingsmodellen for 0-18 års området fungerer og ændringerne fra 2014 til 2015.
- *Kapitel 2* indeholder principperne for bevillingen 2015 og en gennemgang af posterne.
- *Kapitel 3* fungerer som opslagsværk over øvrige relevante informationer forbundet med bevillingen 2015.
- *Kapitel 4* beskriver andre modeller som f.eks. klubmodellen.
- *Kapitel 5* beskriver basisgruppemodellen.
- Bilagssektionen indeholder alle tal og nøgletal med specifik relevans for 2015 samt en uddybning af tekniske informationer.

Specialinstitutionerne har deres egen bevillingsvejledning på Opgaveportalen [her](#)

Hvis du har ønsker, forslag eller kommentarer til bevillingsvejledningen er du meget velkommen til at sende en mail til Anne-Marie Løfqvist, q758@buf.kk.dk

2.2. Børnetalsafhængig bevilling

Hovedparten af den børnetalsafhængige bevilling består af de midler, der tildeles via pladspriserne. Bevillingen til klynger og institutioner er meldt ud på baggrund af indskrivningen i klyngeenhederne/ institutionerne i perioden 1. oktober 2013 til 30. september 2014.

Det er således alle de fleksible bevillinger, der er listet nedenfor, som udgør selvforvaltningsbevillingen for klyngeenhederne/institutioner.

Den børnetalsafhængige bevilling består af:

- Bygningsrelateret bevilling
- Grundbeløb
- Pladser
- Frokostordning
- Puljebevilling
- Særbevilling

I bilag 5 er beregningen af den børnetalsafhængige bevilling gennemgået.

2.2.1. Bygningsrelateret bevilling

Den fleksible del af den bygningsrelaterede bevilling består af Energiudgifter, Fysiske kompensationer, Ejendomsressourcer, Gårdmænd, Rengøring, Ordinær vedligeholdelse samt Øvrige reguleringer – drift.

2.2.1.1. Energiudgifter

Til energiudgifter hører el, gas og varme. Energibevillingen er fortsat fleksibel, men er fastfrosset fra 2010 og vil ikke blive reguleret mellem bevillingsårene. I stedet fremskrives bevillingen. Bevillingen er fremskrevet til 2015 prisniveau.

Med baggrund i etableringen af en tværkommunal enhed i KEjd til central teknisk overvågning og support af teknisk anlæg er der i 2015 udmøntet en besparelse på energi på samlet set 127.718 kr. på daginstitutionsområdet. Besparelsen er udmøntet som en grønthøster på energibevillingen.

Nye enheder/institutioner:

De første 3 år er bevillingen til energi ikke fleksibel. Det betyder, at enheder/institutioner bliver kompenseret i forhold til faktiske udgifter. I det 4. år vil enheden/institutionen få udmeldt en bevilling svarende til gennemsnittet af udgiften for de 3 første år.

5. Basisgruppemodellen

Basisgrupper får udmeldt deres bevilling under posten Børnetalsafhængig bevilling bestående af basis pladser (der indeholder pædagogisk personale og øvrig drift), frokostordning Basis (løn + øvrig drift) samt fysio-/ergoterapeut.

Principperne bag den udmeldte bevilling er følgende:

- Belastningsgrad
- Øvrig drift 0-6 år: bestemmes ud fra nøgletallet normalbørnehaver * 2,5 * antal børn
- Øvrig drift Frit/klub: bestemmes ud fra nøgletallet normalfritidshjem * 2 * antal børn
- Bevilling til mad tildeles efter de samme principper som på normalområdet
- Bevillingen til fysio- og ergoterapi beregnes ud fra en vurdering af børnenes behov for fysio- og ergoterapi, antal indmeldte børn og en budgetteret gennemsnitsløn for fysioterapeuter
- Bevillingen til pædagogisk personale beregnes ud fra formlen: Antal børn * åbningstid * budgetteret gennemsnitsløn * 52 uger

Principperne bag pladsafregningen er følgende:

- Afregningen af pladser sker på baggrund af forskellen mellem de udmeldte pladser og indmeldte børn i perioden 1/10 til 30/9.
- Der er 95 % afregning af tomme pladser i forhold til de budgetudmeldte pladser. Dette betyder, at basisinstitutionerne ikke afregnes for første 5 procent tomme pladser. Der er 100 pct. afregning for merindskrivning i forhold til de budgetudmeldte pladser.
- Konsekvensen af pladsafregning på basisgruppen kan ses i Økonomistyringsværktøjet på belægningssiden nederst.

Eksempel på afregning:

En institution har fået udmeldt bevilling til 8 basisbørn. Når pladsafregningen foretages pr. 30/9, har belægning over hele året været 6,5 basisbørn.

95 % af 8 basispladser er 7,6 pladser og pladsafregning bliver derfor $7,6 - 6,5 = 1,1$ * pladspris, der fratrækkes institutionens bevilling.

I tilfælde af merindskrivning afregnes der 1 til 1: altså hvis belægningen på ovenstående institution havde været 9 børn havde pladsafregning været:

1 * pladspris, der tilføjes institutionens bevilling.

Artikel

Resumé

Dette speciale omhandler aktørernes forskellige opfattelse af hvad der menes med 'det gode' fritidstilbud i Københavns Kommunes. En diskussion der kommer til udtryk i processen omkring implementeringen af Børne- og Ungeforvaltnings (BUF) oplæg til en ny model for hele fritidsområdet – kaldet Fremtidens Fritidstilbud.

Undersøgelsens formål er at forstå hvor aktørernes holdning til kvalitet adskiller sig fra de andres oplevelse, for at forstå hvor og hvorfor uenigheden opstår – både på et organisatorisk niveau hvor BUF arbejder med at udvikle tiltaget, og på et individniveau, hvor aktørerne igennem en praksisnær erfaringsgrundlag, tager stilling til hvad de forbinder kvalitet i fritidstilbud

Aktørerne omfatter de primære interessenter, hvis hverdag på en ene eller anden måde bliver berørt af Fremtidens Fritidstilbud. Det gælder ansatte fra BUF der arbejder med tiltaget, forældre til børn i alderen 6-9 år samt medarbejdere tilknyttet fritidstilbuddene.

Specialet giver et indblik i den kompleksitet der kommer til udtryk, når et politisk tiltag som Fremtidens Fritidstilbud skal implementeres og berøre mange af kommunes borgere. Det gælder både når BUF som offentlig forvaltning skal tilrettelægge og implementere arbejdsgangene for et politisk tiltag som Fremtidens Fritidstilbud, og samtidig inddrage andre interessenter i processen. Den førnævnte kompleksitet kommer også til udtryk når aktørerne deltager i debatten ud fra deres særlige relation til feltet, som kommer til udtryk i deres forståelse og oplevelse af kvalitet i fritidstilbuddenes hverdag.

Fremtidens Fritidstilbud

Folkeskolereformen blev vedtaget i juni 2013 har blandt andet betydet længere skoledage for eleverne og flere undervisningstimer i skoleregi(<http://folkeskolereformen.kk.dk>). En ændring der giver tilsvarende færre timer i fritidsinstitution. Det er en forandring som kommuner landet over må forholde sig til, da det ændrer forudsætningen for at drive det samme servicetilbud som før og bevirker at de må arbejdet på at skabe en ny sammenhæng mellem fritidstilbuddenes rammevilkår, struktur og indhold. Københavns Kommunes Børne- og Ungeforvaltning (BUF) er en af de kommuner der må forholde sig til implikationer de kortere åbningstider medfører. I et Nyhedsbrev rettet mod kommunens forældre begrundet BUF nødvendigheden i at reformere hele fritidsområdet, da budgettildelingen er bundet op på antallet af timer i åbningstiden (nyhedsbrev 2, s 1). Kortete åbningstid giver således færre penge til at løfte opgaven.

BUF har sammenfattet et samlet oplæg til en ny måde at organisere kommunens fritidstilbud - 'Fremtidens Fritidstilbud'. Fremtidens Fritidstilbud er en model der danner rammerne om det forvaltningen mener bedst skaber bro mellem barnets hverdag, institutionernes faglige profilering, samtidig med at tilbuddene er økonomisk bæredygtige (FF, Nyhedsbrev 2, s1). Fremtidens Fritidstilbud er bygget op omkring 1 :1 princippet, der betyder at hver skole i fremtiden kun er tilknyttet et fritidstilbud (Høringssvar om FF? BUU, s 1-2). Modellen gør

dermed op med en struktur, hvor børnene fra en skole fordeles ud på flere og mindre lokaliteter. Med den nye struktur lægges der op til, at 34 fritidstilbud hver skal kunne rumme mellem 250 og 560 børn (<http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2015/01/27/0127073455.htm>). Det gør de muligt at hente en økonomisk gevinst ved at formindske omkostninger til administration, ledelse og særligt drift af bygninger, som ifølge BUF, i stedet kan bruges på børnene (Nyhedsbrev 2, s. 2).

Tanken om at oprette stor fritidstilbud der rummer alle børn fra en skole, frem for at fordele børn ud på små fritidstilbud, faldt ikke i god jord hos blandt andet forældre og pædagoger. Det resulterede i, at BUF i første høringsrunde modtog knap 700 høringssvar fra forældre, pædagoger, bestyrelser, foreninger og politiske interessegrupper der i det store hele har det til fælles at de udtrykker bekymring over for hele, eller dele, af Fremtidens Fritidstilbud (KILDE - hjemmeside for høringssvar). En uenighed der synes at være centreret omkring, at alle gerne vil have kvalitet i fritidstilbud, men har forskellige forventninger til, hvad det omfatter.

Den ovenstående problematik dannede grundlag for følgende problemformulering:

Hvordan vægter BUF kvalitet i Fremtidens Fritidstilbud i et New Public Management perspektiv, og hvordan opleves kvalitet i fritidstilbud set fra forældrenes position?

Metodiske overvejelser

Problemformuleringens todeling i et organisatorisk og individ niveau, er udgangspunktet for en todeling, der går igennem hele specialet.

Første del tager fat på at undersøge hvordan BUF arbejder med Fremtidens Fritidstilbud. En kompleks situation, hvor de på den ene side skal tage vare på de økonomiske interesser og visioner de har for området, og på den anden side åbner op for input fra interessenter. For at få indsigt i processen, blev den empiriske indhentning koncentreret omkring dokumenter, såsom referater, Nyhedsbreve mm., der gav et indblik i processen og et opfølgende interview med en central medarbejder fra BUF. Som analysetilgang anvendes Carol Bacchis metode What's the problem represented to be – WPR (Bacchi, 2009) Herigennem afdækkes, hvilke præmisser og antagelser, som ligger til grunde for tiltagets tilblivelse.

Den anden del tager fat på at undersøge hvordan billedet ser ud for de primære aktører oplever kvalitet i fritidstilbuddet, hvis spørgsmålet knyttes til en praksisnær forventning. For at få greb om denne del af undersøgelsen blev der afholdt fire workshops. Workshoppen blev centreret omkring de fem temaer for uenighed, som stod tydeligst frem i høringssvarene, og bygget op med inspiration i SMART modellen for at præcisere oplevelsen af kvalitet (Attrup & Olsson, 2008). Respondenterne blev valgt ud fra deres forskellige relation til Fremtidens Fritidstilbud og omfattede en BUF medarbejder, tre forældre, en leder fra et mindre fritidshjem og to pædagogiske medarbejdere fra en stor KKFO.

Teoretisk afsæt

Undersøgelsen tager afsæt i en række forskellige teoretiske afsæt, der hver især har bidraget med en et forståelsesapparat. De primære er som følger:

Peter Dahler-Larsens definition af kvalitet har bidraget med følgende teoretisk afsæt: kvalitet er en betegnelse uden særlige iboende egenskaber, men i stedet er et spørgsmål om hvordan

kvalitet opleves i praksis (Dahler-Larsen, 2008). En pointe der gør det svært både at definere og undersøge og kun besværliggøres af at diskussionen har et forskelligt fokus alt efter om det bruges i et organisatorisk øjemed, eller som et individuelt forventningsafstemning.

Pierre Bourdieus prakseologiske analyseredskaber bidrager med en forståelse af, at den enkelte aktørs handlingsmulighedernes påvirkes af aktørens erfaringsgrundlag og situationens strukturer (Bourdieu, apg, s 50). Den prakseologiske ramme anvendes således til at forstå aktørernes navigation i genstandsfeltets strukturer, der regulerer og former handlingsmønstre og hvordan aktørernes handling og muligheder betinges (og begrænses) af den baggrund og position, som deler fællesskaber.

New Public Management (NPM) er et paradigme indenfor styringsformer der foreskriver et fokus på omkostningseffektiv administration og forvaltning af det offentlige arbejde – ved at effektivisere og strømligne processer (Lerborg, 2011). NPM bidrager med en forståelse af, hvilket styringsredskab BUF anvender i arbejdet med at udvikle Fremtidens Fritidstilbud, og hvilke konsekvenser det har for den samelede proces.

Undersøgelsens konklusioner

I undersøgelses første del, kom vi frem til følgende: BUF skal som offentlig organisation navigere mellem mange interesserter, der hver især er med til at påvirke et tiltag som Fremtidens Fritidstilbud. De må i praksis tilrettelægge deres arbejdsprocesser i en komplekst netværk af forskellige ønsker og samtidig fremstå legitime. På den og samme gang skal de tilgodeser visioner fra en højere politisk instans, sammensætte en model for fritidstilbud, der er følger princippet om effektivisering og rentabilitet, samt inddrage andre aktører på området (såsom forældre og brugerne af Fremtidens Fritidstilbud), der ikke skelner til eksempelvis økonomiske rationaler. En balancegang der besværliggøre processen.

I undersøgelses anden del, blev følgende pointer synlige: Aktørerne havde med hver deres relation til feltet, hver deres forudsætning for at indgå i processen omkring Fremtidens Fritidstilbud. En indgangsvinkel der kom til udtryk gennem deres handlinger, hvor de hver især arbejdede på at opnå det, de forbinder med kvalitet i fritidstilbud. En positionsforskel som også kom til udtryk i aktørernes holdning til de fem kvalitetstemaer. Diskrepansen mellem aktørernes kvalitetsoplevelser, skal således findes i det de forskellige erfaringsgrundlag og placering i processen, der danner udgangspunkt for hvert deres disposition for kvalitetsopfattelsen

English Summary

This thesis deals with different agents perception of what is associated with 'good' youth centres in Copenhagen. A difference that is reflected onto the process of implementation, governed by Børne- og Ungeforvaltningen (BUF) whose proposal for a new model for the entire area for youth centres is in hearing – A model called Fremtidens Fritidstilbud.

The study's objective is to understand how the agents attitude to quality differ, due to unlike experiences, to understand how, where and why the disagreement arises - both on an organizational level where BUF is working to develop the initiative, and on an individual level, where the agents practice-experience, is used as a baseline of understanding quality perception in youth centres.

The primary agents include stakeholders whose everyday life in one way or another, is affected by Fremtidens Fritidstilbud. The agents are: employees from BUF working on the initiative, parents of children aged 6-9 years, and employees assigned to youth centres.

The thesis provides an insight into the complexity expressed, when a political project such as Fremtidens Fritidstilbud is in the process of being developed. This complexity applies to two levels. First of all to an organizational level, where BUF as public administration, organize and develop workflows for a political approach to the initiative, BUF is furthermore obligated to involve other stakeholders, both because of defined guidelines but also because of the democratic system. On this level the study examine the complexity of the political initiative on meso level. The study on this level is mainly based on documents from BUF, both internal and external. These will be examined with Carol Bacchi's WPR approach. The complexity is also present on a second level; the micro level where individuals act. With Bourdieu's theory of practice we are provided with concepts as field and habitus that we used to study the complexity connected to this level, when different stakeholders reflect upon and on their understanding and experience of quality in youth centres.